

ramenům косата ѝ стига (чак) до раменете; **zůstal ~ do konce** той остана (чак) до края ♦ **mám toho ~ po krk** до гъша ми дойдѐ; пйсна ми; **promoknout ~ na kůži** дъждът ме намокри до кости **2.** до (за количествен предел): **přijde pět ~ deset lidí** ще дойдат пет до десет души; **do autobusu se vejde ~ čtyřicet lidí** автобусът побира до четирийсет души; **v nejbližších dvou ~ třech letech** в най-близките две до три години **3.** чак, едва, тепърва: **~ teď si to uvědomil** той едва сегă, чак сегă го осъзна; **vlak jede ~ za dvě hodiny** влакът заминава чак след два часа **4.** чак; дори; даже (и): **vystoupil mu ~ pot na čele** чак челото му се изпотѝ; **bledý, ~ zsinálý** блѐден, та чак посинял **5.** в съчет. **~ na** с изключение на: **přišli všichni ~ na jednoho** дойдѐха всички с изключение на един

až **II** съюз **1.** когато, като (за време): **~ půjdeš**

ven, kup mi cigarety! когато излѐзеш, купи ми цигари! **2.** докато (за време): **počkáme, ~ přestane pršet** ще почакаме, докато спре да вали **3.** та, чак; така че; толкова, че (за резултат): **křičel, ~ ochraptěl** той крещя така, та чак прегръкна ♦ **lže, ~ se mu od úst práší** лъже, та се къса

ažaj нар. експр. чак дотука; прекалено много; повече, отколкото трябва, отколкото е нужно: **má všeho ~** има повече, отколкото му/ѝ трябва; има всичко в изобилие; **řečí bylo ~** за това се говори до втръсване

ažur|a [-žu/-žú-], -y ж. ажур (бродерия)

ažurovac|í [-žu/-žú-], -í, -í в съчет. **~í stroj** машина за ажур

ažur|ovat [-žu/-žú-], -uji/разг. -uju нескв. (со) бродирам, правя ажур: **~ovat ubrus** правя ажур, бродирам ажур на покривка за маса

B

b, B чешият съгласен звук [b] и буквата **b**, която го обозначава **2.** [bé] и **bé** нескл. ср. название на съгласния звук [b] и на буквата **b**: **vyslovit b** произнеса б; **napsat malé b, velké B** напиша малко **b**, главно **B** ♦ **neřekl ani á, ani b** той не каза нито á, нито бѐ; не каза нито дума, нито гък **3. b.** [bé] (втори по ред член на някакво множество) **b, (bod) b, (za) b** б, подточка б: **chodí do II. b** учи във II б (втори бѐ) клас; **vitamín B** витамин В **4.** [bé] муз. бемол: **dvojitě bé** двѐден бемол **5.** муз. сѝ бемол: **stupnice B-dur** гама сѝ бемол мажор; **stupnice B-moll** гама си бемол минор

ba част. **1.** да, разбира се, наистина (за потвърждаване): **tam bývalo hezky, pravda? ~, bylo.** там бѐше хубаво, нали? — да, хубаво (бѐше); да, наистина; често удвоено или в съчет. **~, ~** да, да; **~ právě** да, именно; **~ že** е да, разбира се; **~ ne** амй, нѐ; нѐ **2.** дори, даже (за усилване): **pečlivý, ~ přepečlivý** грижлив, старателен, дори прекалено грижлив, прекалено старателен; в съчет. **~ i, ~ dokonce** даже и; **~ ani ne** даже нѐ, дори нѐ; **~ co víc** дори, отгоре на това, нѐщо повече

báb|a, -y ж. **1.** остар. баба (роднина) **2.** разг. баба (старица): **už je z ní ~a** тя е вече баба, вече е старица; **~a kořenářka** билкарка,

знахарка; **čarodějná ~** вѐщица; **svíčková ~a** продавачка на свѐщи (в църква) **б)** прен. пейор. богомолка **3.** пейор. бабище, бабушкѐр, дъртачка: **~a Jaga** баба Яга, вѐщица и прен. ♦ **~o rad!** амй сегă (каквѐ)? каквѐ да правим? **kam nemůže čert, nastrčí ~u** поговорка където дяволът не мѐже да се справи, пръща женă; **udělám to, i kdyby čert na ~ě jezdil** ще го направя, ако щѐ и дяволът да пѹкне **4.** разг. акушѐрка: **porodní ~a, paní ~a, babicí ~a** остар. акушѐрка **5.** **u baba** експр. бѹлка (омѹжена жена): **to je hezká ~a!** бива си я тая! **naše ~a** нашата началничка (шефка, директорка и под.); **energická ~a** мѹжка Гана, мѹжка Тодѐра, ербап женă; **~a jedu** клюкарка **6. baba** и по-рядко **~a** м. и ж. пейор. страхливец, страхопѹзльо, бѹзльо, баба: **to je ale ~a!** ѐх, че страхливец! **7.** в названия на игри и под.: **~u** кѐгли; **žaludská ~a** асѐ спатѝя; **hrát si na slepou ~u a)** играя на сляпа баба **б)** прен. престрѹвам се; **hra na ~u** игра на гѐненица; **máš ~u!** пипнах те! (в игра)

bab|í **1.** в съчет. **~í léto a)** ѐсенни паяжини (летящи във въздуха) **б)** прен. сиромашко лѹто, цѝганско лѹто, късно лѹто **в)** прен. начало на старостта **2.** в съчет. **~í ucho** бот. живѐвляк (Plantago); **~í hněv** бот. грѹмотрѹн, чѐр трѹн

(Ononis); **~í zub** бот. бабин корен, горска майка (Lathrea)

babičk|a, -у ж. 1. баба (роднина) 2. баба, бабичка (старица) 3. акушёрка: **paní ~a** акушёрка

babin|ec, -се м. 1. експр. женско отделение, преддверие за жени в църква 2. експр. женско царство, женска вява

bab|a ж. кор. бабинка

zát šátek na ~ku вържа кърпа за глава на възел отзад на тила 2. разг. майски бръмбар

♦ **náplý|od|ev|er|í|ma** парй с лопата да ги ринеш; паралия е; **kou-pit, prodat za ~ku** купя, продам на безценница; **nestojí to ani za ~ku** не струва пукната пара

bábočk|a, -у ж. зоол. род пеперуди (Vanessa): **~a admirál** пеперуда адмирал (Vanessa atalanta); **~a bodláková** пеперуда копривница, лястовича опашка (Vanessa urtica); **~ paví oko** пауново око (пеперуда)

bábovk|a I, -у ж. 1. кекс, кейк: **maková ~a** кекс с плънка от мак; **~a z písku** кочичка от пясък 2. (кръгла) форма за кекс

bábovk|a II, -у м. и ж. разг. експр. слабък, баба, бълзльо, мълхльо, жѐнчо

babr|at se, -ám се неск. разг. експр. 1. (v čem) рова се (в нещо) 2. (s kým) губя си времето (с някого); занимавам се (с някого) 3. (s čím) пипкам се, туткам се (с нещо)

babsk|ý, -á, -é 1. бабешки: **~é vrásky** бабешки, старчески бръчки; **~é léky** бабешки лекарства, бабешки церовѐ; **~é klepy** женски сплетни, кльоки; махленски кльоки 2. пейор. страхлив: **~é srdce** слабохарактерен човек

babyk|a, -у ж. бот. полски клен (Acer campestre)

babylon [-on/-ón], -u м. 1. вавилонско стълпотворение; суматоха, неразбория, хаос: **na ulicích je učiněný ~** по улиците е ужасна суматоха; **politický ~** политически хаос 2. лабиринт: **v tomhle ~ě se nevyznám, nemohu trefit** в този лабиринт не мога да се ориентирам, не мога да се оправя

babylonsk|ý [-on/-ón], -á, -é вавилонски: **~á věž** вавилонска(та) кула и прен.

bác междум. 1. бам! бух! пух! пляс! туп! (звук при падане или удар): **~ do dveří** туп, бум по вратата; **~ ho!** удари го! бий го! 2. виж ти! (за изненада): **~ ho!** виж го ти!

bacil, -u/-a м. 1. зоол. биол. мед. бактерия, микроб и прен. 2. биол. бацил

bacilonosič, -е м. бацилоносител

bac|it, -ím св. експр. 1. (koho, co čím; po čem, do čeho) удара, плясна, шляпна, бухна, тупна

hrom ~il! гръм да го удари! дявол да го вземе! **~it do toho** впъсна се в нещо 2. (čím) хвърля, захвърля (нещо) 3. (po kom čím) замѐря (някого с нещо)

backhand вж. **bekhend**

baculat|ý, -á, -é пълничък, дебеличък, пухкав, кръгличък, закръглен

bač|a, -i м. кехая, главен овчар (в Словакия и Бескидуме)

bačkor|a I, -у ж. топлинка, домашна топла обувка; пантоф: **kožešínové ~y** кожени топлини

~ami грубо опъна петалата, хвърля топа; **stojí to za starou ~u!** експр. (това) хйч, издобищо не струва! **mít starou ~u** експр. нямам нищо; **ví starou ~u** експр. нищо не знае, вятър знае

bačkor|a II, -у м. и ж. пейор. баба, мълхльо, слабък, бълзльо, страхопъзльо

bád|at, -ám неск. 1. (o čem, nad čím, v čem) изследвам научно, проучвам (нещо) 2. (o čem) мисля, разсъждавам (за нещо, върху нещо)

badatel, -е м. изследовател

badatelk|a, -у ж. изследователка

badatelsk|ý, -á, -é изследователски, проучвателен

badminton [bed-], -u м. спорт. бадминтон, фѐдербал

baedeker вж. **bedekr**

baf междум. 1. бау (кучешки лай) 2. пуф (при пушене)

baf|at, -ám неск. експр. 1. (na koho) лая, джафкам (по някого) (за куче и прен.) 2. пұша, пафкам (обикн. с лула и под.): **~al jednu cigaretu za druhou** той пафкаше цигара след цигара

baf|nout, -nu св. експр. 1. (na koho) лавна, излая, изджафкам (по някого) 2. (koho, co; po kom, po čem) разг. експр. пипна, хвана, сграбча (някого, нещо) 3. експр. пафна (обикн. с лула)

baganče, -te ср., обикн. мн. **baganča|ta**, ~t кубинки, тѐжки подковани войнишки обувки; прен. кундүри

bagateliz|ovat, -uji/разг. -uju неск. (koho, co) подценявам, омаловажавам, дискредитирам (някого, нещо)

bagoun, -a м. 1. шопар (унгарска порода) 2. прен. експр. шопар, шийшко, дебелан

bagr, -u м. техн. багер, екскаватор: **vodní ~** земечерпалка, драга; **sací ~** земесмукачка, земеснаряд; **pásový ~** кофен багер; **lžícový ~** лъжичен, еднокóфен багер

bagrist|a, -y м. багерѣст

bagr|ovat, -uji/разг. -uju неск. 1. работя с багер 2. (со) дълбая, издълбавам (нещо) с багер 3. загрѣбвам (с багер)

bahenn|í, -í, -í блатен: ~í **plyn** хим. блатен газ; метан; ~í **zimnice** мед. блатна трѣска; малария; ~í **ruda** минно кафяв лимонит (железна руда)

bahenn|ý, -á, -é 1. блатен 2. кален: ~ý **zábal** кална баня, кален компрес

bahnic|e, -e ж. бременна овца

bahn|it se, -ím se неск. агня се, ягня се (за овца)

bahn|it|ý, -á, -é тинест, блатѣст, мочурлив; разкалян

bahn|o, -a ср. 1. тѣня, кал: **zapadnout do ~a** потъна в калта и прен. 2. експр. тѣня, кал, клоака

bach, -a м. в съчет. **dát/dávat ~a** пазя се, предпазлив съм, нащрек съм; **dej (si) ~a!** внимавай! пазй се! отваряй си очите! опичай си ум! бъди нащрек!

bachor, -u м. зоол. шкембѣ, дамър

báchork|a, -y ж. 1. приказка: **národní ~y** народни приказки 2. измѣслица, небивалица:

babské ~y бабини девѣтини

bachrat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í неск. експр. едрѣя, наедрявам, закрѣглям се, шишкавѣя

bachrat|ý, -á, -é експр. корѣмест, шкембелия, тумбест, тантѣрест, шишкав

bá|je, **báj**, -e ж. 1. лит. предание, мѣт, приказка: **zvířecí ~e** приказки за живѣтни 2. експр. имѣидѣниѣ ◆ **okázání**

~í отнеса в царството на приказките

báječn|ý, -á, -é 1. мѣтѣчен, приказен 2. експр. прекрасен, чудѣсен, чѣден, великолѣпен: **to je ~ý nápad!** това е чудѣсна идѣя! ~á **příležitost** великолѣпен слѣчай 3. разг. експр. баснословен, забележителен, колосален: ~é **bohatství** огромно, баснословно, несмѣтно богатство

bájesloví, -í ср. митологія

bájj|it, -ím неск. 1. разказвам предания 2. съчинявам легенди, фантазирам 3. (о кот, о ѣет) експр. говоря с възхищѣние (за някого, за нещо)

bajk|a, -y ж. 1. лит. басня 2. измѣслица, небивалица

bájn|ý, -á, -é книж. мѣтѣчен, митологѣчен, приказен

bajonet, -u м. щик, байонѣт: **opírat se o ~u** прен. крепя се на щикове, управлявам със силата на орѣжието

bajonetov|ý, -á, -é 1. байонѣтов: ~ý **útok** атака на нож 2. техн. байонѣтов

bakalář, -e м. бакалѣвър

bakelit, -u м. бакелѣт

bakelitov|ý, -á, -é бакелѣтов

baklažán, -u м. бот. патладжан, син домат (Solanum melongena)

bakšiš, -e м. разг. експр. бакшиш; рушвѣт: **dostat ~** полѣча бакшиш, полѣча рушвѣт

bakteriáln|í, -í, -í биол. бактериален, бактѣриен: ~í **jed** бактериална отрѣва; ~í **choroba** бактериална бѣлест; ~í **kmen** бактѣриен шам

bakteri|e [-te/-té-], -e ж. биол. бактѣрия: **půdní ~e** пѣчвени бактѣрии; **choroboplodné ~e** бѣлестѣвѣрни, патогѣнни бактѣрии

bakteriolo|g, -a м. бактериолог

bakterioložk|a, -y ж. женѣ бактериолог

bakteriologick|ý, -á, -é биол. бактериологѣчен, бактериологѣчески: ~ý **ústav** бактѣриологѣчен институт; ~á **válka** бактѣриологѣчна война; ~á **zbraň** бактѣриологѣчно орѣжие

bakteriologie, -e ж. бактериологія

bakteriov|ý [-te/-té-], -á, -é бактѣриен: ~é **kultury** бактѣрийни културѣ, бактѣрийни пѣсеви

bál, -u м. разг. бал: **jít na ~/do ~u** отивам на бал; **maškarní ~** бал с маски, маскен бал

balad|a, -y ж. лит. балада

baladick|ý [-dy-], -á, -é 1. баладѣчен 2. книж. мрачен, тѣжен, тайнствен

balalajk|a, -y ж. муз. балалайка

balamut|it, -ím неск. (koho) експр. баламѣсвам, мамя, залѣгвам (някого)

balanc|e, -e ж., **balanc**, -e м. и ж. разг. равновѣсие, баланс: **držet ~i** пазя равновѣсие; **chytat ~i** поддѣржам равновѣсие

balanc|ovat, -uji/разг. -uju неск. 1. балансѣрам, (старая се да) пазя равновѣсие 2. (s čím) жонглирам (с нещо) 3. (со) уравновѣсывам (нещо)

balast, -u м. балѣст и прен.: **zbavit se ~u** избѣя се от балѣст, от брѣме

baldachýn, -u м. балдахѣн: ~ **oblohy** прен. небосвѣд, свѣдѣт небѣсен

balen|í, -í ср. 1. опаковѣка, обѣвка, амбалаж: **původní ~í** оригинална опаковѣка 2. пакѣтиране: **v malém ~í** в малѣки пакѣти

balerín|a, -y ж. балерѣна

balet, -u м. 1. балѣт: **klasický ~** класѣчески балѣт 2. балѣт, балѣтен спектакъл: **skládat ~** компѣзирам музѣка за балѣт 3. балѣтна трѣпа

balet|it, -ím неск. експр. танцѣвам

baletk|a, -y ж. балерѣна

baletn|í, -í, -í балѣтен: ~í **mistr** балѣтмайстор; ~í **sbor** театр. кордебалѣт, балѣтен ансамбъл

balic|í, -í, -í opakověčen, амбалажен: **~í papír** амбалажна, opakověчна хартия; **list, arch ~ího papíru** табак; **~í stroj** амбалажна машина, пакетажна машина, opakověчна машина

balíč, -e м. опаковач

balíč|k|a, -y жс. опаковачка

balíč|ek, -ku м. 1. умал. пакѣтче: **obvazový ~ek** воен. индивидуален превързочен пакѣт 2. умал. колѣтче: **poštovní ~ek** пощенско колѣтче, пощенска прѣтка 3. пакѣтка: **~ek tabáku** пакѣтка тютѣн; **~ek bankovek** пакѣтка банкноти

balíčkov|ý, -á, -é 1. колѣтен: **~á pošta** служба „Колѣтни прѣтки“; колѣтна служба 2. пакетирани: **~é zboží** пакетирани стоки

balík I, -u м. 1. пакѣт ~ **knih** пакѣт книги; **kontrolní ~ akcií** контролен пакѣт акции 2. бала: **~ bavlny** бала памѣк 3. топ: **~ látky** топ плат; **~ papíru** топ хартия 4. пош. колѣт, прѣтка: **cenný ~** ценна прѣтка

balík II, -a м. пейор. дебелѣк: **vesnický ~** селяндѣр

balíkov|ý, -á, -é 1. колѣтен: **~á služba, pošta** колѣтна служба 2. пакѣтен 3. в съчет. **~é sazenice** аерон. разсад с прѣст по корените

balír|n|a, -y жс. opakověчно, амбалажно отделение; opakověчна

balistick|ý [-tu-], -á, -é физ. балистичен: **~á křivka, dráha** балистична траектория; **interkontinentální ~á střela** воен. междуконтинентална балистична ракета

balistik|a [-tu-], -y жс. физ. балистика

balít, -ím несв. 1. (со) opakovať, пакетирам, увивам (нещо): **~it dítě** прен. експр. навличам дете 2. (со) обвивам, увивам, завивам (нещо) 3. (со) свивам (нещо): **~it plachty** свивам платна 4. (кого) повивам (някого): **~ mimino** повивам бебе 5. (со do čeho) прибирам, нареждам, слагам (нещо някъде): **~it kufry, zavazadla** стягам си кѣфарите, багажа; **~te si věci! a)** прибирайте си багажа! б) експр. обирайте си крушите! 6. балирам: **~it bavlnu, tabák** балирам памѣк, тютѣн

balkánsk|ý, -á, -é балкански: **Balkánský poloostrov** Балкански полуостров; **~é státy** балкански държави; **~ý сыр** сирене

balkon [-on/-ón], -u м. балкѣн: **byť s ~em** жилище, апартамент с балкѣн; **sedadlo na prvním ~ě** място на първи балкѣн

balon [-on/-ón], -u м. 1. балѣн, топѣка 2. авиац. балѣн; аеростат: **pozorovací ~** наблюдателен балѣн; **říditelný ~** управляем балѣн; **stratosférický ~** стратостат; **vypouštět ~** пускам балѣн

baloňák, -u м. разг. шлѣфер

balon|ek [-on/-ón], -ku м. умал. балѣнче, топѣница: **nafukovací ~ek** балѣн, балѣнче; **~ek rozprašovače** балѣнче на пулверизатор; **pokusný ~ek** прен. сондаж (на общественое мнение и под.)

balonov|ý [-on/-ón], -á, -é 1. балѣнен: **~á pneumatika** балѣнна гѣма, балѣн 2. шлѣферен: **~é hedvábí** шлѣферен плат; **~ý plášť** шлѣфер 3. в съчет. **~é rukávy** шив. буфан ръкави

balzám, -u м. 1. балсам: **balzám na rána** 2. мерудия, мѣнта, джѣджен, гѣозум (и др. благоуханни растения)

baltoslovansk|ý, -á, -é балтославянски: **~é jazyky** балтославянски езици

balvan, -u м. 1. балван, голям камѣк, каменен блок 2. книж. благоухание, мѣрис **~ klízet ~y z cesty** разчиствам пѣтя; **spadl mi, svalil se mi ~ ze srdce** падна ми камѣк от сърцето; **být ~em v cestě (někomu)** прѣчка съм в пѣтя (на някого) 2. в съчет. **~ masa a tuku** пейор. шийшко, планина чѣвѣк, лѣсна топѣка 3. блок, голям кѣс: **~ sněhu** снѣжен блок

balzám, -u м. 1. балсам: **peruánský ~** перуански балсам 2. книж. благоухание, мѣрис

balzam|ovat, -uji/разг. -uju несв. (кого, со) балсамирам (някого, нещо)

bambitka, -y жс. пицѣв, патлѣк

bambul|a, -y м. и жс. грубо нескѣпѣсник/нескѣпѣсница, мѣхльѣ/мѣхла, повлекан/повлекана

bambul|e, -e жс. разг. 1. помпѣн (на шапка) 2. топѣчѣ **~ nosíť mu e** като топѣчѣ, като картѣф

bambulk|a, -y жс. умал. експр. 1. помпѣнче (на шапка) 2. топѣчѣ

bambus, -u бот. бамбѣк (Bambus arundinacea)

bambusov|ý, -á, -é бот. бамбѣков

bambus|ový, -á, -é бот. бамбѣков

rá se jako na ~i едва ходѣ, едва се мѣкне; **točí se, vrtí se jako holub na ~i** върти се като въртѣглав (непокойно); **vyvedl ho na ~** той го прѣти за зелѣн хайвѣр 2. свѣд, небосвѣд, небосклѣн: **hvězdní ~** звѣздно небѣ

jako čert do ~e мръщи се, вѣси се

banalit|a, -y жс. баналност

banaliz|ovat, -uji/разг. -uju несв. банализирам

banáln|í, -í, -í банален, тривиален, пошъл, *прен.* плòсък

banálnost, -i *жс.* баналност, тривиалност, пошлост: **upadnout do ~i** ста̀на банален

banán, -u *м.* банан

banán|ek, -ku *м.* **1.** умал. бананче **2.** сладкар. ѐклер **3.** *техн.* щ̀екер, щ̀епсел (за антена и под.)

banánovník, -u *м.* *бот.* банан, бананово дърво (Musa)

baňat|ý, -á, -é т̀умбест, изд̀ут: **~á láhev** т̀умбесто шиш̀е; **~ý nos** м̀есест, т̀опчест нос

baňčit, -ím *несв. (koho) разг. експр.* перд̀аша, т̀упам (*някого*)

band|a, -y *жс.* **1.** б̀анда: **lupičská ~a** б̀анда крад̀ци, б̀анда разб̀ойници **2.** *пейор.* сган, сб̀ирщина, б̀анда **3.** *муз.* орк̀естрова т̀рупа, г̀рупа; орк̀естров съст̀ав

bandask|a, -y *жс.* б̀идон, г̀юмче, г̀юм

bandáž, -e *жс. мед. техн.* б̀андаж, превр̀зка

bandit|a [-dy-], -y *м.* б̀андит, разб̀ойник

bandur, -a *м.* **1.** *истор.* панд̀ур (*хърватски пехотинец*) **2.** *експр.* ш̀ишко, д̀ундьо

bandurovit|a, -u *жс.* в̀дигам вря̀ва, ш̀ум; **začít, spustit ~ou** запòчна да се к̀арам, да руг̀ая; **zahrát někomu ~ou** наруг̀ая някого; **jít na někoho s ~ou** напад̀на някого; нахв̀рля се върху някого; вр̀хлетя някого с ругат̀ий

bandž|o, -a *ср. муз.* б̀анджо

bank, -u *м.* *картоигр.* б̀анка: **držet, mít ~** държ̀а б̀анката, б̀анката е у м̀ене

bank|a, -y *жс.* б̀анка

baňk|a, -y *жс.* **1.** *хим.* кòлба: **destilační ~a** дестилациòнна кòлба; **frakční ~a** фракциòнна кòлба **2.** *мед. остар.* венд̀уза: **sázet ~y** поставя̀ам венд̀узи **3.** луковицообразен ст̀клен съд: **~a žárovky** балòн на електр̀ическа кр̀ушка

bankéř, -e *м.* **1.** банк̀ер **2.** *картоигр.* лиц̀ето, ко̀ето държ̀ий б̀анката, у ко̀ето е б̀анката

bankéřsk|ý, -á, -é банк̀ерски

banket, -u *м.* банк̀ет: **pořádat ~** да̀вам, устрòйвам банк̀ет

bankomat, -u *м.* банком̀ат

bankovk|a, -y *жс.* банкнòта: **platit v ~ách** пла̀щам с банкнòти, с к̀нйжни пар̀и

bankovn|í, -í, -í **1.** б̀анков: **~í kapitál** *икон.* б̀анков капитал **2.** банк̀ерски: **~í dům** банк̀ерска, финан̀сова к̀ща

bankovníctv|í, -í *ср.* б̀анково д̀ело

bankrot I, -u *м.* *разг. малко остар.* **1.** фал̀ит, банкр̀ут, крах: **ohlásit ~** обя̀вя банкр̀ут; **udělat ~** фал̀ирам, банкрутирам **2.** *прен.* банкр̀ут,

пров̀ал, крах, разр̀уха: **politický ~** полит̀ически банкр̀ут, полит̀ически кр̀ах

bankrot II *нар. разг. обикн. в съчет.* **přijít ~** фал̀ирам, банкрутирам; **být ~** фал̀ирал съм; изпа̀днал съм

bankrotář, -e *м.* банкрутирал, фал̀ирал, несъстòятелен дл̀ъжник

báňsk|ý, -á, -é м̀инен, м̀иннодобьвен: **~ý inženýr** м̀инен инж̀енер; **~ý průmysl** м̀иннодобьвна пром̀исленост; **~ý plyn** р̀удничен газ; **Vysoká škola ~á** Висш м̀инногеолòжки институт

bantam, -u *м.* *спорт. жарг.* категòрия пет̀ел (*боксьори до 54 кг, щангисти до 56 кг, борци до 57 кг*)

bantamov|ý, -á, -é *спорт. в съчет.* **~á váha** категòрия пет̀ел

bar I, -u *м.* **1.** бар (*заведение*): **mléčný ~** мл̀ечен б̀ар **2.** бар, б̀аров тезг̀ях

bar II, -u *м.* *физ.* бар

barabizn|a, -y *жс. експр. пейор.* бар̀ака, събо̀р̀етина

baráčníck|ý, -á, -é който се отн̀аса до „б̀арачници“: **~á slavnost** празненствò на „б̀арачниците“

baráčník, -a *м.* **1.** безимòтен или малоимòтен с̀елянин **2.** „б̀арачник“ (*член на дружество, пропагандира̀що обичаи от с̀елския бит*)

barák, -u *м.* **1.** бар̀ака, дървена ко̀либа: **nouzový ~** вр̀еменна бар̀ака; **nemocniční ~y** бòлнични бар̀аки, павилиòни **2.** с̀елска к̀ща без земя или с м̀алко земя **3.** *разг.* м̀алка, б̀една к̀щурка; ко̀либа **4.** *разг. експр.* к̀ща: **třípatrový ~** триет̀ажна к̀ща; **zchátralý ~** събор̀етина

barákov|ý, -á, -é *в съчет.* **~ý tábor** лаг̀ер

barbar, -a *м.* **1.** *истор.* в̀арварин **2.** *пейор.* в̀арварин, вандал, див̀ак

barbark|a, -y *жс.* в̀арварка

barbarsky *нар.* в̀арварски

barbarsk|ý, -á, -é **1.** *истор.* в̀арварски: **~é kmeny** в̀арварски племена; **~ý vpád** нашествие на в̀арвари **2.** *пейор.* в̀арварски, примитивен: **~ý vkus** примитивен вкус; **~ý režim** в̀арварски реж̀им

barbarstv|í, -í *ср.* **1.** *истор.* в̀арварство **2.** *пейор.* в̀арварство, в̀арварщина: **dopouštět se ~í** в̀ърша в̀арварства, безч̀инствам

barbín|a, -y *жс.* **1.** к̀укла Б̀арби **2.** *експр.* Б̀арби; м̀ладо момич̀е, прилича̀що на к̀уклата Б̀арби: **~a s plavými vlasy stála za pultem** една русокòса Б̀арби сто̀еше зад щ̀анда

barbork|a, -y *жс.* **1.** *бот.* з̀имен кресон (Barbarea)

2. „барборка“ (черешово клонче, отрязано в деня на св. Барбара, 4.XII., и съхранявано така, че да разцъфти на Коледа)

bard, -a *м.* 1. бард (*келтски певец*) 2. прен. бард, поёт, певец

barel, -u *м.* 1. варёл: ~ **od asfaltu** (прàзен) варёл от асфàлт 2. барèл (*мярка за нефт*)

baret, -u *м.* барета

barevně нар. 1. цвѣтно: ~ **osvětlovat budovy** илю-
мініраам сгради 2. колорітно, цвѣтисто: **lí-
čít** ~ описвам колорітно

barevnost, -i *жс.* пѣстрота, разноцвѣтност, пѣстроцвѣтност, колоритност: ~ **malířovy palety** богáтство на палитра на художник; ~ **zvuku** *перен.* изразителност на звук

barevný, -á, -é 1. цвѣтен: **~ý portrét** цвѣтен портрѣт; **~á dřeva** цвѣтен дървен материал; **~é kovy** цвѣтни метали; **~é obyvatelstvo** цвѣтно-кôжo население; **~ý film** цвѣтен филм; **~ý kontrast** *снец.* контраст на цвѣтовѣ; **~é spektrum** *физ.* спектр на цвѣтовѣ **2.** разноцвѣтен, пѣстър, колоритен, шарѣн: **~ý šátek** пѣстра, шарѣна кърпа (*за глава*)

barchet, -u *м. текст.* бәрхет, фланèла

barchetov|ý, -á, -é *текст.* бәрхетен

bariér|a, -y жс. 1. бариєра, ограда, мантинєла: **~а kolem závodní dráhy** бариєра, мантинєла покрай състєзатєлна pista 2. бариєра, прєграда: **celní ~а** митническа бариєра 3. *обикн. мн. bariéry|y, -r* трибуна за зрїтели (*на стадион и под.*)

barikád|a, -y ж. барикада и прен.

barikádník, -a *м.* заштитник на барикада

bárk|a, -y ж. б̀арка (плавателен съд)

barman, -a *м.* бàрман**barmank|a, -y ж. бәрманка**

barnumský, -á, -é пейор. в съчет. ~а реклама
шумна, крещяща реклама

barok *в.м.*, **baroko**

barokně *нар.* в стил барòк, барòково

barokn|í, -í, -í барòков; кòйто е в стил барòк: **~í sloh** стил барòк, барòков стил; **~í umělec** творец от епòхата на барòка

barok|o, -a *ср.* 1. барòк (*стил*): české literární ~o чеська барòкова літературà; stavba v ~u сграда в стил барòк 2. барòк (*enoxa*)

barokov[ý, -á, -é барòков; кòйто е в стил барòк:
~ý sloh стил барòк

barometr, -u *м.* баромѐтър: ~ **klesá, stoupá** баромѐтърътъ пада, показва се

barometrick|ý, -á, -é барометричен**бастамбарон** ♦ **жыко-живёкаю**

цар; живѣя царски; ~ **Prášil** барон Мюнхәузен 2. *пейор*. түз, богаташ, крал: **peněžní** ~ финансов түз; **uhelný** ~ мінен крал

baronk|a, -y жс. баронèса

baronsky нар. барòнски, като барòн: *žít ~y*
живèя си цàрски

baronsk|ý, -á, -é баронски

barov|ý, -á, -é бàров: ~**ý pult** бар, бàров тезгях;
~**á tanečnice** танцьòрка в бàр

bartolomějsk[ý, -á, -é] вартоломеев: ~á noc
истор. Вартоломеева ночь *и прен.*

bar|va, -vu ж. 1. цвят, багра: **křiklavá ~va** ярък, крещящ цвят; **komplementární, doplňkové** **~v** **допълнително** ♦ **háček**

mi ~vami преливам (се) във всички цвето-
вѐ; **mluví o tom jako slepý o ~vách** говори
за нѐщо, коѐто не разбира; говори като ма-
гаре за военна мѹзика; **má zdravou ~vu**
добре изглѐжда; има хѹбав цвѣт на лицѐто;
tváře dostaly ~vu бѹзите се зачервиха;
měnit, střídát všechny ~vy смѣням (си) цвѣ-
та; **lidé všech ~ev** хора от всѣчки цвѣтовѐ;
обикн. мн. **bar|vy, ~ev** колорит, крѹски, бѹгри;
živé, syté ~y ярки, наситени цвѣтовѐ; **bo-
hatství ~ev** богѹтство от цвѣтовѐ, от бѹгри
2. боя, бѹгрило: anilínová ~va анилинова
боя; **olejová ~va** бѹжна боя; **emailová ~va**
емѹйллак, емѹйлова боя; **akvarelová, vodo-
vá ~va** акварѐлна, водна боя; **temperová
~va** тѐмперна боя; **krycí ~va** оснѹвна боя,
оснѹвен цвѣт; **~va se loupe** боята се лѹщи,
отпаѓа

предста́вам си не́що в най-све́тли то́нове,
крас́ки; предста́вам си не́що ро́зово; **ma-
lovat**, **lícit v černých ~vách** рису́вам, опи́с-
вам в че́рно, в че́рни крас́ки; **lícit živými
~vami** опи́свам живопи́сно, увлекате́лно

3. обикн. мн. bar|vy, -ev цвето́ве: **národní
~vy** цвето́ве на нацио́нално зна́ме **4. тем-
бър: ~va hlasu** тембър на глас **5. картогр.**

ка̀жа (си) истината; откря́я (си) ка̀ртите; **vujít, vylézt s ~vou ven** откря́я, разкря́я си ка̀р-
тите; изплню́а ка̀мъчето; **nechce s ~vou ven**
не йска да си призна́е; не йска да изплню́е
ка̀мъчето; **tak, s ~vou ven!** хайде, изплню́й
ка̀мъчето! **6. дов. жарг.** крѣв (на дивец)

barven|í, -í *ср.* боядисване, оцветяване

barvič|ka, -y ж. умал. бойчка (за рисуване);
цвѣтен мѡлив: ~a na rty червило 2. експр.
цвят: to je ~a! ех. че хубав цвят!

barvidl|o, -a *ср.* багріло, боя: ~o na vasy боя

за коса; **jedlé ~o** *готв.* боя за сладки, сладка-рская боя

barvín|ek, -ku *м. бот.* зеленіка (*Vinca minor*)

barvířensk|ý, -á, -é бояджійски: **~ý průmysl** бояджійска промишленост

barvířn|a, -y *ж.* бояджійница; бояджійски цех

barvíř, -e *м. 1.* бояджія **2.** *пейор.* цапач, бояджія

barvířk|a, -y *ж.* бояджійка: **~a vlasů v kadeřnictví** фризьорка, която боядисва коса

barvířsk|ý, -á, -é бояджійски: **~ý průmysl** бояджійска промишленост; **Barvířský ostrov** *истор.* остров на река Вълтава в Прага (*cega Slovanský ostrov*)

barv|it, -ím *несв. (со)* боядисвам, оцветявам, багря (*нещо*): **~it na červeno** боядисвам в червено; **~it si vlasy** боядисвам си косата; **~it si rty** червя си устните

barv|it se, -ím se *несв.* оцветявам се; получавам, добивам цвят: **~it se nachem, krví** *прен.* почервенявам, изчервявам се

barvitost, -i *ж.* колоритност, пестротă, яркост: **~ jazyka** цветистост, колоритност на език; **~ líčení** колоритност на описание; **~ zvuku** звъчност, изразителност, тембър, окраска на звук

barvitě *нар.* колоритно, цветисто, ярко, живо: **~ě líčit události** живо описвам събития

barvit|ý, -á, -é колоритен, цветист, пестър: **~é líčení** колоритно описание

barviv|o, -a *ср. хим.* багрийло, багрийло вещество: **krevní ~o** *физиол. биол.* хемоглобин; **kožní ~** *физиол. биол.* пигмент

barvoslepost, -i *ж.* далтонизъм, цветна слепота

barvoslep|ý, -á, -é далтонист: **~ý člověk** далтонист

barvotisk, -u *м. 1.* *полигр.* цветен печат, хромотипия, хромография: **reprodukovat ~em** печатам с хромография, с цветен печат **2.** олеография, примитивна цветна репродукция

baryton, -u *м. 1.* *муз.* баритон (*глас или инструмент*) **2.** *жарг.* баритон (*певец*)

barytonist|a [-пу-], *-y* *м.* баритон (*певец*)

bařina *вж.* bařina

bařtipán, -a *м. пейор.* надут пѹяк; дебелак, шийшко: **zazobaný** ~ паралия, богаташ

bas, -u *м. муз. 1.* бас (*глас*): **zpívat ~em** пѣя бас; **první, druhý** ~ пѣрви, втѣри бас **2.** бас, басов (*на муз. инструмент*) **3.** *жарг.* бас (*певец*)

bas, -u *ж. 1.* контрабас ◆ **~atvrdímuziku**

контрабасът прави мѹзиката, дава тона, лежи в основата **2.** *разг. експр.* тѹрма, арѣст, драгѹбник, пандѹз, пандѣла **3.** *разг.* kasa (*за бутилки*)

basální, base *вж.* bazální, báze

Basedowov|a nemoc [-ze-] *ж. мед.* базѣдова болѣст

bás|eň, -ně *ж. 1.* стихотворѣние **2.** поѣма: **symfonická ~eň** симфонична поѣма ◆ **jedna ~eň** мечтă, прѣлест; **řaty jedna ~eň!** рѹкля мечтă! **oběd jedna ~eň!** разкѹшен обѣд! чудѣсен обѣд! **3.** *експр.* измѣслица, прăзни приказки

basilejsk|ý [-zi-], **-á, -é** базѣлски; кѹйто се отнăся към град Базел: **Koncil ~ý** *истор.* Базѣлски вселѣнски събѹр

basilika *вж.* bazilika

basist|a, -y *м. 1.* бас (*певец*) **2. контрабасист**

basketbal, -u *м. спорт.* баскетбол

basketbalist|a, -y *м. спорт.* баскетболист

basketbalistk|a, -y *ж.* баскетболистка

básnick|ý, -á, -é **1.** поетичен: **~á avantgarda** нѹво направление в поѣзията, авангардна поѣзия, поетичен авангард; **~é nadání** поетичен дар, поетична дарба; **~é ozdoby** *лит.* фѣгури и трѹпи (*в поѣзията*) **2.** стихотвѹрен: **~á sbírka** стихосбѣрка, стихотвѹрна сбѣрка, сбѹрник (*от*) стихове **3.** поетичен, възвишен: **~é líčení** поетичен рăзказ, поетично описание

básnictv|í, -í *ср.* поѣзия

básničk|a, -y *ж. 1.* *умал.* стихотворѣние **2.** *пейор.* стѣхче, стихотворѣнийце

básník, -a *м.* поѣт

básniřk|a, -y поетѣса

básn|it, -ím *несв. 1.* пѣша, съчинѣвам стѣхове **2.** (*о ѣт*) *експр.* мечтăя (*за нещо*) **3.** *и ~it (si)* *пейор.* измѣслям (*си*), съчинѣвам (*си*): **ne~i!** не си съчинѣвай!

básniv|ý, -á, -é поетичен: **~ý duch** поетична натѹра

bas|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1.* акомпанирам с басове, с басови тѹнове **2.** пѣя бас

basov|ý, -á, -é *муз. 1.* басов: **~é nástroje** басови инструменти; **~ý klíč** басов клѹч; **~ý tón** басов тѹн **2.** контрабасов: **~á fuga** фѹга за контрабас

basrelief, -u *м. худ. архит.* барелѣф

basta *междѹм. разг. в съчет. (а)* **basta!** стѣга! дѹста! краѣй! **~ fidli!** точка по въпрѹса!

bastard, -a *м. 1.* *пейор.* кѹпеле, незаконно детѣ: **literární ~** *прен. пейор.* литературно недѹносче **2.** *биол.* хибрид, мѣлез

bařt|a **1.** *ж.* **1.** бастѹн, крѣпост, укреплѣние,

редът **2. прен.** опора, защита **3.** жилище на пазач на рибарник

bašt|a II, -y ж. **1. разг.** лакомство, хубаво ядене, кльопачка **2. жарг.** гот, готино, кеф, царска работа, супер: **kluci, to byla ~a!** момчета, ей че беше готино!

bašta III нар. жарг. знаменито, чудесно, гот, екстра, супер: **naše mužstvo hrálo ~!** нашият отбор игра екстра, страхотно!

bašta IV неизм. прил. жарг. екстра, знаменит, чудесен, готин, царски

bašt|it, -ím неск. разг. експр. нагъвам, лапам

♦ **baštýř, -e м.** пазач на рибарник

batalión, -u м. воен. остар. батальон

bateri|e, -e ж. **1. воен.** батерия: **protiletadlová ~e** зенитна батерия **2.** група, серия (бутилки, машини и под.) **3. техн. физ.** батерия: **vybitá ~e** изтощена батерия **4.** акумулатор (на автомобил и под.) **5. прен.** електрическо фенерче

bateriov|ý, -á, -é техн. батериен; който е с батерии: **~ý přijímač** транзисторен радиоприемник, радиоприемник с батерии

baterk|a, -y ж. разг. **1.** електрическо фенерче **2.** батерия (за електр. фенерче)

bát se, bojím se неск. **1.** боя се, страхувам се: **ten se nebojí** той не се страхува; **neboj se!** **neboj se** страхува от вълци, да не ходи в гората **2. (с инф.)** страхувам се, не смей (да...): **bál se říci pravdu** той не смееше да каже истината **3. (koho, čeho или с подч. изр.)** страхувам се, боя се (от някого, от нещо); страхувам се, боя се, опасявам се (че...): **bojí se otce** страхува се от баща си; **nemáš se čeho bát** няма от какво да се бойш; **bojím se, že tomu nebudete rozumět** опасявам се, че няма да разберете **4. (o koho, o co)** безпокоя се, страхувам се, страх ме е (за някого, за нещо; че...; да...): **bála se o dítě** тя се безпокоеше, страхуваше за детето си; **bojím se, abych neupadl** страх ме е да не падна; **bojím se, aby lékař nepřišel pozdě** безпокоя се лекарят да не дойде (твърде) късно

batik [-ty-], -u м., batik|a [-ty-], -y ж. текст. **1.** батик (вид живописна и текстилна техника) **2.** плат батик

batist [-ty-], -u м. текст. опал, батиста

batistov|ý [-ty-], -á, -é текст. батистен; който е от батиста, от опал: **~ý šáteček** батистено шалче

batoh, -u м. **1.** раница, торба **2. диал.** вързоп **3. диал.** нъръч (сено, слама)

batole, -te ср. дете, което прохажда

batol|it se, -ím se неск. **1.** пълзя, стъпвам несигурно, клатушкам се, ходя с несигурни крачки (за деца и животни) **2.** нось се, клатушкам се (за дебел човек) **3. експр.** шаря, шетам, въртя се, мотая се: **~í se v kuchyni** шета из кухнята, мотае се из кухнята

batyskaf, -u м. техн. батискаф

bauxit, -u м. минер. боксит

bav|it, -ím неск. **1. (koho čím)** развличам, забавлявам, занимавам (някого с нещо) **2. (koho o čem)** разказвам (на някого за нещо) **3. (koho čím)** бавя, забавям, задържам (някого с нещо): **ne~ mě ted!** не ме бави сега! **4. (koho)** интересувам, увличам (някого); доставям удоволствие (на някого): **~ila ho hudba** интересуваше го музиката; той се увличаше от музика; той обичаше музиката; музиката му доставяше удоволствие; **ne~í mě sedět na jednom místě** не ме сдържа на едно място; не ми се седи на едно място; **přestalo ho to ~it** това му дотегна, доскуча, омръзна; **že vás to ještě ~í!** как не ви е омръзнало още!

bav|it se, -ím se неск. **1. (s kým)** забавлявам се, развличам се (с някого): **obecenstvo se dobře ~ilo** публиката не скучаеше; **ráda se ~í** тя обича компаниите, развлеченията, обича да се весели; **~te se dobře!** приятно забавление! **~ísenajehoučt** остроумничи по негов адрес; прави си гаргара с него **2. (s kým o kom, o čem)** приказвам си (с някого за някого, за нещо): **živě se spolu o tom ~ili** живо дискутираха, приказваха за това; **o tom se s vámi nebudu ~it** няма да приказвам, няма да разговарям с вас по този въпрос **3. (s kým) разг. експр.** губя си времето (с някого): **ne~ se s ním!** остави го! зарежи го! не си губи времето с него! **4. (čím) остар.** занимавам се, развличам се, забавлявам се, запълвам си времето (с нещо)

bavln|a, -y ж. **1.** памук: **surová ~a** суров, непреработен памук; **pěstovat ~u** отглеждам памук **2.** памук, памучна прѣжда, целволѣ; памучен плат: **plést z ~y** плетѣ памучна прѣжда; **košile z ~y** рѣза от памучен плат, памучна рѣза **3. в съчет.** **střelná ~a** пироксилѣн

bavlnářsk|ý, -á, -é памучен, памукопроизводителен: **~ý průmysl** памучна промишленост; **~ý trust** памукопроизводителен и памукопреработвателен трѣст

bavlnářstv|í, -í 1. памукопроизводство **2.** памучна промишленост

bavlněn|ý, -á, -é памўчен: **~á látka** памўчен плат; **~é punčochy** памўчни чорапі

bavlník, -u м. бот. памўк, памўков храст (Gonypium)

bavlníkov|ý, -á, -é памўков: **~é plantáže** памўкови плантації

bavln|ka, -ku ж. 1. памўчен конєц: **~ka na vyšívání** памўчен конєц за бродїране, мулинє; **látací ~ka** конєц за кърпене, за репри-
~~разама~~ ~~диф~~
někoho jako v ~ce глєдам някого като писа-
 но яйцє

bazalk|a, -y ж. бот. босїлек (Ocimum basilicum)

bazáln|í, -í, -í базисен, оснòвен: **~í metabolismus** физиол. оснòвна обмяна на веществàта

bazar, -u м. 1. пазàр, чаршїя (в Ориента) 2. базàр: **knižní** ~ книжен базàр; **dobročinný** ~ благо-
 творителен базàр 3. оказиòнен магазин: **dát do ~u** дам, продàm в оказиòнен магазин
~~оказиòн~~ ~~жесток~~
 то извàден от витрина (много спретнат)

báz|e, -e ж. 1. база, оснòва: **surovinová ~e** су-
 ровинна база; **průmyslová, ekonomická ~e**
 промїшлена, икономическа база; **ideová, politická ~e** идєйна, политическа оснòва
 2. воен. база: **letecká ~e** самолєтна база; **námořní ~e** мòрска база 3. хим. оснòва
 4. анат. база (на череп)

bazedov, -a м. разг. базєдова бòлест

bazén, -u м. 1. басєйн (за кьпане): **plavecký ~**
 плўвен басєйн; **zimní, krytý** ~ покрит басєйн
 2. басєйн (водохранилище): **zahradní** ~ гра-
 дїнски басєйн

báz|eň, -ně ж. 1. (o koho, o co) страх, тревòга,
 боязьн (за някого, за нецò) 2. (před kým, před čím) страх (от някого, от нецò): **po-
 čínám nad ~í** ~~д~~
bez ~ně a kázně недисциплинирани, разпўс-
 нати децà; **žít v ~ni boží** живєь по християн-
 ски, їмам стрàх от Бòга; **rytíř bez ~ně a hany**
 безстрашен, свьвршен рицар

bazilik|a, -y ж. архитектур. базилика: **románská**
 ~а базилика в ромàнски стил; ромàнска ба-
 зилика

baziliš|ek, -ka м. 1. зоол. василїск (гушєр)
 (Basiliscus) 2. змей, ламя (приказно чудови-
 ще) 3. прен. лош, ехїден човєк

bazír|ovat, -uji/разг. -uju нескв. разг. (na co)
 позовавам се, придавам особено значєние,
 основавам се (на нецò)

bázliv|ec, -ce м. страхливєц, бьзльò

bázlivě нар. боязливо, страхливо, пла̀хо

bázliv|ý, -á, -é боязлив, страхлив, плашлив, плах

bažant, -a м. 1. зоол. фазàн (Phasianus, Gen-
 naeus): **jit na ~y** отивам на лòв за фазàни
 2. жарг. воен. зàек (новобранец)

bažant|í, -í, -í фазàнов: **~í maso** месò от фазàн;
 ~í hon лòв на фазàни

bažantnic|e, -e ж. фазанєрия

baže част. разг. ами дà, разбїра се: **~ příjdu**
 разбїра се, че ще дòйда

bažen|í, -í ср. (po čem) стрàстен копнєж, жàжда,
 стремєж (по нецò, за нецò): **~í po moci**
 жàжда за влàст; **cíl všeho** ~ смїсьл, цєл на
 всїчки стремєжи, усїлия

bažín|a, -y ж. блàто, тресàвище

bažinat|ý, -á, -é блатїст, мочўрест: **~á půda** бла-
 тїста, мочўреста пòчва

baž|it, -ím нескв. (po kom, po čem) жадўвам (не-
 цò), копнєь (за някого, за нецò; по някого,
 по нецò): **~it po slávě** жадўвам, копнєь за
 слàва

bdělost, -i ж. 1. бұдност, бòдърстване 2. бдїтел-
 ност, зòркост: **uspat** ~ приспїя бдїтелност

bděl|ý, -á, -é 1. бұден: **být v ~ém stavu** в бұдно
 сьстояние сьм; бұдўвам, бдїя 2. бдїтелен,
 зòрк: **~ý strážce a)** сьвестен, зòрк, бдї-
 телен пазàч б) прен. рєвностен пазїтел; **~ý**
zrak зòрко окò 3. малко остар. старàте-
 лен, грижлив: **je ~ý svých práv** тòй си знàе
 правàта; тòй си пàзи правàта

bděle нар. бдїтелно, зòрко

bděn|í, -í ср. 1. бдєние, бòдърстване: **oči zarudlé**
nočním ~ím очї, зачервєни от недоспїване,
 от безсьние 2. (nad kým, nad čím) бдїтел-
 ност, следєне, грижа (за някого, за нецò):
 ~í nad chováním žactva следєне за пове-
 дєние на ученици

bdí|t, -ím нескв. 1. бдїя, бұден сьм, бòдърст-
 вам ~~вм~~ ~~снїтїи~~ ~~внїсати~~
 яве? не сьнўвам ли? 2. (nad kým, nad čím)
 бдїя (над някого, над нецò), следя (за няко-
 го, за нецò), грижа се (за някого, за нецò):
 ~ít nad pořádkem грижа се за редà; следя
 да се спàзва редьт; **rodíče mají ~ít nad dětmi**
 родїтелите трябва да бдїят над децàта си, да
 пàзят децàта си 3. бдїтелен сьм, бдїя: **lidé,**
~ěte! хòра, бдєте!

bebé неизм. ср. дет. бòлно мьсто, рàничка: **po-
 foukám ti ~ na prstíčku** ще ти дўхна на бòл-
 ното прьстче

bébičk|o, -a ср. умал. дет. рàничка

beč|et, -ím нескв. 1. блєь (за овце) 2. разг. ревà,
 плача: **ne~!** не ревї! не дєй ревà! не плачї!

bečk|a, -y ж. 1. кàца, бьчва: **narážet ~u** постà-
 вям ~~вм~~ ~~снїтїи~~ ~~внїсати~~ ~~нїжє~~ ~~нїжє~~

да говоря за друго **2. експр.** грубо б'яча, шийско (за дебел човек)

béčko, -a *ср.* **1. муз. жарг.** с' бемол: **vzal falešně** ~о той взе, изсвири, изпя фалшиво с' бемол **2. разг.** бе (буква и обозначеното с нея):

~~duhováč~~

~~čím~~

takové ~o жарг. не с'м такъв глупак

běd|a **I, -y** *ж. книж. диал.* беда, нещастие, бедствие: ~у **války** бедствия по време на война; **moře** ~ море от страдания, море от мъки

běda **II** *нар.* **1.** горко, тежко: ~ **přemoženým!** горко, тежко на победените! ~ **mně!** горко ми! тежко ми! ~ **mu!** тежко му! **2. в съчет.** **až** ~ просто ужас: **byl umíněný až** ~ той беше ужасен инат **3. като междум.** ужас, ех, ах: ~, **co jsem to učinil!** (ах,) Боже, какво направих!

bedek|r, -ra *м.* пътеводител, чичероне, гид (наръчник)

bedern|í, -í, -í *анат.* поясен, бедрен: ~í **obratel** поясен прешлен; ~í **pás** бедрен пояс; на-бедрена препаска; ~ **kalhoty** панталони тип „чарлстон“

bedl|a, -y *ж.* **1. бот.** сърнела (гъба) (*Lepiota*) **2. разг. жарг.** екстравагантно момиче, мацка, флъорца (през Втората световна война)

bedliv|ě *нар.* щателно, старателно, внимателно, усърдно, зорко: ~ **uvážit** внимателно преценя; ~ **naslouchat něčemu** внимателно слушам нещо; ~ **střežit hranice** зорко, бдително охранявам граници

bedliv|ý, -á, -é **1.** грижлив, старателен, внимателен, щателен: ~é **zkoumání** щателно проучване **2.** бдителен, зорък, внимателен: ~ý **pozorovatel** внимателен наблюдател; **dávat (si) ~ý pozor na něco** зорко, внимателно следя за нещо

bedn|a, -y *ж.* сандък, каса (от дърво): ~а **od mýdla** каса за сапун; ~а **na odpadky** сандък за отпадъци; **švédská** ~ спорт. шведски сандък (за гимнастика); **laťová ~a** каса, касетка, щайга (за плодове и под.); **skládací ~a** сглобяема касетка

bednář, -e *м.* б'ячвар, кацар

bednářstv|í, -í *ср.* **1.** б'ячварство, кацарство **2.** б'ячварска, кацарска работилница; б'ячварница, кацарница

bědně *нар.* **1.** бедно, жалко, мизерно: ~ **živořit** живуркам, вегетирам **2. книж. експр.** крайно, твърде: ~ **nezpůsobilý** крайно неспособен

bedněn|í, -í *ср.* **1.** дъсчена опаковка, дъсчен амбалаж; кофраж: **posuvné ~í** кофраж; ~í **pod střešní krytinu** архитект. покривна обшивка **2.** обковаване, обшиване, опаковане с дъски **3.** дъсчена преграда, дъсчена стена

bednič|ka, -y *ж. умал.* сандъче

bedn|ít, -ím *несв. (со)* **1.** обковavam, обшивам с дъски (нещо); опаковам в дъсчени сандъци, каси (нещо) **2. строит.** поставям кофраж, кофражирам (нещо)

bědován|í, -í *ср.* вайкане, нареждане, оплакване, олелия, хленч, плач: **dala se do ~í** тя започна да нарежда; **hlasité ~í** нареждане, оплакване на висок глас

běd|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (pro koho, pro co; nad kým, nad čím; na co):* нареждам, оплаквам се, вайкам се, хленча (за някого, за нещо; от някого, от нещо), оплаквам (някого, нещо): ~ovat **nad porážkou** оплаквам поражение; вайкам се, че съм победен; ~ovala **pro dítě** тя оплакваше детето си; ~ovat **na osud** оплаквам се от съдбата си

bed|ra, -er *ср. само мн.* **1. анат.** кръст **2.** хълбо-

~~ч~~

~~ч~~

spočívá na jeho ~rech отговорността лежи на неговите плещи; **vzít (něco) na svá ~ra** поема грижите (за нещо); **nést na svých ~rech** нося на плещите си, на раменете си, на гърба си

bedrník, -u *м. бот.* бедреница, див анасон (*Pimpinella*): ~ **obecný** обикновен анасон (*Pimpinella saxifraga*)

bedýn|ka, -y *ж. умал.* сандъче

begonie [-gony/-góny-], **-e** *ж. бот.* бегония (*Begonia*)

běh, -u *м.* **1.** бяг, бягане, тичане: **dát se do ~u** побягна; започна да бягам, да тичам; зати-чам се; **v ~u** при бягане, при тичане; бягайки, тичайки **2. спорт.** бягане: **překážkový** ~ бягане с препятствия; **rozestavný, štafetový** ~ щафетно бягане; **přespolní** ~ кръс; **Mara-tónský** ~ маратонско бягане, маратон; **závod v ~u na krátké (střední, dlouhé) vzdálenosti** състезание по бягане на къси (средни, дълги) разстояния; ~ **na lyžích** ски-бягане **3.** движение; ход, течение: ~ **času** течение, ход на времето; ~ **myšlenek** ход на мисли; ~ **stroje** ход, движение на машина; ~ **naprázdno** празен ход; **továrna je v plném ~u** фабриката работи с пълен капацитет; **jednání bylo v ~u** преговорите бяха в ход; **události šly svým ~em** събитията се развиваха по своята логика; ~ **dějín** ход, развитие на историята **4.** курс: **dvouletý** ~ двугодишен курс **5.** семестър: **zimní, letní** ~ зимен, летен семестър **6. лов.** крак: **zaječí ~y** задни заешки крака

běhák, -u *м.* крак (на животно): ~ **slepice** кокоши крак

běh|at, -ám *несв.* 1. бягам, тичам: **děti ~aly celé odpoledne** децата тичаха цял следобед; **~at o závod** надбягвам се; **dítě už ~á** детето вече ходи♦ **~at ~ám ~ám** държи **2. в съчет.** **~at sem tam** ходя без цел, разхождам се, скитам се: **~at po lese** *експр.* скитам се из гората; **oči ~aly po řádkách** *пречиства*♦ **máni ~á po zádech** (студени) тръпки ме побиват **3. експр.** обикалям, ходя, тичам: **~at po úřadech** обикалям учреждения, тичам по учреждения; **~at po doktorech** ходя по лекари; **~at za děvčaty** ходя по момичета; **~at si po zábavách** ходя по забави, безделничка **4. дви-жа се, работя (за машина): motor zase ~á** моторът отново работи

běh|at se, -ám se *несв.* разгънвам се (за женски животни): **kráva se ~á** кравата е разгънена, кравата се е разгънула

běháv|at, -ám *несв. многокр.* имам навик да бягам, бягам често

běhavk|a, -y *ж. разг.* диария, дрисня, дриска-вица: **dostal ~u** той хвана диария

během *предлог с род.* в течение на, в продължение на, по време на: **~ času si zvykl** с течение на времето той свикна; **~ roku** през годината, в течение на годината; **zboží vám dodáme ~ týdne** ще ви доставим стоката в срок от една седмица, до една седмица; **~ cesty** по време на пътуването

běhn|a, -y *ж.* грубо лека жена, уличница

běhoun, -u *м.* 1. пътека (за под) 2. тишлай-фер 3. *спец.* горен воденічен камък, горняк 4. *техн.* протектор (на горна автомобилна гума) 5. *техн.* подвижна част (на машина)

bek, -u *м.* 1. блёне, мучёне (на овце и под.) 2. *разг.* рёв, плач, хлёнч, блёне

bekhend, -u *м. спорт.* бекхенд, обратен удар (при тенис и тенис на маса)

bekot, -u *м.* 1. блёне (на овце) 2. *разг. експр.* реване, хленч, блёне

běl, -i *ж. книж.* 1. белотà, бял цвят: **~ sněhu** белотà на сняг 2. бяла боя, белило

běh|at se, -ám se *несв.* бягам, побелявам, ставам бял

běl|at se, обикн. третол. -á se *несв.* белее се: **zasněžené vrchy se ~ají** заснежёните върхове се белёят

bělav|ý, -á, -é белезникав, възбял

bělen|í, -í *ср.* бёлене, избёлване (на бельо и под.)

běl|et, -ím, 3. мн. -í/-ejí *несв.* белёя, побелявам, ставам бял: **vlasý mu ~ejí** косите му побеляват

beletrij|e, -e *ж.* белетристика

beletrist|a, -y *м.* белетрист

beletristk|a, -y *ж.* белетристка

beletristick|ý [-ty-], -á, -é белетристичен: **~ý spisovatel** писател белетрист; **~á příloha** лите-ратурна притурка (във вестник)

beletriz|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* романизирам, белетризирам, излагам в белетристична форма: **~ovaný životopis** романизирана биография

belh|at se, -ám se *несв.* 1. кўцам, накуцвам 2. тўтря се, влача се; крётам: **~at se o berlich** мўкна се с пàтерици

belhav|ý, -á, -é 1. куц, хром 2. тўтрещ се, трóмав: **~á chůze** трóмава походка; **~ý stařec** тўтрещ се старец

bělic|e, -e *ж. разг.* 1. белица (риба) 2. бяла овца, белўшка 3. свётла слива 4. бяла череша

bělic|í, -í, -í избёлваш, белилен

bělid|l|o, -a *ср.* 1. белилна (място за бёлене на платно) 2. белило, срёдство за избёлване

běl|it, -ím *несв.* избёлвам (пране)

bělm|o, -a *ср.* 1. бялото на око 2. пердё на око♦ **~at ~ám ~ám** е в пълна заблўда; **spadlo mu ~o z očí** той прогледна, опомни се

běloba, -y *ж.* 1. белина, белотà, бял цвят 2. бяла боя: **~a olovená** блàйвайс, олòвно белило; **~a barytová** баритово белило, баритово бяло; **~a zinková** цинквайс, цинково белило; **~a titanová** титанвайс, титаново белило

bělogvarděj|ec, -ce *м.* белогвардеец

bělohav|ý, -á, -é белоглав

bělohorsk|ý, -á, -é белохòрски (от Била хора, място край Прага, кдето през 1620 г. в сражение чешкият народ губи независимостта си): **~á bitva** битката, сражението при Била хòра; Белохòрската битка

běloch, -a *м.* белокож, бял човек; човек от бяла-та раса

bělorusk|ý, -á, -é белорўски

bělorušt|in|a, -y *ж.* белорўски език

běloskvoucí, -í, -í блестящ от белотà, ослепително бял

běh|at se, -ám se *несв.* бягам, побелявам, ставам бял

běl|at se, обикн. третол. -á se *несв.* белее се: **zasněžené vrchy se ~ají** заснежёните върхове се белёят

bělav|ý, -á, -é белезникав, възбял

bělen|í, -í *ср.* бёлене, избёлване (на бельо и под.)

běl|et, -ím, 3. мн. -í/-ejí *несв.* белёя, побелявам, ставам бял: **vlasý mu ~ejí** косите му побеляват

beletrij|e, -e *ж.* белетристика

beletrist|a, -y *м.* белетрист

beletristk|a, -y *ж.* белетристка

beletristick|ý [-ty-], -á, -é белетристичен: **~ý spisovatel** писател белетрист; **~á příloha** лите-ратурна притурка (във вестник)

beletriz|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* романизирам, белетризирам, излагам в белетристична форма: **~ovaný životopis** романизирана биография

belh|at se, -ám se *несв.* 1. кўцам, накуцвам 2. тўтря се, влача се; крётам: **~at se o berlich** мўкна се с пàтерици

belhav|ý, -á, -é 1. куц, хром 2. тўтрещ се, трóмав: **~á chůze** трóмава походка; **~ý stařec** тўтрещ се старец

bělic|e, -e *ж. разг.* 1. белица (риба) 2. бяла овца, белўшка 3. свётла слива 4. бяла череша

bělic|í, -í, -í избёлваш, белилен

bělid|l|o, -a *ср.* 1. белилна (място за бёлене на платно) 2. белило, срёдство за избёлване

běl|it, -ím *несв.* избёлвам (пране)

bělm|o, -a *ср.* 1. бялото на око 2. пердё на око♦ **~at ~ám ~ám** е в пълна заблўда; **spadlo mu ~o z očí** той прогледна, опомни се

běloba, -y *ж.* 1. белина, белотà, бял цвят 2. бяла боя: **~a olovená** блàйвайс, олòвно белило; **~a barytová** баритово белило, баритово бяло; **~a zinková** цинквайс, цинково белило; **~a titanová** титанвайс, титаново белило

bělogvarděj|ec, -ce *м.* белогвардеец

bělohav|ý, -á, -é белоглав

bělohorsk|ý, -á, -é белохòрски (от Била хора, място край Прага, кдето през 1620 г. в сражение чешкият народ губи независимостта си): **~á bitva** битката, сражението при Била хòра; Белохòрската битка

běloch, -a *м.* белокож, бял човек; човек от бяла-та раса

bělorusk|ý, -á, -é белорўски

bělorušt|in|a, -y *ж.* белорўски език

běloskvoucí, -í, -í блестящ от белотà, ослепително бял

bĕlost, -i *жс.* белотà, белинà

bĕlostn|ý, -á, -é бял-беленичък, чйсто бял, ос-
лепително бял

bĕlošk|a, -y *жс.* белокожа, бяла женà; женà от
бялата рàса

bĕlošsk|ý, -á, -é който се отнàся до белокожите,
до хòрата от бялата рàса: **~á kultura** култур-
ра на бĕлите, на бялата рàса; **~é obyvatelstvo**
бяло, белокожо населĕние

bĕloučk|ý, bĕlounk|ý, -á, -é бял-беленичък, бĕли-
чък

bĕlouš, -e *м.* бял кòн, бĕлчò

bĕlovlas|ý, -á, -é **1.** белоко̀с, беловлас: **~ý stařec**
белоко̀с, беловлас стàрец **2.** белоко̀с, свет-
локо̀с

bĕlovous|ý, -á, -é белобрàд

belvédér, -u *м.* лĕтен дворĕц (*с хубав изглед*)

belzebub, -a *м.* Велзевул (*дѣвол*) ♦ **vymítat**
d'ábla Belzebubem клин клин избйва; **hledí**
jako ~ глĕда като че лй са му потънали ге-
мийте; **vypadá jako by se ženil s ~em** из-
глĕжда навъсен, кйсел, мрачен

benátsk|ý, -á, -é венециàнски: **~é zrcadlo** ве-
нециàнско оглĕдàло

bend|it si, -ím si *несв. разг. експр.* **1.** угаждам
си в љденето, чревоугòдник сѣм **2.** живĕя раз-
точйтелно, на ширòка ногà

benediktín [-dyktýn], -a *м.* бенедиктйнец (*мо-
нах*)

benediktínk|a [-dyktýn-], -y *жс.* бенедиктйнка
(*монахия*)

benediktýn, benediktýnka *вжс.* **benediktín,**
benediktínka

benevolenc|e, -e *жс.* благосклòнност, доброже-
лàтелност, снизходйтелност

benevolentn|í, -í, -í благосклòнен, доброжелà-
телен, снизходйтелен

bengál, -u *м.* **1.** бенгàлски òгън: **rozsvítit** ~ за-
пàля бенгàлски òгън **2.** *разг. експр.* гюрул-
тйя, патардйя, скандал, шум: **udĕlat, spustit**
~ вдйгам гюрултйя, шум; прàвя скандал;
hospodský ~ крѣчмàрска гюрултйя; **nepřej**
si ten ~, až se to otec doví знàеш ли какъв
скандал ще йма, когàто наұчи тàтко

bengàlsk|ý, -á, -é бенгàлски: **~ý tygr** *зоол.* бен-
гàлски тйгър; **~ý oheň** бенгàлски òгън

benjamín, -a *м.* *експр.* **1.** изтърсàк **2.** *прен.* де-
бютàнт; нàй-млàдйят члĕн на колектйв, на
грùпа хòра

benzen [-ep/-ĕn], -u, -u *м.* *хим.* бензòл

benzin [-i/-ĭ-], -u *м.* бензйн: **letecký** ~ авиациò-
нен бензйн; **vysokooktanový** ~ високооктà-
нов бензйн; **syntetický** ~ синтетйчен бензйн;

nádržka na ~ резервоàр за бензйн, бензйнов
резервоàр

benzín *вжс.* **benzin**

benzinov|ý [-i/-ĭ-], -á, -é бензйнов: **~á stanice**
бензиностанция; **~á pumpa, ~é čerpadlo** бен-
зинова пòмпа, бензинова колòнка; **~á nádrž**
бензйнов резервоàр; **~ý motor** бензйнов
двигàтел, бензйнов мотòр; **~é potrubí** бен-
зинопровòд

benzínový *вжс.* **benzinový**

benzol, -u *м.* *хим.* бензòл

beran *м.* овѣн

janšík *м.* овѣн

jako ovce za ~em вървѣ след нѣкого, подйр
нѣкого като овѣа (*сляпо, послушно*) **2. експр.**
овѣн, твърдоглавец, инàт човĕк **3. остар.**
евангелист, член на сĕктата на Чĕшките брà-
тя: **pronásledování ~ů** прĕслĕдване на еван-
гелисти, на Чĕшки брàтя (*по време на кон-
трапреформацията*)

beran II, -u *м.* **1. истор.** тарàн **2. техн.** токмàк,
набивàчка за кòлòве, чѣк за набйване на кò-
лòве или пилòни

beránč|í, -í, -í **1.** àгнешки: **~í kožich** кожѣх от
àгнешкòн ♦ **~í povaha**

кòжа **2.** крòтък (*като овчица*): **~í povaha**
крòтък, благ харàктер; àнгелска душица

berán|ek I, -ka *м.* *одуш.* **1.** мѣжко àгне, шйле;
àгнĕц: **velikonoční ~ek** великденско àгне;
obĕtní ~ek a) жĕртвено, обрòчно àгне
б) прен. жĕртвен àгнĕц, изкупйтелна жĕртва
♦ **berán|ek II, -ka/-ku** *м.* *неодуш.* **1.** àгнешка кòжа:

kožich obráceny ~kem navrch кожѣх с кòзи-
ната навън **2. мн.** **berán|ci, berán|ky, -kù** бĕли
и кѣдрави òблачета

beran|í, -í, -í òвнешки: **~í rohy** òвнешки рогà; **~í**
kožich òвчи кожѣх

beranic|e, -e *жс.* òвчи калпàк; кòжен калпàк;
кòжена шàпка

beranid|o, -a *ср. техн.* чук за набйване на
кòлòве; машинà за забйване, за зачѣкване на
кòлòве; токмàк, сонĕтка (*пред за набйване
на пилони*)

beranin|a, -y *жс.* òвнешко, òвче месò

bérce *вжс.* **bérec**

bér|ec, -ce *м.* *анат.* пищял

bércov|ý, -á, -é *анат.* подколĕнен: **~ý vřed** рàна
на подбĕдрицата; **~á kost** фйбула

berla *вжс.* **berle**

berla *вжс.* **berle**

berla *вжс.* **berle**

žebrácké ~y стйгам до прòсешка тоѣга **2. само**

~a жезъл: **biskupská ~a** владишки жезъл
3. обикн. мн. berljē, -í пәтерици: **chodit o ~ích** ходя с пәтерици; **odhodit ~e a)** хвърля пәтериците **б)** *прен.* оздравява
bernardýn, -a *м.* санбернарско куче
berníj, -í, -i *истор.* данъчен, бирнически: **~í správa** данъчно, бирническо управление; данъчна, бирническа администрация; **~í úřad** данъчна, бирническа служба; **~í úředník** данъчен чиновник; *остар.* бирник
beruška *ж.* **minci** вземам нещо за чиста монета
berunk|a, -y *ж.* **1. разг.** калинка, калинка-малинка **2. експр.** кротушко, кротушка, кротушке; добро, кротно дете: **~o!** гълъбче! пиленце! (*гальов. обръщение*)
beruška|a, -y *ж.* **1. разг.** калинка, божя кравичка **2. разг.** светулка **3. зоол.** мокрица (Asellus, Armaudillium vulgare) **4. обикн. ~o!** гълъбче! пиленце! **~o!** гълъбче! пиленце! **~o!** гълъбче! пиленце!
beryl, -u *м. минер.* берил
beryljum, -a *ср. хим.* бериллий
běs, -a *м.* **1.** бяс, демон, зъл дъх: **letí jako ~** тича като бѐсен **2. обикн. běs, -u** *м. неодош. в съчет.* ~ **bouře** бушване, вилнѐене, беснѐене на бѹря; ~ **války** стихия на войната, ужаси на войната; ~ **žárlivosti** демон на ревността
besed|a, -y *ж.* **1.** бесѐдване, разговор: **přijít k někomu na ~u** отивам при някого на приказка; **domovní ~a** жилищен съвет, жилищно събрание **2.** бесѐда, сказка: **literární ~a** литературна бесѐда, сказка; **hudební ~a** музикална сказка **3.** дружество, клуб: **umělecká ~** клуб, дом на художници; **osvětová ~a** културно-просветно дружество; читалище **4.** „бесѐда“ (*танцова сюита по мотиви от народни песни*): **česká ~a** чѐшка „бесѐда“; **moravská ~a** моравска „бесѐда“
besedník, -a *м.* **1.** събесѐдник, компаньон **2.** участник в бесѐда, в сказка
besed|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1. (s kým o kom, o čem)* бесѐдвам, разговарям (*с някого за някого, за нещо*) **2. (kde)** гостувам, седя (*някъде*) на приказки; на гости, на посещение съм (*някъде*), за да си поприказвам
besídk|a, -y *ж.* **1.** бесѐда, приятелски разговор **2.** забава, вечеринка: **dětská ~a** дѐтска забава, дѐтско представлѐние, дѐтска продѹкция; **rozhlasová ~a pro děti** предаване за деца по радиото **3.** бесѐдка: **zahradní ~a** градинска бесѐдка, градинско павилионче **4. малко остар.** литературна притѹрка (*във вестник*);

прен. фейлетон, подлѣстник, забавна рѹбрика (*във вестник*)
běsn|it, -ím *несв. 1.* беснѐя, вилнѐя, бѹйствам (*обикн. за човек*) **2.** бушѹвам, вилнѐя, свирѐпствам (*за буря и под.*)
bestialit|a [-ty-], -y *ж.* звѐрство, звѐрщина, жестокост, безчовѐчност
bestiáln|í [-ty-], -í, -i звѐрски, нечовѐшки, жесток, чудовищен: **~í vražda** звѐрско убийство; **~í ukrutnost** нечовѐшка жестокост; **~í čin** чудовишно злодеяние, престѹпление
besti|e, [-ty-], -e *ж.* **1.** звяр; дѣво хѣщно животно: **dvounohá ~e** *прен. пейор.* двукрѹк звяр (*за човек*) **2. прен. грубо** звяр, чудовище, изверг (*за човек*): **v každém člověku dřímá ~e** във всѐки човѐк дрѐме звѹрѹт
bešamel, -u *м. готв.* бешамѐл
bešamelov|ý, -á, -é *готв. в съчет.* **~á omáčka** сос бешамѐл
beta *нескл. ср.* бѐта (*грѹзка буква*): **paprsky ~** физ. бѐта-лъчи; ~ **verze** комп. пробна вѐрсия (*на софтуер*)
betatron, -u *м. физ.* бѐтатрон
betlém, -a/-u *м.* „бетлѐм“, Витлѐем (*изображение на раждането на Христос, което се поставя в църкви и частни жилища през коледните празници*)
betlémsk|ý, -á, -é витлѐемски: **~á mlád'ata** библ. невинните младенци от Витлѐем; **Betlémská kaple** Витлѐемският парѹклис (*паракус в Прага, където е проповядвал Ян Хус*)
beton, -u *м. техн.* бетон: **dusaný ~** трамбѹван, набит бетон; **litý ~** лѹт бетон; **struskový ~** шлѹков бетон; **železový, vyztužený ~** железобетон, армѹран бетон ♦ **je to na ~** това е абсолютно сигурно, работата е бетон; **vím to na ~** зная го стѹ на стѹ, на бетон
betonárn|a, -y *ж.* бетонна база
betonář, -e *м.* бетонджѹя
betonářk|a, -y *ж.* бетонджѹйка
betonářsk|ý, -á, -é бетонджѹйски: **~é práce** бетонджѹйски работи; **~ý mistr** майстор бетонджѹя; **~á ocel** строит. арматѹрно жѐлязо
betonáž, -e *ж.* бетонѹране
betonk|a, -y *ж. жарг.* **1.** бетонобѹркачка **2.** бетонно, бетонѹрано шосѐ
beton|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (co)* бетонѹрам (*нещо*)
betonov|ý, -á, -é **1.** бетонов: **~á míchačka** бетонобѹркачка **2.** бетонен, бетонѹран; **~á vozovka** бетонно ѹлично, шосѐйно платно
bez 1, -u *м. 1. бот.* лѹляк (Syrida): **modrý ~** лилав лѹляк; **bílý ~** бѹл лѹляк **2. бот.** бѹз,

свирчовина: ~černý чѐрен бѣз (Sambucus)

◆

на за туршия

bez II, beze *предлог с род. 1.* без: **zůstat ~ děti** остана без деца; **jít beze zbraně** отивам невъоръжен; **chodit ~ kabátu** ходя без горна дрѣха; **být ~ pomoci** безпомощен съм; **zůstat ~ trestu** остана ненаказан; **poradit si ~ někohu** справя се без чужда помощ; **pátrání bylo ~ výsledku** търсенето беше безрезультатно; **udělat něco ~ rozmýšlení a)** направя нещо без много да му мисля **б)** направя нещо с готовност; **udělat něco ~ říkání** направя нещо по собствена инициатива; **říkat ~ nadřádky** казвам без преувеличение; **bud'te ~ starosti!** не се безпокойте! не се тревожете! **být ~ viny** невинен съм, нямам вина; **není ~ zajímavosti** не е безинтересно; **beze sporu** безспорно; **být ~ vědomí** в безсъзнание съм; **byl zlostí celý ~ sebe** от яд той беше извън себе си; **přiběhl ~ dechu** той дотича, като едва си поемаше дѣх; **poslouchat něco ~ dechu** слѹшам нещо в захлас, със затаен дѣх; **~ ohledu na počasí** независимо от времето; **souhlasit ~ rozpaků** съглася се, приема без колебание; **odejít beze slova** отида си, без да кажа нито дѹма; **vyjít z něčeho ~ nehody** измѣкна се от нещо невредим; **být ~ práce a)** нямам работа, нямам каквѡ да правя **б)** безработен съм; **jednat ~ milosti** действам безмилостно, безжалостно; **udělám to beze všeho** ще го направя с готовност, на драго сърце; **berte si beze všeho, co je vám líbo!** вземайте си без стеснение каквѡто ви харѣсва, каквѡто желаете! **~ meškání** незабавно; **~ mála litr** без малко литър, почти литър; **~ ladu a skladu** в безпорядѣк, без-

 обѣркано, безсмислено; **jeden za osmnáct, druhý ~ dvou za dvacet** от един дѡл дрѣнки, една стѡка са; хванй единия, удари дръгя **2. мат.** минус, без: **deset ~ pětí** десет минус пѣт

bezalkoholický, -á, -é безалкохолен

bezatomový, -á, -é *полит.* безатомен: **~é pásmo** зѡна, свободна от атомни оръжия

bezbarvost, -i жс. **1.** безцвѣтност **2.** неизразителност, безцвѣтност, еднообразност

bezbarvý, -á, -é **1.** безцвѣтен: **~á tekutina** безцвѣтна течност; **~é rty** блѣди ѹстни **2.** безцвѣтен, неизразителен, еднообразен, невзрачен; безсъдържателен, смѣтен

bezbolestně *нар.* безболѣзнено, без бѡлка

bezbolestný, -á, -é безболѣзен: **~á tvář** спокойно лице, неизразяващо страдание

bezbožně *нар.* **1.** безбѡжно: **~ mluvit** богохѹлствам **2.** безсрамно, безобразно, безотговорно: **~ lhát** безотговорно, безсрамно, безобразно лѣжа; **~ klít** безбѡжно ругая, богохѹлствам

bezbožnicje, -e жс. **1.** безбѡжница **2. експр.** калпазанка, безобразница

bezbožník, -a м. **1.** безбѡжник **2. експр.** калпазанин, безобразник

bezbožný, -á, -é **1.** безбѡжен, богохѹлен: **~ý rouhač** голям богохѹльник **2.** безсрамен, безобразен, неморален: **~é lhaní** безсрамно, безобразно лѣгане; безсрамни, безобразни лѣжи

bezbrankový, -á, -é *спорт.* кѡйто е с нѹлев резултат, без гѡлове, нѹла на нѹла: **~ poločas** полуврѣме без гѡл, полуврѣме нѹла на нѹла, полуврѣме с нѹлев резултат

bezbranně *нар.* беззащитно, безпомощно

bezbranný, -á, -é **1.** невъоръжен **2. (proti komu, čemu; vůči komu, čemu)** беззащитен (*пред някого, пред нещо*): **~ý tvor** беззащитно, безпомощно същество; **být ~ý proti pomluvám** беззащитен съм срещу клеветите; **být ~ý proti rozrušeným živlům** беззащитен съм пред развилнѣлите се стихии

bezbuňečný, -á, -é *биол.* безклѣтъчен: **~á hmota** безклѣтъчно вещество

bezcelní *жс.* **bezeclý**

bezcecnost, -i жс. малоценност, маловажност, незначителност: **~ zprávy** маловажност на новина, на съобщение

bezcecný, -á, -é малоценен, негѡден, ѣвтин, незначителен, маловажен; кѡйто е без значение: **~á kniha** безполѣзна книга; **~é podrobnosti** излишни, незначителни подробности

bezcestí, -í *ср. книж.* безпѣтица, безизходица: **ochnout se na ~í** намѣря се, озова се в безпѣтица, в безизходица

bezciľně *нар.* безцѣлно

bezciľný, -á, -é безцѣлен

bezcitnost, -i жс. **1.** безчѹвственост, безсърдѣние **2. (k čemu)** безразличие, равнодѹшие, безучастност (*към нещо*)

bezcitně *нар.* **1.** безчѹвствено, безсърдѣчно, безжалостно, жестоко **2.** безучастно, безразлично, равнодѹшно: **přiblížit se k něčemu** ~ подхѡдя, отнеса се към нещо безучастно, безразлично, равнодѹшно

bezcitný, -á, -é 1. безчувствен, нечувствителен: ~**é nohy** безчувствени крака **2.** безчувствен, безсърдечен, безжалостен, жесток: ~**ý člověk** жесток човек; ~**ý smích** бездушен смях; ~**á slova** безсърдечни, жестоки думи

bezděčně нар. невôлно, несъзнателно, машинално

bezděčný, -á, -é невôлен, несъзнателен: ~**ý svědek** невôлен, случаен свидетел

bezdechý, -á, -é 1. запъхтян, задъхан; който е останал без дъх: **vběhl ~ý** той влезе, дотича без дъх **2.** безжизнен, бездиханен

bezděky нар. невôлно, несъзнателно, машинално

bezdětný, -á, -é бездетен: ~**é manželství** бездетен брак

bezdrátový, -á, -é техн. безжичен: ~**á telegrafie** безжична телеграфия, радиотелеграфия

bezduchý, -á, -é 1. безжизнен, бездиханен, мъртъв **2.** бездушен, празен, ограничен: ~**ý byrokrat** бездушен бюрократ; ~**ý pohled** празен поглед; ~**á tvář** неизразително лице; ~**á fráze** безсъдържателна фраза; ~**ý drill** прен. бездушна, тъпа дресировка; ~**é napodobování** рѳбско, сляпо подражание

bezdúše нар. тъпо, рѳбски, сляпо: ~ **hledět** глѳдам тъпо; ~ **opakovat** папагалски повтарям; ~ **napodobovat** рѳбски, сляпо подражавам

bezdúvodně нар. неоснователно, безпричинно, необосновано: ~ **se rozplakat** разплача се без причина; ~ **nejít do práce** не отида на работа без уважителни причини

bezdúvodný, -á, -é неоснователен, безпричинен, несъстоятелен, необоснован: ~**á žárlivost** безпричинна ревност; ~**é obvinění** неоснователно обвинение; ~**á obava** безпричинен страх; безпричинно, неоснователно опасение

beze вж. **bez**

bezeclý, -á, -é, bezcelný, -í, -í безмитен; неподлежащ на обмитяване

bezduchý, -á, -é бездушен **hátb** ~**a** унищожавам, погубвам; хвърлям на вятър **2. поет.** безкрайност, бѳдна, безкрай: ~**o času** безкрайност, безпределност на времето

bezedný, -á, -é 1. бездънен, дълбок: ~**é bláto** непроходимо блато

jí jako ~ý яде като разпран **2. експр.** безпределен, безкраен, безграничен, бездънен: ~**á bída** дълбока мизѳрия, нищѳта; ~**é hoře** неутѳshima, безутѳшна скръб

bezejmenný, -á, -é 1. безименен: ~**á řeka** безименна река; ~**ý dav** безлична тълпа **2.** безименен, анонимен, неизвестен: ~**ý hrdina** безименен, незнаен герой; ~**ý dárce** безименен, анонимен дарител

bezelstný, -á, -é безхитростен, незлоблив, чистосърдечен, почтен, искрен: ~**ý člověk** почтен човек; ~**é jednání** чѳстно, почтѳно поведение; ~**ý úsměv** чистосърдѳчна усмивка; ~**é přátelství** искрено приятелство

bezeslovný, -á, -é 1. безмълвен, мълчалив: ~**á píseň** пѳсен без думи; ~**é srozumění** мълчаливо споразумение **2.** безмълвен, ням: ~**ý údiv** безмълвно удивление, учудване; ~**á bolest** няма болка

bezesný, -á, -é 1. безсънен: ~**á noc** безсънна нощ **2.** който е без съница, без сънуване: ~**ý spánek** сън без съница

bezespoječný, -á, -é език. безсъюжен, асинхронен: ~**é souvětí** безсъюзно слѳжно изречение

bezesporu нар. безспорно, несъмнено

bezešvý, -á, -é който е без шѳв, без рѳб, без рѳбове: ~**é punčochy** чорапи без рѳб; ~**a roura, trubka** техн. безшѳвна трѳба

bezhlavě нар. **1.** безцѳлно **2.** безумно, безразсъдно: ~**se zamilovat** влюбѳ се безразсъдно, лудо, до полуда; ~ **prchat** бягам панически

bezhlavě, -á, -é безглава **chodí jako ~ý** ходи като муха без глава **2.** безумен, безразсъден, необмислен: ~**ý útek** паническо бягство

bezhluchně нар. безшумно

bezhluchý, -á, -é безшумен

bezcharakterně нар. безхарактерно, безпринципно

bezcharakterný, -á, -é 1. безхарактерен, слабохарактерен, безпринципен **2.** нехарактерен

bezideový, -á, -é безидѳен

bezink|a, -y ж. **1.** обикн. мн. **bezi|nky, -nek** бот. плод на бѳз; бѳзак, бѳзинки **2.** бот. бѳз (Sam-bucus)

bezinkový, -á, -é бѳзов: ~**ý odvar** бѳзова отвара, бѳзов чай; ~**ý keř** бѳзов храст; бѳз

bezjaderný, -á, -é 1. безсѳменен (плод) **2. биол.** безядрен: ~**é červené krvinky** безядрени червени крѳвни клетки

bezkonfliktní, -í, -í книж. безконфликтен: ~**í drama** безконфликтна драма, пѳеса (без завръзка)

bezkrvny, bezkrvý, -á, -é 1. безкрѳвен, блѳд(ен): ~**é rty** безкрѳвни, блѳди устни **2. книж.**

анемичен, безкръвен, безцветен, безжизнен
(за стихове, глас и под.)
bezkrídli, -ých *м. мн. зоол.* безкрили (низши) насекоми (Apteygota)
bezkrídli, -á, -é **1.** безкрил, безкрилен **2.** *рядко книж. прен.* безкрил, обезкрилен, обезкуражен
bezlistí, -á, -é обезлистен, гол
bezmála *нар.* почти, без малко, насмалко, едва ли не: **je mu ~ dvacet let** той е почти на двацет години; **~ ho nepoznal** без малко да не го познае; **~ uvěřil, že ...** той едва не повярва, че ...
bezmasy, -á, -é безмасен: **~é jídlo** безмасно, постно ястие; **~ý den** безмасен ден
bezmezne *нар.* безгранично, безпредельно, безкрайно: **~ (někomu) věřit** вярвам (на някого) безгранично, безкрайно, сяпо
bezmezni, -á, -é безпределен, безграничен, безкраен
bezmocně *нар.* **1.** безсилно, немошно **2.** безпомощно
bezmocni, -á, -é **1.** немошен, безпомощен, беззащитен: **~ý tvor** безпомощно, беззащитно същество **2.** безсилен: **~ý vztek** безсилна злоба; **být vůči, proti něčemu ~ý** безсилен, безпомощен към по отношение на нещо
bezmotorový, -á, -é *техн.* безмоторен: **~é letadlo** планер, безмоторен самолет, безмоторник; **~é létání** безмоторно летене
bezmračni, -á, -é **1.** безоблачен **2.** *прен.* непомрачен: **~á nálada** непомрачено настроение
bezmyšlenkovitě *нар.* разсеяно, машинално, тъпо: **~ něco uchopit** взема нещо машинално, механично, неволно; **~ tékat očima** гледам разсеяно, безучастно, с блуждаещ поглед; **~ se usmívat** усмихвам се безсмислено, тъпо
bezmyšlenkovití, -á, -é **1.** безсмислен, необмислен: **~á odpověď** безсмислен, необмислен отговор; **~ý úsměv** празна, безсмислена усмивка **2.** механичен, несъзнателен, машинален: **~é pohyby** механични, несъзнателни, неволни, машинални движения; **~é učení** учене без разбиране, зубрене **3.** безразсъден, безумен: **~ý člověk** безразсъден, безумен човек; **~ý výraz** тъпо изражение (на лицето)
beznaděj, beznaděje, -e ж. безнадеждност, отчаяние: **propadnout ~i** загубя всякаква надежда
beznadějně *нар.* **1.** безнадеждно: **~ mávnout rukou nad něčím** вдигна ръце от нещо **2.** *експр.* безкрайно, непоправимо, изключително: **~ hloupý** безкрайно, непоправимо глупав

beznadějný, -á, -é **1.** безнадежден: **~á situace** безнадеждна, безизходна ситуация; безнадеждно, безизходно положение; **~á láska** безнадеждна, отчаяна любов; **2.** *експр.* безкраен, непоправим, изключителен: **~á hloupost** абсолютна глупост; **~ý hlupák** пълен, абсолютен, глупак; **~ý pesimista** непоправим, неизцери, неизлечим песимист
beznohý, -á, -é безкрак, безног; който е без крака: **~ý mrzák** инвалид
bezoblačno, -a ср. ясно, безоблачно небе
bezoblačni, -á, -é безоблачен
bezobratlí, -ých *м. мн. зоол. остар.* безгръбначни животни (Evertebrata)
bezobratlový, -ce м., обикн. мн. bezobratloví, -ců зоол. безгръбначни животни (Evertebrata)
bezobratlí, -á, -é безгръбначен
bezobsažně *нар.* безсъдържателно
bezobsažni, -á, -é безсъдържателен
bezodkladně *нар.* неотложно, незабавно
bezodkladni, -á, -é неотложен, срочен, незабавен: **~á práce** неотложна работа; **~ý odchod** незабавно напускане, тръгване
bezohledně *нар.* **1.** безогледно, безцеремонно, нетактично; безскрупулно: **chovat se ~** държа се нетактично, нахално **2.** безогледно, безпощадно, безжалостно, жестоко
bezohledni, -á, -é **1.** безогледен, нетактичен, безцеремонен, безскрупулен **2.** безогледен, безжалостен, жесток, безпощаден: **~á kritika** безпощадна, остра критика
bezoký, -á, -é безок
bezostyšně *нар.* безсрамно, нагло
bezostyšni, -á, -é безсрамен, нагъл
bezový, -á, -é **1.** люляков: **~ý keř** люляков храст **2.** бъзов: **~ý květ** бъзов цвят; **~é křoví** бъзак; **~á duše** бъзова сърцевина
bezpáteřně *нар. прен.* безгръбначно, безпринципно
bezpáteřni, -á, -é **1.** *зоол.* безгръбначен (за животно) **2.** *прен.* безгръбначен, безпринципен: **~é jednání** безпринципна постъпка
bezpečí, -í ср. **1.** безопасност, сигурност **2.** безопасно място: **být v ~í** намирам се в безопасност, на сигурно място съм
bezpečnost, -i ж. **1.** безопасност: **zajišťovat ~ dopravy** осигурявам безопасност на движение; **Veřejná ~** полиция; органи на MBP (в Чехословакия до 1993 г.); **Sbor národní ~i (SNB)** Държавна сигурност; **Rada ~i při OSN** Съвет за сигурност при ООН **2.** достоверност, увěřеност, сигурност: **ovládat stroj s ~í** владя сигурно машината

bezpečnost[-í, -í] 1. предохрани́телен, предпа́зен: **~í opatření** предохрани́телни, предпа́зни ме́рки; **~í sklo** предпа́зно стъ́клò; **~í lampa, kahan** безопа́сна ла́мпа; **~í trhaviny** безопа́сни експлозиви 2. който се отна́ся до безопа́сност, до сигурност: **z ~ích důvodů** от съобра́жения за безопа́сност; **~í orgány** о́ргани на сигурността, на поли́цията; **~í služba** служба по безопа́сност на труда; **~í agentura** (ча́стна) детективска аге́нция

bezpečně нар. 1. безопа́сно 2. сигурно, положи́телно, безспо́рно: **~ poznat** позна́я сигурно, с положи́телност; **~ zjištěná skutečnost** положи́телно, безспо́рно устано́вена йстина

bezpečný, -á, -é 1. (*před kým, před čím*) заштитен (*от някого, от нещо*): **~ý před bleskem** заштитен от мълния 2. безопа́сен, сигурен: **~ý úkryt** безопа́сен подслòн; **~á doprava** безопа́сен транспо́рт, безопа́сно дви́жение 3. наде́жен, сигурен, досто́верен, осигурен, мерода́вен: **~á budoucnost** осигуре́но бъ́деще; **~á existence** осигуре́но, подсигуре́но съществува́не; **~é znalosti** сигурни, уве́рени зная; **~á zpráva** досто́верно изве́стие, съобщение; досто́верна вест; **dovědět se z ~ého pramene** на́уча от сигурен, мерода́вен, досто́верен йзточник

bezperspektivní [-ty-], -í, -í безперспективен

bezplánovitě нар. безпла́ново, без пла́н

bezplánovitý, -á, -é безпла́нов

bezplatně нар. безпла́тно, да́ром, безвъзмездно

bezplatný, -á, -é 1. безпла́тен: **~lé lékařské ošetření** безпла́тна лека́рска по́мощ; **~á služba** безпла́тна услу́га 2. непла́тен, доброво́лен: **~ý spolupracovník** непла́тен, доброво́лен сътру́дник; **~á dovolená** непла́тен о́тпуск

bezpočet, -čtu м. книж. безбро́й, безбро́йно мно́жество

bezpodmětný, **bezpodmětný**, -á, -é език. безподло́жен

bezpodmínečně нар. безусло́вно, непрекосло́вно, задължително, непременно: **musíš ~ přijít** тря́бва непременно да до́йдеши; **je toho ~ třeba** това е съвърше́но необходи́мо

bezpodmínečný, -á, -é безусло́вен, задължителен: **~á poslušnost** безусло́вно подчини́ение; **~á kapitulace** безусло́вна капитула́ция; **~á účast na schůzi** задължително уча́стие в събра́ние

bezpodstatně нар. неоснова́телно, необоснова́но

bezpodstatný, -á, -é 1. неоснова́телен, необоснова́н: **~é obvinění** неоснова́телно обвине́ние 2. несъществе́н, незначи́телен, из-

лишен: **~á podrobnost** несъществе́на, изли́шна подро́бност

bezpohlavní, -í, -í бот. зоол. безпо́лов: **~í množení** безпо́лово размножа́ване

bezpochyby нар. 1. несъмне́но, сигурно, безсъмне́но 2. вероятно, навя́рно, по всяка ве́роятност

bezporuchový, -á, -é 1. който е без сму́щения: **~ý příjem** радио́прие́мане без сму́щения 2. безава́риен: **~ý chod stroje** безава́рийна ра́бота на маши́на

bezpracný, -á, -é нетру́дов: **~é zisky** нетру́дови до́ходи

bezprašný, -á, -é безпра́шен

bezpráví, -í ср. безпра́вие, несправедли́вост: **dopustit se na někom ~í** извъ́рша несправедли́вост към ня́кого, спря́мо ня́кого; **činit někomu ~í** постъ́пвам несправедливо с ня́кого

bezprávně нар. незако́нно, противозако́нно

bezprávný, -á, -é 1. безпра́вен, лишён от права́: **~ý otrok** безпра́вен ро́б 2. незако́нен, проти́возако́нен: **~ý čin** незако́нна, проти́возако́нна постъ́пка

bezprincipální, -í, -í безпри́нципен

bezprizorný, -á, -é, **bezprizorní**, -í, -í безпризо́рен

bezprizorný, -ého, **bezprizorní**, -ího м. безпризо́рно дете́: **útulek ~ých** до́м за безпризо́рни деца́

bezprostředně нар. 1. непосредстве́но, пря́ко; ведна́га: **~ u domu** до сама́та къща; **~ po otcově smrti** непосредстве́но, ведна́га след смъртта на баща́та 2. неприну́дено, есте́ственно, неподпра́вено: **~ se radovat** ра́двам се йскрено; **veselohra působí ~** комедията въздей́ства неприну́дено, живо, есте́ственно

bezprostřední, -í, -í 1. непосредствен, пря́к: **~í blízkost** непосредстве́на близост; **~í dojem** пря́ко впечатле́ние 2. непосредствен, неподпра́вен, неприну́ден, есте́ствен: **~í chování** неприну́дено, есте́ственно държа́ние

bezpředmětně нар. безпреде́тно, безсмысле́но, безсъдържа́телно: **mluvit ~** говоря́ безпреде́тно, несъстоя́телно

bezpředmětný, -á, -é безпреде́тен, безсмысле́н, безпо́лезен, изли́шен, несъществе́н: **~ý spor** изли́шен, безсмысле́н, несъществе́н спо́р; **to je ~é** това е безпо́лезно, изли́шно

bezpříkladně нар. безпри́мерно

bezpříkladný, -á, -é безпри́мерен, безпреде́тен

bezpríznačový, **bezpríznačný**, -á, -é език. 1. немарки́ран: **~ý člen vidové dvojice** немарки́ран чле́н на ви́дова дво́йка 2. който е ате-

матичен, без основна наставка: **~é sloveso** атематичен глагол
bezpřízvučný, -á, -é *език.* безударен, неударен, неакцентуван, енклитичен
bezradně *нар.* безпомощно
bezradný, -á, -é безпомощен: **být nad něčím** ~ý не мога да се справя с нещо, безпомощен съм по отношение на нещо
bezrodý, -á, -é *език.* безродов: **~é zájmeno** безродово местоимение
bezručný, -á, -é *нар.* безгрижно, лекомислено
bezstarostný, -á, -é безгрижен: **~ý život** безгрижен, лек живот; **~ý úsměv** безгрижна усмивка
beztak *част. разг.* и без това; без друго; така и така; тъй и тъй: **~ přijdeme pozdě** и без това, и без друго ще закъснеем; **~ to není nic platné** така и така това не може да помогне
beztakně *нар.* нетактично, неделикатно
beztaktní, -í, -í нетактичен, неделикатен: **být ~í k někomu** нетактичен съм към някого, с някого
beztíže, -e *ж. физ.* безтегловност: **ve stavu ~e** в състояние на безтегловност
beztížný, -á, -é *физ.* безтегловен: **~ý stav** състояние на безтегловност
beztoho *част.* 1. и без това; и без друго; така и така; тъй и тъй: **~ nic nedělají** и без това нищо не правят 2. *в съчет.* **~ že** навярно, положително
beztrestně *нар.* безнаказано
beztrestný, -á, -é 1. безнаказан, ненаказан 2. не-наказуем: **stát se ~ým** стана ненаказуем
beztřídní, -í, -í безкласов: **~í společnost** безкласово общество
beztvárně *нар.* безформено
beztvárný, beztvarý, -á, -é безформен, аморфен: **~á hmota** аморфна маса, безформена материя
bezúčelně *нар.* безцелно, безсмислено, нецелесъобразно, безползено
bezúčelný, -á, -é безцелен, безсмислен, нецелесъобразен, напразен, безползнен: **~ý život** празен живот
bezučonně *нар.* безупречно, безукорно
bezučonný, -á, -é безупречен, безукорен: **~ý život** безупречен, примерен живот; **~á pověst** безупречна, неопетнена репутация
bezuchý, -á, -é 1. безух 2. който е без дръжки: **~á konvice** кана без дръжка
bezúročně *нар. фин.* безлихвено

bezúročný, -á, -é *фин.* безлихвен: **~á půjčka** безлихвен заем
bezúspěšně *нар.* безуспешно, неуспешно, напразно, безрезультатно
bezúspěšný, -á, -é безуспешен, неуспешен, безрезультатен
bezútěšně *нар.* безутешно, неутешимо
bezútěšný, -á, -é 1. безутешен, неутешим: **~é zoufalství** безкрайно, безутешно, дълбоко отчаяние; **~ý pláč** неутешим плач 2. мрачен, безнадежден, безутешен: **~á situace** безнадежно положение; **~ý život** нерадостен, безутешен живот 3. мрачен, еднообразен: **~á poušť** еднообразна, мъртва пустыня
bezvadně *нар.* 1. безупречно, безукорно 2. *разг.* чудесно, великолепно, превъзходно
bezvadný, -á, -é 1. безупречен, безукорен: **~ý výrobek** бездефектно изделие, бездефектен артикул; **~é chování** безупречно държание; **~ý chod motoru** безупречна, безотказна работа на мотор; **~ý pořádek** образцов ред 2. *разг.* превъзходен, чудесен, великолепен: **~é počasí** великолепно време
bezvědomí, -í *ср.* безсъзнание, несвят: **upadnout do ~í** загубя съзнание, падна в несвят; **být v ~í** в безсъзнание съм; **procitnout, probírat se z ~í** дойда в съзнание
bezvědomý, -á, -é 1. изпаднал в безсъзнание, загубил съзнание 2. *книж.* несъзнателен
bezvěřec, -ce *м.* безбожник, атеист
bezvětrí, -í *ср.* безветрие, затишие: **~í na moři** спокойно море; **politické ~í** *прен.* политическо затишие
bezvládí, -í *ср.* 1. безвластие, анархия, междоцарствие 2. *книж.* безсилие, немоощ
bezvládně *нар.* безсилно, немоощно, безжизнено
bezvládný, -á, -é безсилен, немоощен, безжизнен, неподвижен
bezvodý, -á, -é безводен
bezvousý, -á, -é голобрад, късоч
bezvýhledný, -á, -é безперспективен, безнадежен: **~á situace** безнадежно, безизходно положение
bezvýhradný, -á, -é безусловен, абсолютен, пълен: **~á moc** неограничена, абсолютна власт; **~á oddanost** беззаветна преданост
bezvýhodný, -á, -é безизходен: **~á situace** безизходно положение; **~ý život** безнадежен живот, живот без перспектива
bezvýjimečný, -á, -é който е без изключение; безизключителен: **~é pravidlo** правило без изключение; **~á odpovědnost** изключителна отговорност
bezvýrazný, -á, -é безизразен, неизразителен,

безжизнен, безцветен: **~ý pohled** безизразен поглед; **~ý sloh** безцветен стил; **~é barvy** убити цветове

bezvýsledný, -á, -é безрезултатен, безуспешен

bezvýznamný, -á, -é незначителен, маловажен, несъществен: **~á událost** незначително събитие, събитие без значение; **~ý spisovatel** посредствен писател

bezvyznání, -í *ср.* отсъствие, липса на вероизповедание

bezzásadový, -á, -é, безпринципен

bezzemlek, -ka *м.* безимотен селянин

bezzubý, -á, -é **1.** беззъб **2.** *в съчет.* **~á s kosou** оная с косата (*смъртта*)

běžec, -ce *м.* **1.** бегач **2.** *само мн.* **běžci**, -ů *зоол.* птици, който не летят (*Ratitae*) **3.** *неодуш.* шахм. офицер **4.** *техн.* подвижна машинна част

běžecský, -á, -é *спорт.* който се отнася към бягане: **~á dráha** писта за бягане; **~á obuv** шпайк, обувка за бягане; **~á štafeta** щафетно бягане

běžet, -ím *несв.* **1.** тичам, бягам, търча: **~et pro něco** изтичам, отивам за нещо; **~ otevřít!** иди отвори! **jen si ~!** *експр.* тръгвай! върви, върви! **~et závod** *спорт.* участвам в състезание по бягане; **~et sto metrů** *спорт.* бягам на сто метра; **tento film ~í od pátku** този филм започва от петък

to ~et! зарежи го! остави го! карай да върви!

mráz mi ~í po zádech тръпки ме побиват; **husí kůže mu ~í po těle** той целият настръхна; **~í se vším na trh** всичко си казва; **jak to leží a ~í** всичко подред; **kdo nevěří, ať tam ~í** който не вярва, да провери **2.** работя, вървя (*за машина*): **stroj přestal ~et** машината спря

jako hodiny работя като часовник **3.** *безл.* **~í (o so)** отнася се (*до нещо*); става дума, касае се (*за нещо*): **~í o něco** отнася се за нещо; **~elo mu o život** ставаше дума за живота му, животът му беше в опасност; **~í mu jen o peníze** той се интересува само от парите; **o to vůbec ne~í** за това въобще не става дума

běžící, -í, -í бягащ: **~í pás** *техн.* конвейер, транспортна лента; **výroba na ~ím pásu** поточно производство

jako na ~ím páse работата върви като по вода, като по мед и мацло

běžka, -y *ж.*, *обикн. мн.* **běžky**, -ek *спорт.* състезателни ски за бягане, „писалки“

běžkyně, -ě *ж.* бегачка, жена бегач

běžně *нар.* **1.** обикновено, обичайно, нормално:

~ něčeho užívat обикновено, редовно използвам нещо, служа си с нещо; **jak se ~ říká** както се казва обикновено; **je ~ známo, že ...** общоизвестно е, че ...; **~ se vyskytuje** среща се редовно, често; **~ mluvený jazyk** *език.* говорим език, жива реч; **~ informovat** редовно информирам, осведомявам **2.** свободно, плавно: **~ mluvit anglicky** свободно говоря английски **3.** *остар.* бегло, между другото: **~ se dotknout otázky** бегло засегна въпрос

běžný, -á, -é **1.** обикновен, нормален, общоприет: **~ý názor** общоприето мнение; **~ý výraz** общоупотребяван израз; **~ý zjev** обикновено явление; **~á mluva** жива реч, жив език; **v ~ém slova smyslu** в общоприетия смисъл на думата; **v ~é praxi** в ежедневната практика; **~é zboží** стока/стоките от първа необходимост; потребителски стоки; **~á velikost** нормален размер **2.** текущ: **~á vydání** текущи разходи; **~é opravy** текущи ремонти; **~ý účet** *банк.* текуща сметка; **~á mince** монета в обръщение; **~ý rok** текуща година **3.** *в съчет.* **~é číslo** пореден номер **4.** *в съчет.* **~ý metr** линейен метър

běžový, -á, -é бегов

bianco *вж.* **bianko**

bianko *неизм. прил.* чист, бланков, непопълнен: **~ směnka** непопълнена полица; **podepsat listinu (in)** ~ подписа празен, непопълнен формуляр, документ

biatlon, -u *м.* *спорт.* биатлон

bible, -e *ж.* **1.** Библия **2. *експр.* тухла (*дебела книга*)**

biblický, -á, -é библейски: **dožil se ~ého věku** *прен.* той доживя до преклонна възраст, до дълбока старост

bibliofil, -a *м.* библиофил

bibliofilie [-fi-/fi-], -e *ж.* **1.** библиофилство **2.** библиофилско издание

bibliofilský, -á, -é библиофилски

bibliografický, -á, -é библиографски

bibliografie, -e *ж.* **1.** библиография, книгопис **2.** библиография, библиографски указател

biblioték[a], -y *ж.* *рядко* библиотека

bibliotekář, -e *м.* библиотекар

bibliotekářka, -y *ж.* библиотекарка

bíbr, -u *м.* *разг.* брада: **muž s ~em** мъж с брада

biceps, -u *м.* *анат.* бицепс, двуглав мускул: **napnout ~y** *експр.* напрегна мусци

bicí, -í, -í **1.** който бие: **~í hodiny** часовник, който бие **2.** *муз.* ударен: **~ nástroj** ударен музикален инструмент

bicykl, -u *м. малко остар.* велосипед: **akrobati na ~u** акробати на велосипед

bič, -e *м. камшик, бич:* **prásknout ~em** шибна, ивляшии **mlýdčžem mrská, práská** устата му/и работи като мелница, като смазана; **umí to, jako když ~em mrská** знае го на прѣсти; **sám na sebe si plete ~** сам си плетѣ възѣто, копѣе си грѣба, тѣрси си майстора

bičák, -u *м. 1. умал. камшиче: jezdecký ~* камшик за ездѣ **2. бот. зоол. камшиче**

bičíkov|ec, -ce *м. обикн. мн. bičíkovci, -ů бот. зоол. камшикови (Flagellata)*

bičič|ě, -e *ср. дрѣжка на камшик, на бич*

bič|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1. бичувам, ўдрям с камшик: ~ovat zlořády* *прен.* бичувам нерѣдности, безобразия **2. подстрѣкавам, побуждам, възбуждам: ~ovat vášně** разпѣлвам страсти; **~ovat smysly** възбуждам сетивѣта **3. измѣчвам, терзѣя: ~ovat duši pochybnostmi** терзѣя се от съмнѣния

bída, -y *ж. 1. бѣдност, неволя, нѣжда, мизѣрия, недоимѣк, немотия, нищетѣ: mít ~u* живѣя в бѣдност, в мизѣрия, в немотия; мизерувам/мизѣрствам, бѣдствам; **upadnout do ~y** изпадна в нищетѣ, в нѣжда; **žít v ~ě** живѣя в бѣдност, в мизѣрия, в немотия; мизерувам/мизѣрствам **2. (о со) нѣжда (от не-що); липса, недостѣг (на неѣо): máme ~u o peníze** не ни достѣгат парѣ, липсват ни парѣ **3. бѣдѣ, нещѣстие, мѣка: je to s ním ~a!** цяла мѣка е с него! **to je ~a!** каквѣ нещѣстие! ѣх, че нещѣстие! **s ~ou vyřešil úlohu** той с мѣка рѣши задѣчѣта **4. експр. нищетѣ, бѣднѣтѣ, бѣдност: duševní ~a** духовна нищетѣ

bídáck|ý, -á, -é *подѣл, нѣзѣк, дѣлен, гѣден, мрѣсен*

bídáctv|í, -í *ср. 1. нѣзост, подѣлост, гѣдост, мѣр-зост, мрѣсотия 2. експр. окѣяност*

bídák, -a *м. 1. нейор. подлѣц, негѣдник, мерзѣ-вец, гад, мрѣсник: zrádný ~* подѣл, мрѣсен предѣтел **2. експр. клѣтник, бѣднѣк, окѣяник**

bidélk|o, bidýlk|o, -a *ср. 1. малѣк прѣг; вѣр-лийка: ~ pro slepice* прѣг за кокѣшки в кѣр-ник **2. театр. жарг. „при ѣнгелчетѣта“ (го-рен балкон в театр)**

bidl|o, -a *ср. 1. вѣрлийна, прѣг 2. прен. вѣрлийна, дѣлгѣн, дѣлгѣч (висок слаб човек)*

bídnice|e, -e *ж. 1. негѣдница, мрѣсница 2. рядко клѣтница, окѣяница*

bídník, -a *м. 1. негѣдник, подлѣц, мерзѣвец, мрѣсник 2. рядко клѣтник, окѣяник*

bídn|ý, -á, -é **1. жѣлѣк, бѣднѣшки, бѣден 2. експр. лош, слѣб, недостѣтъчен, нищѣжен: ~é zna-losti** слѣби познѣния; **~ý výdělek** нищѣжна заплѣта, печѣлба **3. жѣлѣк, плачѣвен: vést ~ý** ~~жѣлѣк, плачѣвен~~ **4. експр. жѣлѣк, плачѣвен: vést ~ý jako Lazar** лежѣ като сирѣмах Лѣзар; **vzít ~ý konec** завѣрша злополѣчно, ѣмам зло-полѣчен край **4. нейор. подѣл, нѣзѣк, дѣлен, гнѣсен, гѣден: ~ý zbabělec** жѣлѣк страхлѣ-вец; **~á lež** гнѣсна лѣжѣ

bidýlko *вж. bidélko*

biedermeier [bídrmajer], **-u** *м. истор. бѣдер-майер (стил от XIX век)*

bienál|e, -e *ср. биенѣле*

bifl|ovat, -uji/разг. -uju *несв. жарг. зѣбря, кѣлѣва*

biftek, -u *м. готв. бифтѣк*

bigamie|e, -e *ж. бигѣмия, двужѣнство*

bigamist|a, -e *м. двужѣнец*

bigotn|í, -í, -í *прекомѣрно набѣжен; престѣрено*

благѣчѣстив, лѣженабѣжен

bigotnost, -i *ж. прекомѣрна набѣжност; пре-стѣрено благѣчѣстие, лѣженабѣжност*

bik|iny, -in, експр. bikini, -nek *ж. мн. разг. бикини*

bilanc|e, -e *ж. 1. счетов. балѣнс, равномѣтка: konečná ~e* отчѣтен, заклѣчителен балѣнс; **celková ~e** ѣбщ балѣнс **2. равномѣтка, ре-зультѣт**

bilanc|ovat, -uji/разг. -uju *несв. трѣг. счетов. прѣва балѣнс*

bilateráln|í, -í, -í *билѣтерѣлен, двустрѣнен: ~í smlouva* двустрѣнен дѣговор

bíle *нар. бѣло; в бѣло: ~ natřený* боядѣсан в бѣло; **~ oblečený** облѣчен в бѣло; **~ kvetoucí rostlina** растѣние с бѣли цветѣвѣ

bíl|ek, -ku *м. белѣтѣк: snít z ~ku* белѣтѣк на пѣна, разбѣт белѣтѣк на снѣг

biletář, -e *м. разпорѣдѣтел, контролѣор: divadel-ní ~* разпорѣдѣтел, контролѣор в теѣтр

biletářk|a, -y *ж. разпорѣдѣтелка, контролѣор-ка (в театр и под.)*

biliár, -u *м. 1. билиѣрна мѣса 2. билиѣрд (игра): hrát ~* игрѣя билиѣрд

bíl|ic|í, -í, -í *избѣлѣващ*

bilingvism|us, bilingvism|us [-zm-], **-u** *м. би-лингвизм, двуѣзѣчие*

bilion [-on/-ón], **-u** *м. билиѣн*

bíl|it, -ím *несв. 1. (со) бѣля, избѣлѣвам (неѣо): ~it plátно* бѣля платнѣ **2. (со) белѣсвам, варѣсвам (неѣо) 3. експр. разг. провѣждам, прѣва чѣстка: ~it v úřadech прѣва чѣстка в учрѣждѣния**

bílkovin|a, -y *ж. биол. хим. белѣчѣина, белѣчѣно вещество*

bílo нар. бяло: **na střechách je** ~ покривите са отрупани със сняг, покривите са побелели
bílý I, -á, -é 1. бял: ~ý jako sníh снѣжнобял, бял като сняг; ~é vlasy бѣли коси; ~á stránka бял, чист лист; ~á smrt бяла смърт; **za ~ého dne** посрѣд бял дѣн; **za ~ého rána** на разсѣмване, в зорѣ; **do ~ého rána** до зорѣ; ~ý chléb бял хлѣб; ~á káva кафѣ с мляко, меланж; ~é přílby спец. бѣли каски, специални полицейски части; ~ý zákal мед. пердѣ, катаракта; ~ý žár техн. нажежаване до бяло; ~é krvinky биол. бѣли кръвни телца, клѣтки; **Bílá sobota** ~~ч.сб.сб.сб.~~ ~а бѣла сѣбота
černé na ~ém чѣрно на бяло; **dělat z ~ého černé** правя от бялото чѣрно, казвам на бялото чѣрно **2.** бял (за бялата раса): ~é plemeno бяла раса
bílý II, -ého m. 1. шахматист, който играе с бѣлите фигури **2.** обикн. мн. **bílí, -ých** белогвардейци, бѣли **3.** обикн. мн. **bílí, -ých** белокожи, бѣли; хора от бялата раса
bimb|at, -ám нескв. **1.** звѣня, бия (за камбаната) **2.** (čít) експр. клѣта, клатущкам (нещо): **dítě ~á nožkami** детѣто клѣти крачѣта
bin|ec, -ce m. разг. експр. 1. сбиване, бой, пердах **2.** суматоха, бъркотия, безрѣдие
bi|o, -a ср. разг. кино, кинотеатър
biofarma, -y жс. екоферма
biofyzika, -y жс. биофизика
biograf, -u м. кино, кинотеатър: **pojízdný** ~ пътуващо кино
biograf|e, -e жс. биография, животопис
biochemick|ý, -á, -é биохимически, биохимичен
biochem|e, -e жс. биохимия
biolog, -a м. биолог
biologick|ý, -á, -é биологически, биологичен
biolog|e, -e жс. биология
bioložk|a, -y жс. биоложка
biřic, -e м. истор. пандурин, жандарин, пъдар
biřmován|í, -í ср. църк. конфирмация, първо причастие (при католиците)
biřm|ovat, -uji/разг. -uju нескв. църк. (кого) давам първо причастие (на някого) (при католиците)
biskup I, -a м. одуш. епископ, владика
biskup II, -a м. неодуш. трѣтка (на домашни птици)
biskupsk|ý, -á, -é 1. епископски, владйшки; епархиален **2.** в съчет. ~ý chlebiček готв. кекс, кейк
biskupstv|í, -í ср. **1.** епископски сан, епископство **2.** епархия
bistr|o, -e ср. бистро, закусвалня, бюфет
bitevn|í, -í, -í бѣен, боеви, воѣнно-полевѣ: ~í pole

бѣино полѣ; ~í lod' бѣен кораб; ~í letoun бѣен самолет, изстребител; ~í plán бѣен план; ~í stan воѣнно-полевѣ лагер
bit|í, -í ср. **1.** бѣене (на часовник) **2.** бой: **chlapec dostal ~í** момчѣто яде бѣи
bít, bij|e/разг. biju нескв. **1.** (čít, oč, nač, do čeho; -) бия, ўдрям (с нещо, в нещо, о нещо, по нещо): ~ přestí do stolu ўдрям с юмрук по масата; ~ na buben бия тѣпан; **hrom bije** ўдра грѣм; **děšť bije do oken** дѣждѣт бие в прозорците; **srdce bije** сърцѣто бие, тупти; **hodiny bijí dvanáct** часовникът бие, ўдра дванайсет; ~ ~~при бѣене~~ бие на очи; **bije poledne** пладне е вѣче **2.** (koho, co; po kom, po čem; do koho, do čeho) бия, ўдрям (някого, нещо; в някого, в нещо; по някого, по нещо): ~ po hlavě ўдрям по главата; ~ přes prsty бия през прѣстите; ~ hlava nehlava бия, ўдрям безразбѣрно; бия, ўдрям, гдѣто завѣрна; **byl bit** тоѣ яде бѣи
bít se, biji se/разг. biju se нескв. (s kým, čím; zač) **1.** бия се, сражавам се (с някого, с нещо; за нещо): ~ se s nepřítelem бия се, сражавам се с врага **2.** бѣра се, воѣвам (с някого, с нещо; за нещо): ~ se za svá práva бѣра се, воѣвам за правата си **3.** ўдрям се, бия се: ~ se v prsa ўдрям се, бия се в гърдите **4.** бие се, не хармонира (за цветове и под.)
bitk|a, -y жс. **1.** битка, схватка, сражение **2.** сбиване, бой
bitv|a, -y жс. **1.** битка, сражение, бой: **námořní ~a** морско сражение; **vzdušná ~a** въздушен бой; **svést rozhodnou ~u s nepřítelem** спечѣля решаваща битка с врага; **vyhrát ~u** спечѣля сражение; **prohrát ~u** загубя сражение **2.** битка, схватка, бой: **slovní ~a** словесна битка **3.** борба: **volební ~a** изборна борба; ~a o zrna битка за хлѣба; **výrobní ~a** производствена кампания
bizam, -u м. **1.** зоол. ондатра, американски плѣх (Ondatra) **2.** кожа на ондатра
bizamov|ý, -á, -é ондатров: ~ý kožich палто от ондатра, от ондатрови кожи
bizarn|í, -í, -í странен, причудлив, чудноват
bizon, -a м. зоол. бизон (Bison)
bižuterie [-te/-té-], -e жс. **1.** бижутѣрия: **jablo-necká ~e** бижутѣрия от Яблонец **2.** бижутѣриен магазин
blábol|it, -ím нескв. **1.** бълнувам **2.** експр. ломѣтя, говоря неразбѣрно; дрънкам несвѣрзано
 ♦ ~~при бѣене~~ врѣли некипѣли, плѣщя, говоря, каквѣто ми дѣйде на ум

blaf, -u м. *грубо* 1. празни приказки, дрънканци, плещене 2. буламач, помия, безвкусно ястие

blafák, -u м. *спорт. жарг.* фйнт, блъф, измамване на вратаря (*при хоккей, футбол*)

blah|o, -a ср. 1. блаженство, щастие: **být na vrcholu ~a** на върха на щастието съм; **zářít ~em** сияя от щастие 2. благо, добро: **vše pro ~o národa** всичко за благото на народа; **obecné ~o** общо благо

blahobyt, -u м. благосъстояние, благополучие, охълство: **vzrůst ~u** нарастване на благосъстоянието; **žít v ~u** живея охълно

blahobytn|ý, -á, -é охълен: **má ~é vzezření** има вид на благоденстващ човек; **~ý život** охълен живот

blahodárn|ý, -á, -é благодатен, благотворен

blahopřán|í, -í ср. благопожелание, поздравление, честитка: **~í k Novému roku** честитка, поздравление за Нова година; **новогодишна честитка**

blahopřát, -přeji/разг. -přeju неск. (*коти к чети*) честитя (*на някого по случай нещо*); поздравявам (*някого*): **~přát k narozeninám** честитя рожден ден, поздравявам по случай рожден ден

blahopřát si, -přeji si/разг. -přeju si неск. доволен съм, щастлив съм, радвам се, тържествувам: **můžeš si ~přát, že to tak dopadlo** можеш да се радваш, да бъдеш щастлив, да бъдеш доволен, че това свърши така

blahopřejn|ý, -á, -é поздравителен: **~ý telegram** поздравителна телеграма; **~ý dopis** поздравително писмо

blahořeč|ít, -ím неск. 1. (*коти, чети*) благославям (*някого, нещо*); отправям благодарност (*към някого, към нещо*): **~it osudu** благославям съдбата 2. (*кого*) църк. провъзгласявам, канонизирам (*някого*) за светец

blahoslonn|ý, -á, -é благосклонен, снизходителен

blahoslaven|ý, -á, -é 1. църк. блажен, блаженопочивш 2. блажен, благословен, достоен за възхвала

blahovoln|ý, -á, -é благосклонен, благожелателен, доброжелателен

bláhov|ec, -ce м. *експр.* найвник, простодушник, безразсъдник

blahovůl|e, -e ж. благосклонност, благоволение, благожелателност

bláhov|ý, -á, -é найвен, простодушен, безразсъден

blah|ý, -á, -é блажен, честит, щастлив: **~ý pocit**

чувство на блаженство; **těšit se ~ou nadějí** залъгвам се с празни надежди; **~á nevědomost** свещена простота; **matka ~é paměti** *остар.* майка, лека и пръст, Бог да я простъ, вечно и памет

blamáž, -e ж. *разг.* блям, излагане, блямване: **utrpět ~** блямвам се, изложам се; **skončilo to ~í** това завърши с блямване

blam|ovat, -uji/разг. -uju неск. (*кого*) блямвам (*някого*)

blán|a, -y ж. 1. ципа: **bubínková ~a** *мед.* тѣпанче; **panenská ~a** *мед.* девствена ципа; **mozková ~a** *мед.* мозъчна ципа; **zánět mozkový** ~ *мед.* менингит; **plavací ~a** *зоол.* плавателна ципа; **létací ~a** *зоол.* ципесто крило (*на прилеп*); **buněčná ~a** *биол.* клетъчна ципа, клетъчна мембрана 2. *в съчет.* **rozmnožovací ~a** *в*осъчна хартия (*за циклостил*)

blanit|ý, -á, -é ципест

blank|a, -y ж. *умал.* ципа, ципица

blanket, -u м. бланка, формуляр, образец: **vyplnit ~** попълня бланка; **telegrafní ~** телеграфна бланка

blankyt, -u м. *книж.* лазур, небесна синева

blankytn|ý, -á, -é *книж.* лазурен, небесносин

blanokříd|l, -ý, -á, -é ципокрил, *обикн. мн.* **blanokříd|l**, -ý, -á, -é *м. зоол.* ципокрили (*Нумептера*): **~ý hmyz** ципокрילו насекомо, ципокрили насекоми

blaseovaný *вж.* **blazeovaný**

blata, **blat** ср. *мн.* блатиста местност; тресавище, мочурище

blátivo нар. кално: **venku je ~** навън е кално

blátiv|ý, -á, -é кален: **~á cesta** кален път; **~é počasí** дъждовно време

blatník, -u м. калник

blát|o, -a ср. кал: **venku je ~o** навън е кално; **po klnacích ~ech** *идеопт.* **hátacích ~ech** *идеопт.* ком хвърлям кал по някого; **dostat se, spadnout z ~a do louže** *поговорка* от трън, та на глът

blatouch, -u м. *бот.* блатник, блатняк (*Caltha*)

blaze нар. щастливо, благополучно: **je mi ~** приятно ми е, щастлив съм, доволен съм; **tam je ~** там е хубаво, там е приятно; **žij ~!** бъди здрав! бъди щастлив! **žít ~** живея щастливо, честито

blazeovan|ý, -á, -é равнодушен, преситен, отегчен

bláz|en, -na м. 1. луд, смъхнат, ненормален човек: **je tichý ~en** той страда от тиха лудост, хванала го е тихата лудост; **smát se jako ~en** смее се като луд; **křičet jako ~en** викам като луд 2. *разг. експр.* найвник, глупак, луд: **já**

кожуха **2.** *прен.* ситнѣж, бълхà (за неѣо много дребно): **nepiš takové ~y!** не пиши така ситно!

blekot|at, -ám *несв.* **1.** блѣя (за овце) **2.** бълбўкам (за вода) **3.** *разг. експр.* бѣбрия, дрўнкам, плѣщя

blesk, -u *м.* **1.** светкàвица, мълния: **kulový ~** кълбовидна мълния; **uhodil ~** удàри грўм; **zabil ho ~** убй го грўм; **stojí jako zasažený ~em** стой като удàрен от грўм; **rychlostí ~u** с мълниенòсна, сьс светкàвична бързина; **~em** светкàвично, мълниенòсно; **z očí mu šlehalý ~** ~~уносил мувица~~ **ho my a ~y!** грўм и мълния! **2.** бляськ, сияние, светлина

blesk|nout (se), -nu (se) *св.* **1.** *безл.* **~ne (se)** свѣтне се: **~lo a zahřmělo** свѣтна се и загърмѣ **2.** блѣсна, свѣтна (за светлина и под.): **očíma mu ~la radost** очите му свѣтнаха от радост; **~lo mu hlavou** *прен.* хрўмна му

bleskosvod, -u *м.* грўмоотвòд и *прен.*

bleskovk|a, -y **1.** мълния (*стенвестник*) **2.** *експр.* плешивина, лисина на главàта **3.** *фотогр.* светкàвица, мълния

bleskov|ý, -á, -é **1.** кòйто се отнàся към мълния **2.** светкàвичен, мълниенòсен: **~á válka** светкàвична война; **~á zpráva** бързо съобщѣние; **~á kontrola** внезапна провѣрка; **~ý snímek** моментàлна снимка; **~ý telegram** *пош.* телеграма светкàвица; **~ý hovor** *пош.* светкàвичен телефонен разговор; **~é světlo** *фотогр.* светкàвица

bleskurychl|ý, -á, -é мълниенòсен, светкàвичен

bleš|í, -í, -í кòйто се отнàся към бълхà: **~í pís-menka** *прен. експр.* дрѣбни, ситни бўкви

blešk|a, -y *ж. умал.* **1.** бълхйчка, бълшица **2.** *експр.* дребосъче, бълхà, мушйца, трохйчка (за неѣо дребно, ситно)

blik|at, -ám *несв.* **1.** блещўкам, мѣждўкам, мижà, трептѣя (за пламък и под.) **2.** мйгам, мижà (за човек)

blikav|ý, -á, -é блещўкащ, мѣждўкащ, мйгащ, трептѣящ

blik|nout, -nu *св.* **1.** свѣтна, трѣпна, заблещўкам, замѣждўкам (за пламък и под.) **2.** мйгна, замижà (за човек)

blín, -u *м.* **1.** бот. бленйка (Hyoscyamus) **2.** отвàра от бленйка

blink|at, -ám *несв. обикн. дет.* поврўщам: **dítě ~á** детѣто поврўща

blít, bliji/разг. bliju *несв. разг. пейор.* поврўщам, бълвам

blízce *нар.* **1.** бльзко: **~ příbuzný** бльзък родный **2.** подрòбно, щàтелно, изчерпàтелно

blízko I *нар.* бльзко, бльзо: **má ~ do školy** училището му е набльзо; **má ~ do padesátky** скòро ще навѣрши петдесѣт години; **o krok blíže** една крàчка пò-бльзо; **má k němu ~a)** вьзгледите им са скòдни, съвпàдат **б)** тòй му е бльзък познàт

blízko II *предлог с род.* бльзо до, недалѣко от: **~ nádraží** бльзо до гàрата, недалѣко от гàрата; **~ domu** бльзо до къщата, недалѣко от къщата; **stáli ~ sebe** стояха (бльзко) едйн до друг; **jste ~ pravdy/pravdě** бльзо сте до истината

blízk|o III, -a *ср.* бльзост, бльзко(то): **z ~a i z dáli** от бльзо и от далѣче; **z bezprostředního ~a** от непосредствена бльзост

blízk|ý, -á, -é, именна форма blížek **1.** бльзък, съседен: **~á budoucnost** бльзко бъдѣще; **v nejbližší době** в най-скòро врѣме, в бльзко врѣме; **při nejbližší příležitosti** при пѣрва вьзмòжност, при прѣв удòбен случай; **být blížek smrti** бльзко сьм до смърттà; **být blížek zoufalství** бльзко сьм до отчаянието **2.** *прен.* бльзък: **~ý příbuzný** бльзък родный; **~ý známý** бльзък познàт; **jsme si blízcí** нйе сме бльзки **3.** подрòбен, щàтелен, изчерпàтелен: **blíží podrobnosti** пò-голѣми подрòбности; **dovědět se něco bližšího** наўча нѣщо пò-подрòбно, пò-сйгурно; наўча подрòбности

blízn|a, -y *ж. бот.* близалцѣ

blíž, blíže *нар. сравн. от blízko* **1.** пò-бльзко, пò-насам: **sedněte si ~!** седнѣте пò-бльзко, пò-насам! **má ~ do Bratislavy než do Prahy** пò-бльзо му е до Братислава, откòлкото до Прага **2.** пò-подрòбно, пò-щàтелно, пò-от-бльзо: **~ vysvětlit** обяснѣ пò-подрòбно; **~ ho neznám** не гò познавам отбльзо, не гò познавам мнòго добрѣ; **chci se s ním ~ seznámit** йскам да се запознàя с нѣго пò-отбльзо

blíží|t se, -ím se *несв.* **1.** (*ke kоти, k čети, остар. и книж. коти, čети*) приближàвам се (към някого, към неѣо), набльжàвам (*неѣо*) (за пространство): **kroky se ~ily** стѣпките приближàваха; **nepřítel se ~il k městu** неприятелят (се) приближàваше към градà **2.** приближàвам, набльжàвам, настѣпвам, настàвам (*за врѣме*): **zima se ~í** зымата набльжàва; **~í se mu sedmdesátka** тòй набльжàва седмдесѣт години; **cíl se ~í** целтà (се) приближàва; **~í se ke konci** към свòя край е; **~ící se události** набльжàващи събития; **~í se k poledni** *безл.* набльжàва обьяд

blízn|í, -ího *м.* бльжен: **láska k ~ímu** любòв към бльжня

bloč|ek, -ku *м. умал.* белѣжник, записник, теф-терче

blok, -u *м. 1.* блок, комплѣкс: **tovární** ~ фабричен комплѣкс; ~ **domů** жилищен блѣк **2. техн.** блок: ~ **motoru** мотѣрен блѣк; **betonový** ~ бетѣнен блѣк; **licový** ~ облицѣвъчен блѣк, облицѣвъчна плѣча **3. в съчет.** **startovní** ~ спорт. стѣртовѣ блѣкче **4.** блок, съюз: **vojenský** ~ воѣнен блѣк **5.** белѣжник, записник, тефтер, кѣчан: **trhací** ~ кѣчан; **předplatní** ~ абѣнаментна кнѣжка; **pokladní** ~ икон. трѣг. кѣсова, чѣкова кнѣжка **6.** блок: **skalní** ~ скѣлен блѣк; ~ **rudy** блѣк рѣда

bloka|ce, -e *жс.* блокиране: ~ **e akcií** блокиране на ѣкции

bloka|da, -y *жс.* блокада: **hospodářská** ~ икономѣческа блокада

blok|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* блокирам (нещо)

blokov|ý, -á, -é **1.** блѣков **2.** кѣйто се отнѣса към белѣжник: ~ **ý kalendář** календар, чѣйто листѣ се откѣсват

blond *неизм. прил. разг.* свѣтъл, рѣс, русѣкѣс, блондин: **je** ~ тѣй е блондин, тѣ е блондинка

blond|ák, -a *м. разг.* блондин

blond|at|ý, -á, -é *разг. експр.* свѣтъл, рѣс, русѣкѣс; блондин

blond|ýn, -a *м.* блондин

blond|ýn|a, -y, blond|ýnk|a, -y *жс.* блондинка

bloud, -a *м.* найвник, фантазѣор, лекомислен чѣвѣк

bloud|it, -ím *несв. 1.* лѣтам се, блуждаѣ: ~ **it v lese** лѣтам се в гѣра, не мѣга да намѣра пѣтя в гѣра **2.** скѣтам, брѣдя, лѣтам се: ~ **it ulicemi** скѣтам по ѣлиците; **myšlenky ~í jinde** *прен.* мѣслите са дрѣгаде, мѣслите блуждаѣт дрѣгаде **3. книж.** заблуждавам се, грѣша, бѣркам

bloudiv|ý, -á, -é **1.** брѣдѣщ, скѣтащ; стрѣнстващ **2.** блуждаѣщ: ~ **á ledvina** *анат.* плѣващ бѣбрек **3. рядко** заблудѣн (за чѣвѣк); еретичен (за възглед)

bloum|at, -ám *несв. разг. 1.* скѣтам се, шлѣя се, брѣдя **2.** зѣпам; лѣпам мухѣ

blouzně|ň, -í *ср. 1.* бѣлнѣване: **horečné ~í** трѣскаво бѣлнѣване (при висока температура) **2.** мечтѣние, фантазиране **3.** мечти

blouzn|it, -ím *несв. 1.* бѣлнѣвам **2. (со)** фантазирам (нещо): **co to ~íš?** каквѣ са тѣя фантазии? **3. (о кот, о ѣт; про со; ро кот, ро ѣт; за кѣт, за ѣт)** *експр.* мечтѣя, бленѣвам, копнѣя (за някого, за нещо)

blouzniv|ec, -ce *м. 1.* мечтѣтел, фантазѣор **2.** фанатѣк: **náboženský ~ec** религиѣзен фанатѣк

blud, -u *м. 1.* грѣшка, заблѣда, заблуждѣние: **upadnout v** ~ изпадна в заблѣда, в заблуждѣние; изпадна в грѣшка **2.** ѣрес

bludař, -e *м.* еретѣк

bludař|ka, -y *жс.* еретѣчка

bludič|ka, -y *жс. 1.* блуждаѣща светлина **2. грубо** проститѣтка

bludiš|ť, -ě *ср.* лабиринт

bludn|ý, -á, -é **1.** лѣжлив, погрѣшен, невѣрен:

~ **ý názor** неправѣлно, погрѣшно мнѣние

2. еретѣчески **3.** блуждаѣщ: **Bludný Ho-**

land'an Летѣщият холандѣц; ~ **á střela** за-

блудѣн куршѣм, заблудѣна стрѣла; ~ **ý balvan**

геол. мѣлоз, морѣна; ~ **á ledvina** *анат.*

~~пѣващ~~ ~~чѣвѣк~~

chodit jako ~á ovce хѣдя като мухѣ без главѣ;

překročit ~ý kořen заблудѣ се по пѣтя

blues [blús] *неизм. ср.* блус (танц)

blum|a I, -y *жс.* (свѣтла) слива

blum|a II, -y *м. и жс. разг. експр. пейор.* ахмак, мѣхльо, пѣтѣ; мѣхла, нѣкаквица, повлекѣна

blús *жс.* blues

blůz|a, -y *жс. 1.* блѣза, блѣзка: **hedvábná ~a** ко-

принѣна блѣза **2.** кѣртка, блѣза (*работна*):

námořnická ~a морѣшка блѣза; **vojenská ~a**

войнишка кѣртка, рѣза, рубѣшка

blůzič|ka, -y *жс. умал.* блѣзка, блѣзичка

blýsk|at, (se), -ám (se) *несв. 1. безл. ~á (se)* свѣтка

~~чѣвѣк~~ ~~чѣвѣк~~

нашата ѣлица **2.** свѣтя, блѣстя, блѣщѣ, лѣс-

скам, лѣщѣ **3. само ~at (čím)** стрѣлкам, свѣт-

кам (*с нещо*): ~ **at očima** стрѣлкам, свѣткам

с очѣ **4. само ~at se (čím)** *експр.* пѣрча се,

фѣкам се, хвѣля се (*с нещо*): ~ **á se svými zna-**

lostmi фѣка се със знѣнията си

blýskav|ý, -á, -é **1.** блѣстящ, лѣскав, сияѣщ **2. прен.**

блѣстящ, грѣмѣк, надѣт, високомѣрен: ~ **é**

fráze грѣмки, високопарни фрѣзи

blýsk|nout (se), -nu (se) *св. 1. безл. ~ne (se)*

свѣтне се **2.** свѣтна, блѣсна, заблѣстя **3. са-**

мо ~nout (čím) стрѣлна, свѣтна (*с нещо*):

~ **nout očima** стрѣлна, свѣтна с очѣ **4. само**

~ **nout se (čím)** *експр.* похваля се, предѣтѣва

се, показѣ се, изфѣкам се (*с нещо*): **ráda se**

~ **la** тѣ обѣчашѣ да се показѣ

blýš|ět (se), blýš|it (se), -ím (se) *несв. 1.* блѣстя,

лѣщѣ **2. само ~it (čím)** стрѣлкам, свѣткам (*с*

нещо): ~ **í očima** стрѣлка с очѣ

blyš|tiv|ý, -á, -é **1.** блѣстящ, лѣскав **2. прен.**

блѣскав, грѣмѣк, надѣт, високопарен

boa нескл., рядко **boy** ж. 1. зоол. боа (Boa constrictor) 2. боа (дамска гарнитура)

bob I, -u м. 1. бѡбче, бобовидно зърно: **kakaový** ~ какѡво зърно 2. в съчет. **koňský** ~ бот. бакла (Faba) 3. фасул, боб

bob II, -u м. спорт. бобслей

boblek I, -ku м. 1. обикн. мн. **bobkly, -ů м.** барабѡнки: **kozí, ovčí ~ky** кѡзи, ѡвчи барабѡнки 2. остар. лѡвѡр; лѡврово дѡрвѡ 3. зърно; нещѡ тѡпчесто 4. обикн. в съчет. **sedět na ~ku** седѡ клѡкнал, клѡчѡ (за хора); седѡ на задните си крака (за животни); **sednout si na ~ek** клѡкна

boblek II, -ka м. експр. детѡнце, дребѡсѡк, дребѡсѡче

bobist|a, -y м. спорт. жарг. състѡзѡтел по бѡбслеѡ

bobkov|ý, -á, -é лѡвров: **~ý list** гѡтв. дафѡнов лѡст

bobov|ý I, -á, -é бѡбов; кѡйто се отнѡся към бѡб **bobov|ý II, -á, -é** спорт. в съчет. **~á dráha** пѡста за бѡбслеѡ; **~é závody** състѡзания по бѡбслеѡ

bobř|í, -í, -í I. бѡбров: **~í kůže** бѡброва кѡжа 2. кѡйто е от бѡброва кѡжа: **~í kožich** пѡлтѡ от бѡброва кѡжа

bobtn|at, botn|at, -ám нескл. обикн. третол. **~á** набѡбва, бѡбне, бѡхва

bobtnav|ý, botnav|ý -á, -é кѡйто лѡсно набѡбва

bobule, -e ж. мѡсест крѡгъл плод; зърно: **~e rybízu** зърно фрѡнско грѡзде

bobulk|a, -y ж. умал. мѡсест крѡгъл плод; зърнѡ

bočn|í, -í, -í, bočn|ý, -á, -é I. страничен: **~í vchod** страничен вхѡд; **~á/~í ulice** напрѡчна ѡлица; прѡсѡчка 2. воен. флѡнгов: **~í útok** флѡнгова атакѡ; **~á/~í palba** флѡнгова стрѡлбѡ

bočnic|e, -e ж. 1. странична, надлѡжна дѡскѡ на леглѡ 2. ритла, канѡта (на каруѡа)

bod, -u м. 1. тѡчка, пѡнкт: **světelný** ~ светлѡнна тѡчка; **~ dotyku, dotykový** ~ геом. дѡпѡрна тѡчка; **kulminační** ~ кулминациѡнна тѡчка; **opěrný** ~ воен. и прѡн. опѡрна тѡчка, опѡрен пѡнкт; **orientační** ~ ориѡнтѡр; **mrtvý** ~ прѡн. мѡртѡва тѡчка; **~ varu** физ. тѡчка на кипѡне; **~ mrazu** физ. тѡчка на замрѡзѡване; **~ tání** физ. тѡчка на топѡне; **výchozí** ~ ѡзходна тѡчка; **opevněný** ~ воен. укрепѡн пѡнкт 2. пункт, тѡчка, мѡсто, нѡмер (от дневѡн ред): **styčný** ~ дѡпѡрна тѡчка; **~ smlouvy druhý** тѡчка втѡра на дѡговор; **vytyčit hlavní ~y jednání** набѡлѡжа ѡснѡвни тѡчки в прѡговѡри; **probírat**

~ za ~em разглѡждам тѡчка по тѡчка; **bolavý, choulostivý** ~ невралгѡчен пѡнкт, бѡлно мѡсто, слѡбо мѡсто; **~ programu** нѡмер от прѡграмѡ; **sporný** ~ спѡрен въпрѡс 3. спорт. тѡчка: **trestný** ~ наказѡтелна тѡчка: **zvítězit na ~y** побѡдѡ по тѡчки 4. купѡн (при купѡнна сѡстема на снабѡяване): **prodávat na ~y** прѡдаѡам с купѡни

bodák, -u м. щѡк, нѡж: **nasadit ~y** тѡря нѡжѡве, затѡкна щѡковѡ; **útok na ~y** атакѡ на нѡж

bod|at, -ám нескл. 1. (koho, co čím) бѡдѡ, прѡбѡждам, убѡждам (нѡкого, нещѡ с нещѡ): **~at jehlou** бѡдѡ, убѡждам с иглѡ 2. хѡпя, жѡля, щѡпя: **komáři ~ají** комѡрите хѡпят; **mráz ~á do tváře** студѡт щѡпѡ по лицѡто; **vítr ~á do tváře** вѡтѡрѡт брѡли лицѡто; **slunce ~á do očí** слѡнѡцѡто блѡсти в ѡчитѡ; **~á mě v boku** безл. прѡбѡжда ме хѡлбокѡт; **~at ironickými poznámkami** прѡбѡжда ме иронѡчно

bodav|ý, -á, -é бѡдлив: **~ý mráz** прѡн. щѡпѡещ, хѡпѡещ студ; **~á bolest** прѡн. прѡнѡзваща бѡлка; **~á ironie** прѡн. хѡплиѡа иронѡия

bod|ec, -ce м. ѡстриѡ, бѡдилѡ: **~ec hole** шѡп на бѡстѡн

bodejť I, bodejž нар. дѡ, разбѡира се; ѡма си хѡс; кѡк пѡк нѡ! кѡдѡ ти! (за потѡврѡдаѡане): **byl jsi tam? - bodejť** бѡше ли тѡм? - разбѡира се, дѡ; **bodejť by ses na to pamatoval!** разбѡира се, ти не мѡжеш да гѡ пѡмниш! **bodejť bych tam chodil!** амѡ, щѡ хѡдѡ! ѡткѡдѡ на кѡдѡ щѡ хѡдѡ!

bodejť II част. данѡ! дѡй бѡжѡ! обикн. в съчет. **~ by tě čert vzal!** данѡ те вѡзѡме дѡѡлѡт! да те вѡзѡме дѡѡлѡт!

bodláč|í, -í ср. събир. трѡнѡк, трѡни

bodlák, -u м. 1. бѡт. маѡѡрѡшки трѡн, бѡдил (Carduus akantoides) 2. бѡдил, трѡн, шѡп

bodlin|a, -y ж. бѡдил, шѡп, трѡн: **~y ježka** бѡдлѡ на тарѡлѡж

bodl|o, -a ср. щѡк, нѡж: **pušky s nasazenými ~y** пѡшки сѡс затѡкнѡти нѡжѡве, щѡковѡ

bodl|nout, -nu ср. 1. (koho, co čím) бѡдна, убѡдѡ, рѡгна (нѡкого, нещѡ с нещѡ): **~nout nožem** бѡдна, намѡшкам, рѡгна с нѡж; **~nout jehlou** убѡдѡ, бѡдна с иглѡ 2. жѡлна, ѡжѡля, ѡхѡпя: **komár mě ~l** ѡхѡпа ме комѡр; **~lo mě u srdce** бѡдѡлѡ ме

když ho ~ne тѡй пѡдскѡчи кѡто ѡжѡлен 3. смѡшкам, бѡдна, прѡшпѡря: **~nout koně ostruhami** прѡшпѡря кон

bod|nout se, -nu se *св.* 1. (*čít, oč*) убода се (*с нецо, на нецо*) 2. *разг. експр.* сгреша, сбъркам: **tady se pořádně ~l** тук тої много сбърка, много се изложи

bodn|ý, -á, -é 1. който служи за прободжане: **~á zbraň** *воен.* хладно оръжие 2. прободен; който е от прободжане: **~á rána** прободна рана, рана от хладно оръжие

bod|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* оценявам, отчитам по точки; оценявам по бъл

bodov|ý, -á, -é 1. *техн.* точков: **~é svařování** точкова завърка 2. *спорт.* който е по точки; който се отчита по точки: **~ý vítězství** победа по точки; **~ý náskok** предимство по точки; **~á ztráta** загуба по точки

bodý|ek, -ku *м. спорт.* бодичек (*спиране на противника с тяло в хокея*)

bodr|ý, -á, -é добродушен, сърдечен, жив, весел

bodře *нар.* добродушно, сърдечно

bohobo|n|ý, -á, -é богобоязлив, благочестив

boháč, -e, м. богаташ: **vesnický** ~ селски богаташ, чорбаджия

bohaprázdně *нар.* безбодно, нечестиво

bohaprázdn|ý, -á, -é безбожен, нечестив: **vést ~ý život** живее нечестиво, водя нечестив живот

bohapustě, bohopustě *нар.* безбодно

bohapust|ý, -á, -é, bohopust|ý, -á, -é безбожен, нечестив: **~é pitky** оргии; **~á lež** безбожна, ужасна, безсрамна лъжа

bohatec *вж.* **boháč**

bohath|nout, -nu *несв.* забогатявам, богатя, ставам богат

bohathstv|í, -í *ср.* 1. богатство: **přírodní** ~ природни богатства, полезни изкопавки 2. изобилие

bohat|ý, -á, -é 1. богат, заможен: **~í a chudí** богати и бедни; **~á rodina** богато, заможно семейство 2. богат, обилен, изобилен: **~á úroda** богата реколта; **~á odměna** богато, щедро възнаграждение; **~á účast** широко участие; **~é vlasy** буйни коси; **~ý déšť** обилен, напоителен дъжд; **~ý výběr zboží** богат избор на стоки; **~á činnost** широка, всеотдавна дейност; **~ý program** богата, разнообразна програма; **zima ~á na sních** снеговита зима

bohatýr, -a *м. книж.* юнак, герой, богатыр *и прен.*

bohatýrsk|ý, -á, -é юнашки, геройски, богатырски: **~ý epos** юнашки епос; **~á postava** испански рѣст

bohém, -a *м.* бохем

bohémk|a, -y *ж.* бохемка

bohémsky *нар.* по бохемски, бохемски

bohémsk|ý, -á, -é бохемски: **~ý život** бохемски живот; **~á společnost** бохемска компания, бохеми

bohémist|a, -y *м.* бохемист, специалист по бохемистика

bohémistk|a, -y *ж.* бохемистка, специалистка по бохемистика

bohémistik|a, -y *ж.* бохемистика (*наука за чешкия език, литература, история и под.*)

bohémizm|us, bohémism|us [-iz-], **-u** *м.* бохемизъм, чехизъм

bohorovn|ý, -á, -é 1. богоравен, богоподобен 2. надмънен, високопърен: **~ý klid** невъзмутимо спокойствие

bohoslov|ec, -ce *м.* богослов, теолог

bohosloveck|ý, -á, -é богословски, теологичен: **~ý seminář** духовна семинария

bohoslov|í, -í *ср.* богословие, теология

bohoslužb|a, -y богослужение, църковна служба; литургия

bohoslužebn|ý, -á, -é богослужбен, литургичен

bohudík, bohudíky *част.* слава Бôгу

bohulib|ý, bohumil|ý, -á, -é богоугоден, благочестив: **~ý skutek** добродетелна постъпка

bohužel *част.* за съжаление, за жалост

bohyn|ě, -ě *ж.* богиня

bochán|ek, -ku *м.* саму̀нче, питка: **~ek chleba** питка хляб; **velikonoční** ~ *готв.* козунак

bochnik, -u/-a *м.* саму̀н, кръгъл хляб: ~ **sýra** пита кашкавал, пита сирене

boj, -e *м.* 1. бой, битка, сражение: ~ **na bodáky** бой на щик, на нож; ~ **muže proti muži** ръкопашен бой; **podstoupit, svěst ~ s někým** сбия се с някого; **útočný** ~ *воен.* настъпателен бой; **obranný** ~ *воен.* отбранителен бой; **vést ~ až do konce** бôря се докрай 2. борба: ~ **na život a na smrt** борба на живот и смърт; **nerozhodný** ~ борба с променлив успех; **zvednout se k ~i proti někomu** вдигна се на борба против някого, с някого; **třídní** ~ класова борба; **předvolební** ~ предизборна борба; ~ **o život, o existenci** борба за съществуване; ~ **za svobodu** борба за свобода; **finálové ~e** *спорт.* финални срещи

bojácn|ý, -á, -é боязлив, плах, страхлив

bojar, -a *м.* болярин

bój|e, -e, bójk|a, -y *ж.* шамандура

bojechtiv|ý, -á, -é войнствен, войнолюбив

bojeschopnost, -i *ж.* боеспособност

bojeschopn|ý, -á, -é боеспособен

bojín|ek, -ku *м.* бот. кощрява (Phleum)

bojišt|ě, -e *ср.* бойно поле, полесражение:

opustit, vyklidit ~ě напўсна полесражєние *и прен.*; **politické** ~ě политическа арєна, политическо пòприще

bójka *вж.* **bóje**

bojkot, -u *м.* бойкòт: **vyhlásit ~ proti někomu** обявя бойкòт на някого, бойкотирам някого

bojko|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (кого, со)* бойкотирам *(някого, нещо)*

bojler, -u *м.* бойлер: **elektrický** ~ електрически бойлер

boj|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1. (s kým, čím; proti komu, čemu; o koho, co; za koho, co)* воювам, бия се, сражавам се *(с някого, с нещо; против някого, против нещо; за някого, за нещо)*; **~ovat do posledního dechu** бия се, боря се до последно издихание, до последен дъх; **~ovat do poslední kapky krve** бия се, боря се до последна капка кръв; **~ovat na život a na smrt** бия се, боря се на живòт и смърт

♦ **bojovník, -ci** *м.* войн, боец, войник: **boží ~ci** *истор.* хусити **2.** борец, побòрник
bojovnost, -i *ж.* войнственост, бòйкост, бòрбеност

bojovnice, -e *ж.* боркòня, побòрница

bojovník, -ka *м.* **1.** вòин, боец, войник: **boží ~ci** *истор.* хусити **2.** борец, побòрник

bojovnost, -i *ж.* войнственост, бòйкост, бòрбеност

bojovný, -á, -é **1.** вòйствен, бòен, бòрбен **2.** бòен: **~á organizace** бòйна организация **3.** боевì, бòен: **~á pozice** бòйна, боевò позиция

bojovný, -á, -é **1.** боевì, бòен: **~á linie** бòйна линия; **~é postavení** боевò, бòйна позиция; **~á pohotovost** бòйна гòтòвност; **~ý materiál** боеприпаси; **~ý vůz** бòйна колò; **~ý sport** (азиатски) бòен спòрт **2. остар.** вòйствен, бòяк

bojůvk|a, -y *ж.* бòен отряд

bok, -u *м.* **1.** хълбок, *само мн.* **bok|y, -ů** ханш: **založit, dát si ruce v ~** слòжа ръце на кръста; **ruce v ~!** ръце на кръста! **smál se, až se za ~y** *придичко* ♦ **dě| levého ~u** незаконно детè; **vpravo v ~!** *спорт.* воен. надясно! **vlevo v ~!** *спорт.* воен. наляво! **2.** странò (на тялото): **lehnout si na ~** лèгна на еднатò странò; **obracet se, převracet se z ~u na ~** въртò се тù на еднатò, тù на другòта странò; **sedět někomu po ~u** седò редом с някого; **bojovat po ~u někoho** воювам рòмо до рòмо с някого; **stát po ~u**

někoho *прен.* стоя на странòта на някого; **hovězí ~** *гов.* говèжди бут **3.** странична част, странò: **~ lodi** бòрд на кòраб; **pohled z ~u** пòглед отстранì **4. воен.** фланг: **napadnout z ~u** нападна вòв фланг; **vyrazit proti někomu z ~u** атакòвам някого вòв фланг

bokat|ý, -á, -é кòйто е с ширòки хълбоци, с ширòк ханш

bokem *нар.* **1.** кòсо, накрìво, отстранì **2. прен.** изкòсо; накрìво: **hledět na někoho ~** глèдам някого изкòсо, накрìво

bokorys, -u *м. техн.* странична проеция, трèта проеция

bokovk|a, -y *ж.* ширòк колòн с жартиèри; корсèt
bol, -u *м. книж.* печòл, тьгò, скр̀б, бòлка: **sklí-čený ~em** покр̀сен, смòзан от скр̀б; **zmírnit ~** облекчò скр̀бòтò; **způsobit ~ někomu** причинò страдòние, бòлка на някого

bolák, -u *м.* щирей, язва, гнòйна рòна

bolav|ý, -á, -é болèзнен: **~é místo** *прен.* болèзненно, бòлно, слòбо мòсто; **dotknout se ~ého místa** докòсна се до бòлното мòсто *и прен.*; **~á otázka** бòлен, набòлял въпрòс

bolehlav, -u *м.* **1. бот.** бучиниш (Conium) **2.** отвòра от бучиниш

bolení, -í *ср.* бòлка, бòлки: **~í hlavy** главобòл, главобòлие; **~í zubů** зьбобòл; **mám ~í hlavy** боли ме главòта; **prášky proti ~í hlavy** праховè, хòпчета против главобòлие; **má ~í břicha** има бòлки в корèма

bolerk|o, -a *ср.* елèк, елèче, болерò *(дамска дрèха)*

bolest, -i *ж.* **1.** бòлка: **~í hlavy** главобòлие, главобòл; **~í zubů** зьбобòл; **porodní ~i** родилни бòлки; **mít ~i** имам бòлки, чòвствам бòлки; **palcívá ~** òстра бòлка; **řezavá ~** рèжеща бòлка; **tupá ~** т̀па бòлка; **bodavá ~** бодèжи **2.** рòна, бòлно мòсто: **ošetřit ~** обрабòд-тя, почìстò рòна; **ovázat ~** превържа рòна **3.** душèвно страдòние, душèвна бòлка; м̀ка, скр̀б: **vzpomínat s ~i** спòмням си с бòлка (на сърцè) **4.** бòлно мòсто, слòбо мòсто: **to je naše stará ~** товò ни е стòра бòлка; товò è нашето слòбо, бòлно мòсто; **vyslechnout přání i ~i žadatelů** изслòшам молбìте и оплакванията, жòлбите на просителите

bolestiv|ý, -á, -é **1.** болèзнен; причинòващ бòлка: **~é místo** бòлно мòсто **2.** болèзнен; издòващ бòлка, м̀ка, страдòние; скр̀бен, печòлен: **~ý ston** болèзнен стòн

bolestn|é, -ého *ср.* обезщетèние за нанèsена телèsна поврèда, за злополòка

bolestn|ý, -á, -é **1.** болèзнен: **~á rána** болèзнен

- удар; **~ý kašel** мъчителна кашлица **2.** скръбен, печален, тъжен: **~ý úsměv** тъжна, горчива усмивка; **~á rána osudu** тежък удар на съдбата
- bollet, -ím, 3. мн. -í/-ejí** *несв. 1. (кого - вин.) и безл. ~í* боли ме (*нещо*); (*нещо*) боли: **~í mě hlava** боли ме главата; **~í/ejí mě nohy** болят ме краката; **~í me v zádech** гърбът ме боли; **~í to srdce** *не-í* поговорка далече от очите, далече от сърцето; **z toho mě hlava ne-í** това не ме засяга, това не ме тревожи; **už ho hlava ne-í** той се отгърва, умря; **že tě huba ne-í** *разг.* как не те заболя устата (*от много приказки*) **2. (кого - вин.) прен.** наскърбявам, боля, мъча (*някого*): **ponížení ~í** обидата боли; **to mě na vás ~í, že ...** огорчава ме, обижда ме, че вие ...
- bolívat, -ám** *несв. многокр.* боли ме често, от време на време
- bolševicky** *нар. (по)* болшевишки
- bolševick|ý, -á, -é** болшевишки
- bolševičk|a, -y** *жс.* болшевичка, женă болшевик
- bolševik, -a** *м.* болшевик
- bolševisace, bolševisovat** *жс.* **bolševizace, bolševizovat**
- bolševizm|us, bolševism|us [-zm], -u** *м.* болшеви-зъм
- bolševizac|e, -e** *жс.* болшевизация
- bolševiz|ovat, -uji/разг. -uju** (*кого, со*) болше-визирам (*някого, нещо*)
- bolt|ec, -ce** *м.* ўшна мѣда
- bomb|a, -y** *жс. 1.* бѳмба: **atomová ~a** атомна бѳмба; **vodíková ~a** водорѳдна бѳмба; **trha- vá ~** фугасна, разрушителна бѳмба; **zápalná ~a** запалителна бѳмба; **letecká ~a** авиа-циѳнна бѳмба **2. прен. експр.** сензация, бѳмба: **rozhodnutí přišlo jako ~a** решѳние-то дойдѳ като грѳм от ясно небѳ **3.** бѳмба, цилиндр: **kyslíková ~a** кислорѳден цилин-др, кослорѳдна бѳмба **4. в съчет. ~a na branku** *спорт. жарг.* бѳмбен удар, шут във вратата **5. учил. жарг.** двѳйка (*слаба бележка*)
- bombardák, -u** *м. разг. 1.* бомбардировăч **2.** обикн. *мн. разг.* **bombardák|y, -ů** стра-стоубийки (*дамски ватени гащи с крачол*)
- bombardér, -u** *м.* бомбардировăч
- bombardovac|í, -í, -í** бомбардирѳвчен: **~í letoun** бомбардировăч; **~í nálet** бомбардирѳвка
- bombard|ovat, -uji/разг. -uju 1. (со)** бомбардѳ-рам, обстрѳлвам (*нещо*) **2. (кого ѳт)** *прен.* бомбардѳрам, обсейпвам (*някого с нещо*):
- ~ovat někoho otázkami** бомбардѳрам, затрѳпвам някого с въпрѳси
- bombasticky** [-ty-] *нар.* бомбастѳчно
- bombastick|ý [-ty-], -á, -é** бомбастѳчен
- bomb|er [bombr], -eru/-ru** *м.* кѳсо кѳжено яке
- bombičk|a, -y** *жс.* умал. бѳмбичка
- bon, -u** *м. фин.* бон
- bonbon** [-on/-ón], **-u** *м.* бонбѳн: **čokoládové ~y** шоколадѳви бонбѳни
- bonbon|ek** [-on/-ón], **-ku** *м. 1.* умал. *експр.* бонбѳнче **2. прен.** крѳгла дăмска шапка
- bonboniér|a, -y** *жс. 1.* бонбѳниѳра **2.** кутѳя бон-бѳни
- bonifikac|e** [-ny-], **-e** *жс.* бѳнификация: **časová ~e** бѳнификация по врѳме
- bonit|a** [-ny-], **-y** *жс. търг. адм.* бѳнитѳт, (добрѳ) кăчество: **~a dlužníka** платежѳспособност на длѳжник
- bonton** [-on/-ón], **-u** *м.* бонтѳн, умѳние да се държѳш добрѳ в обществѳто
- bor I, -u** *м.* бѳрова горă
- bór, bor II, -u** *м. хим.* бор (B)
- bordel, -u** *м. грубо 1.* бардăк, пѳбличен дѳм **2.** хăос, безпорядѳк: **má tam hrozný ~** при нѳго е ужăсен хăос, безпорядѳк
- bordelář, -e** *м. грубо* разхвѳрлян чѳвѳк
- bordó** *неизм. прил. разг.* бордѳ, тѳмночервѳн, вѳненочервѳн
- bor|ec, -ce** *м. 1. спорт.* спортѳст; атлѳт; състе-зăтел **2. разг. често ирон.** мăйстор: **na ta-kové hlouposti jsi ~** ти си мăйстор на такива глѳпѳсти **3. разг.** мѳж на мăсто, арабийя
- borkyn|ě, -e** *жс. спорт.* спортѳстка, състезăтелка
- borovák, -a** *м.* манатăрка, бяла гѳба (*Boletus edulis*)
- borovic|e, -e** *жс.* бѳр: **~e sosna** *бот.* бор (*Pinus*)
- borovičk|a, -y** *жс. 1.* умал. бѳрче **2.** бѳрова, хвѳй-нова ракия
- borov|ý I** [-ógo-], **-á, -é** *хим.* бѳров; кѳйто се отнăся кѳм химѳческия елемент бѳр
- borov|ý II, -á, -é** бѳров; кѳйто се отнăся кѳм бѳр: **~á voda** бѳрова водă; **~á vazelína** бѳров ва-зелѳн **~ý les** бѳрова горă
- boršč, -e** *м. гѳтв.* борш
- bort|it, -ím** *несв. (со)* **1.** изкорѳбвам, кривă (*не-що*) **2.** събăрям, срѳвам, разрушăвам (*нещо*)
- bort|it se, -ím se** *несв. 1.* изкорѳбвам се, изкривă-вам се; кѳртя се, пѳкам се, чѳпя се **2.** срѳтвам се, рушă се: **půda se ~í pod nohama** пѳчва-та се рѳни, потѳва под краката
- borůvč|í, -í** *ср.* събир. бѳровѳнков хрусталăк
- borůvk|a, -y** *жс.* бѳровѳнка: **sbírat ~y** берă бѳ-ровѳнки

borůvkov|ý, -á, -é боровйнков: ~ý **kompot** компот от боровйнки

boř|it, -ím *несв.* **1.** (со) събарям, срийвам, разрушавам, рушà (нещо): ~it za sebou **mosty** *прен.* изгарям мостòвете зад себе си; ~it někomu plány разтърям, обърквам плàновете на някого **2.** (со до чeho) втїквам (нещо в нещо, някъде): ~it nohy do sněhu кракàта ми потъват в снега

boř|it se, -ím se *несв.* **1.** срийвам се, срўтвам се, падам, разрушавам се, рўхвам: jeho sen se ~í *прен.* неговата надєжда, неговият плàн рўхва **2.** (до чeho) потъвам, затъвам, хлътвам (в нещо): vůz se ~í do bláta колàта затъва в калтà **3.** поддàвам, хлътвам: led se ~í ледът се трошї, се топї, поддàва

bos|ý, -á, -é *именна форма* **bos, -a, -o** **1.** бос: chodit ~ хòдя бòс; about na ~o/na-o обўя на бòс; chodit ~a *поговорка* децàта на обушàря бòси хòдят; водà гàзи, жàден хòди

bosky *нар.* на бòсо, на бòс крàк

bot|a, -у ж. **1.** обўвка: vysoké ~у ботўши; šněrovací ~у висòки обўвки с врѣзки; lyžařské ~ загàзил е, стяга го чепїкът; prásknout do ~ плòя си на петїте; zná ho jako své ~у знàе му и кѣните зѣби; každý ví, kde ho ~a tlačí всèки си знàе хàла; srdce mu spadlo do ~ сърцето му пàдна в гàщите, изкàра си акъла от стрàх; sedmimílové ~у бързохòдни ботўши (в приказките) **2.** *разг. експр.* гаф, глўпост: udělat ~u направа гàф, сгàфя; řekl hroznu ~u тòй изтърси ужàсна глўпост

botanick|ý [-пу-], -á, -é ботанїчески: ~á zahrada ботанїческа градїна

botaničk|a [-пу-], -у ж. ботанїчка, женà ботанїк

botanik [-пу-], -а м. ботанїк

botanik|a [-пу-], -у ж. **1.** ботàника (наука) **2.** учебник по ботàника

botičk|a, -у ж. **1.** обўвчица, обўвка **2.** *разг.* скòба (върху автомобилно колело)

botnat, botnavý *вж.* bobtnat, bobtnavý

botník, -u м. шкафче за обўвки

botulin, -u м. мед. ботулїн (ботулотоксин)

botulizm|us, botulism|us [-zm-], -u м. мед. ботулизъм

boubel, -e м. **1.** мед. кїста **2.** зоол. мехўрче (безполов стадий на тения)

boubelat|ý, -á, -é пўхкав, тòпчест, закръгленичък

boud|a, -у ж. **1.** колиба, къщўрка, бўдка: hlí-dačská ~а бўдка на пазàч; pouťová ~а панаирджийска барàка, панаирджийска сергия;

павилиòн; náповědní ~а суфльòрска бўдка; psí ~а кўчешка колибка; uvázat psa u ~у завържа кўче на синджїр; zalézt do ~у грубо подвїя си опàшката, сèдна си на задника **2.** туристическа хїжа **3.** гюрўк: natáhnout, stáhnout ~u kočaru слòжа, сваля гюрўк на фàйтòн **4.** *експр. пейор.* стàра къща, колиба, къщўрка **5.** *разг. експр.* прїмка,

капàн на някого

bouchačk|a, -у ж. **1.** пукàло (играчка) **2.** *прен.* пўшка, шишанè

bouch|at, -ám *несв.* **1.** (koho, со наç, до чeho) ўдрям, тўпам, бўхам, блъскам, тръшкам (някого, нещо в нещо): ~at někoho do zad ргам, блъскам някого в гърбà **2.** (čím оç, до чeho) ўдрям, трòпам, хлòпам (с нещо по нещо): ~at na dveře трòпам на вратà; ~at pěstí do stolu ўдрям с юмрўк по мàсата **3.** тряскам, пўкам, изгърмявам, туптã; тўпкам; хлòпам: srdce ~á сърцето бїе, туптї, тўпка; dveře ~ají вратàта хлòпа

bouch|nout, -nu *св.* **1.** (čím до чeho, наç, оç) бўхна, хлòпна, трèsна, тръшна, удàря, тўпна (с нещо по нещо): ~nout do dveří удàря по вратà ните? **2.** (-; čím) гръмна, трèsна (нещо, с нещо): dveře ~ly вратàта хлòпна; ~nout експр. кактв провàл! èй, каквò нещò! **3.** (koho, со) *разг. експр.* гръмна, опўшкам, застрелям, убїя (някого, нещо): ~nout zajíce застрелям зàек

bouch|nout se, -nu se *св.* (оç, до чeho, čím) удàря се, блъсна се (в нещо, о нещо, с нещо)

boul|e, -e ж. **1.** цицина, бўца, върга, подутинà (върху тялото, на челото) **2.** бўца, нещò издўто, подутинà

bouračk|a, -у ж. *разг.* **1.** събаряне (на стари сгради) **2.** сграда за събаряне **3.** авария, катастрофа; сблъскване на превòзни срдства

bourák, -u м. *разг. експр.* мòщна лèка колà, лимузина

bour|at, -ám *несв.* събарям, срўтвам, разрушавам: ~at jednotu *прен.* разрушавам единство

bour|ec, -ce м. зоол. бўба: ~ec morušový копрїнєна бўба (Bombyx mori)

bouř|e, -e ж. **1.** бўря: sněhová ~e снєжна бўря, виєлица, фъртўна; ~e na moři бўря в морето **2.** *прен.* бўря: ~e potlesku бўрни аплодисментї **3.** бунт, метєж, встàние, войнà, кавгà: selské ~e сèлски бунтове; husitské ~e

хусйтски войни; **~e v domácnosti** семѐен скандал

bouř[ít, -ím *несв.* **1.** *безл.* **~í** гърми: **přestalo ~it** вѐче не гърми **2.** бушъвам, вилнѐя, гърмя: **vichřice ~ila** бърята, ураганът бушуваше; **sál ~il potleskem** залата се тресѐше, гърмѐше от аплодисмѐнти **3.** кипя, бунтувам се (*за човек, чувства и под.*): **~ hněvem** кипя от гняв; **vše v něm ~ilo** всѝчко в нѐго се бунтуваше **4.** (*koho, co*) дрáзня, пробуждам, предизвиквам (*някого, неѝо*): **~it svědomí** пробуждам съвестта; **~it smysly** дрáзня сетива **5.** (*koho, co proti komu, čemu*) подстрекавам, бунтувам (*някого, неѝо против някого, неѝо*): **~it sedláky proti pánům** кáрам сѐляните да се бунтуват срещу господарите, против господáрите

bouř[ít se, -ím se *несв.* **1.** бушъвам, кипя, вря, клокóча (*за чувства и под.*) **2.** (*proti komu, proti čemu*) бунтувам се, въставам (*против някого, против неѝо*)

bouřk|a I, -y *ж.* **1.** бърá **2.** *прен.* бунт, въстáние, вълнѐние, метѐж: **studentské ~y** студѐнтски вълнѐния

bouřk|a II, -y *ж.* бомбѐ (*шапка*)

bouřkov|ý, -á, -é **1.** който се отнáся към бърá **2.** буренóсен

bouřlivák, -a *м.* **1.** бунтáр **2.** *зоол.* буревѐстник (*Puffinus*)

bouřliv|ý, -á, -é **1.** бърен: **~é počasí** бърно врѐме; **~é moře** бърно, развълнувано морѐ **2.** бърен, оживѐн, неспокоѐн: **za ~ých ovací** с бърни овáции; **~á debata** бърни дебáти, разисквания; **~é políbení** стрáстна целъвка **3.** бърен, неудържим, стремителен: **~ý rozvoj** бърно развѝтие **4.** бунтáрски, бунтóвен: **~á mládež** бунтáрска младѐж

boutique *вж.* butik

box I, -u *м.* бóкс (*кожа за обувки*)

box II, -u *спорт.* бóкс

box III, -u *м.* **1.** сепарѐ (*в кафене, сладкарница*) **2.** мáлко отделѐние, бокс (*в болница и под.*)

boxer, -a *м.* **1.** *спорт.* боксѝр **2. бóксер (*порода кучета*)**

boxersk|ý, -á, -é *спорт.* боксѝрски

box|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* боксѝрам се, занимавам се с бóкс

bože *междум.* бóже, гóсподи: **~, to je krása!** бóже, каквá красотá!

boží, -í, -í **1.** Бóжи, Гóспóден: **království ~í** цáрството Бóжие; **s ~í pomocí** с Бóжия пóмощ, с пóмощта на Бóга; **trest ~í** наказáние Бóжие, наказáние от Бóга; **~í soud** Бóжи сѝд; **pro rány ~í** за Бóга! **služby ~í** *рел.* богóслужѐние;

жѐние; **Boží hod vánoční** Рождествó Хрис-тóво, Кóледа; **Boží hod velikonoční** Велик-ден; **Boží tělo** прáзник на Тялото Гóспóдне; **~í dárek** хлáб; **~í muka** крайпѝген заслóн с рѝвнóсѝ **~í náhoda** сѝн, покóйник е; **venku je ~í dopuštění** навѝн е стрáшно, страхотия, голáм хáос, голáма суматóха **2.** *в сѝчет.* **~í svět** бѐлия свят, бó-жия свят; **vytáhnout na světlo ~í** измѝкна, извáдя на бял свят; **celý ~í den** по цýл дѐн

božíhodo|ý, -á, -é който се отнáся към кóледни и великденски прáзници; прáзничен: **~é šaty** прáзнични дрѐхи

božsk|á, -é *ж.* *в сѝчет.* **kápní ~ou!** признáй си! кажи и́стината! изплѝй камъчето!

božsky *нар.* божѐствено, чудѐсно, фантастично

božsk|ý, -á, -é божѐствен и *прен.*: **~á pravda** самáта и́стина

božstv|o, -a *ср.* божество

brabenec *вж.* mravenec

brad|a, -y *ж.* **1.** брадá, брадѝчка (*часть на лице-то*): **ostrá ~a** óстра брадá, брадѝчка; **má dvě ~y** и́ма двóйна брадѝчка; **třepe se mu ~a** *ворѝтъ му брадѝчка* **~a** *чудѝ* вѝрна си носá; **už je ~ou vzhůru** грубо опѝна пѐталата; **teče mu mléko po ~ě** устáта му мирише на мля́ко, и́ма жѝлто около устáта **2.** брадá, брадѝчка (*окосяменост*): **~a mu prokvetla** брадáта му се прошáри; **kozí ~a** кóзя брадá

bradat|ý, -á, -é брадát

bradavčit|ý, -á, -é **1.** брадáвичен **2.** брадáвичав; покрѝт с брадáвици

bradavic|e, -e *ж.* брадáвица

bradavk|a, -y *ж.* **1.** папѝла, брадáвичка: **chuťová ~a** *анат.* вкúсова папѝла, вкúсова брадáвица **2.** зърнó (*на гърда*): **prsní ~a** зърнó на гърдá

bradk|a, -y *ж.* **1.** умал. брадѝчка (*часть на ли-цето*) **2.** брадá, брадѝчка (*окосяменост*): **kozí ~a** óстра брадѝчка

bradl|o I, -a *ср., обикн. мн.* **brad|la, -el** *спорт.* ўспоредка

bradl|o II, -a *ср.* **1.** чўка, чукáр, канарá **2.** под-вóдна скалá **3.** само *мн.* **brad|la, -el** перилá, парáпѐт

bráhman, -a *м.* брамѝн

bráhmansk|ý, -á, -é брамѝнски

brahmín *вж.* bráhman

brach, -a *м. разг.* другáр, брát, брáтец: **milý ~u!** дръже мѝли! брáтко мóй!

brách|a, -y *м. разг. експр.* брат, братлѐ, бáтко

brajgl, -u *м. разг. експр.* кавга, кàраница, оле-
лия, патардия

brak, -u *м.* брак, некачествена стòка

brak|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1.* бракувам:
~ovat zboží бракувам стòка **2.** (*kde*) *разг.* тър-
шувам, рòвя се (*някъде*); прерàвам (*нещо*):
~ovat po kapsách рòвя из джòбове **3.** *разг.*
експр. разграбвам, мародёрствам

brakov|ý, -á, -é **1.** бракуван, лошокачествен
2. булевàрден: ~á literatura булевàрдна ли-
тератùра

brambor, -u *м. 1.* бот. картòф (*Solanum tube-
rosum*) **2.** *и* **brambor|a, -y** *жс.* картòф: loupat
~у беля картòфи; sadbové ~у картòфи за
сее́не, за посев; opékané, pečené ~у *готв.*
печени картòфи; smažené ~у *готв.* пържени
картòфи; ~у na loupáčku *готв.* небелени ва-
рени картòфи **3.** само **brambor|a, -y** *м. експр.*
мùхльо, туткùнин, тутльò: ty ~o! тутльò,
мùхльо такъв! мùхльо!

bramboračk|a, -y, bramborovk|a, -y *жс. готв.*
разг. картòфена сùпа

bramborák, -u *м. 1.* *готв.* ть́нка картòфена пйт-
ка; картòфена тиганица, картòфена палачи-
нка (*от настъргани картофи*) **2.** кòшница
за картòфи

bramborárstv|í, -í *ср.* отгледжане на картòфи,
картофопроизводство

bramborovka *вж.* **bramboračka**

bramborov|ý, -á, -é **1.** картòфен (*за картофи*):
~ý koš кòшница за картòфи; ~é pole кар-
тòфена нива; ~ý nos *прен.* нòс като картòф
2. картòфен (*от картофи*): ~á polévka *готв.*
картòфена сùпа; ~á kaše *готв.* картòфено
пюрè; ~é knedlíky *готв.* кнèдли от картò-
фи; ~é placky *готв.* палачинки от вàрени кар-
тòфи; ~ý salát *готв.* картòфена салàта; ~á
moučka картòфено нишестè, картòфена кò-
ла; ~á sadba *агрон.* картòфен посев; ~é
divadlo кùклен теàтър с кùкли от картòфи

brambořík, -ě *м. бот.* цикла́ма (*Cyclamen*)

bramboříšt|ě, -e *ср.* картòфена нива

brambůr|ek, -ku *м. умал. 1.* картòфче: opékané,
smažené ~ку *готв.* пържени картòфки **2. *готв.*
„картòфче“ (*вид пандишпанен сладкиш с*
пльнка)**

brán|a, -y *жс. 1.* пòрта, портàл, вратà, вход:
vstupní ~a вхòдна вратà; slavnostní ~a три-
умфàлна àрка; městská ~a гràдска пòрта; ~у
pekelné *религ.* вратите на àда; ~a do světa
прен. прозòрець кьм светà; ~a života *прен.*
пàг на живòта; ~a smrti *прен.* път кьм
смърттà; otvírat ~u někomu, něčemu отвà-
рям вратите на някого, на не́що *и прен.*; ~a

nákazy *мед.* вхòдно мя́сто на зара́за; **Prašná**
~a *геогр.* Пра́шна бра́на (*кула в Прага*);
Moravská ~a *геогр.* Морàвска вратà (*проход,*
път кьм Моравия)

brandy [brendy] *неизм. жс. и ср.* брèнди

bran|ec, -ce *м.* новобра́нец

bránic|e, -e *жс. анат.* диафра́гма

brán|it, -ím *несв. 1.* (*koho, co před kým, před čím,*
proti komu, proti čemu) за́щитавам, закрìлям,
бра́ня, отбра́нявам (*някого, не́що от някого,*
от не́що): ~it mír бра́ня, за́щитавам мирà;
~it někoho за́щитавам някого; застѣпвам се
за някого; ~it vlast за́щитавам роди́ната; ~it
dítě закрìлям дете; ~it *спорт.* игра́ като за-
щитник **2.** (*komu*) прèча, попрèчвам, не поз-
волявам, забранявам (*на някого*): světlo mi
~í spát светлинàта ми прèчи да спя; ~ili jim
vzít se прèчеха им, забраняваха им да се
ожèнят; co vám v tom ~í? каквò ви прèчи да
~~изпълнявате~~ **mátižn|ě**
зат̀нал е до гùша в д̀лгове **3.** (*čemu, v čem*)
прèча (*на не́що*), не позволявам да се осъ-
ществи (*не́що*)

brán|it se, -ím se *несв. (komu, čemu; proti komu,*
proti čemu; –) за́щитавам се, бра́ня се (*от*
някого, от не́що; срещу някого, срещу не́що;
да...), съпротивлявам се (на някого, на
не́що; да...); изразявам протèст (срещу
някого, срещу не́що): ~it se nemoci съпро-
тивлявам се на болесттà, бòря се с болесттà;
~it se proti podezření пàзя се да не б̀дà за-
подозря́н; ~it se uvěřit не ìскам, не мòга да
повя́рвам; ~it se zuby nehty бра́ня се със
з̀бьй и нòкти, отчàяно се съпротивлявам; ~it
se ze všech sil бòря се, съпротивлявам се с
всички с̀или

brank|a, -y *жс. 1.* умал. вратà, вратник, вратич-
ка, пòртичка: ~a zahrady, zahradní ~a вра-
тичка на гради́нска ограда **2.** *спорт.* вратà
3. *спорт.* гол: vstřelit ~u вка́рам гол; vítězná
~a побèден гол; poměr branek гòлово съ-
отноше́ние, гòлова разлика

brank|ář, brankař, -e *м. спорт.* вратàр

brankářk|a, -y *жс. спорт.* вратàрка

brankovišt|ě, -ě *ср. спорт.* наказàтелно полè

brankov|ý, -á, -é *спорт.* обикн. в с̀чет. ~é území
наказàтелно полè; ~ý poměr, rozdíl гòлово
с̀отноше́ние, гòлова разлика; ~á čára гòл-
ли́ния (*във футбол, хандбал и под.*); ~á síť
мрежа на вратàта; ~á tyč гредà на вратàта
brannost, -i *жс.* боеспосòбност, отбра́нителна
спосòбност, вьòръже́ност

brann|ý, -á, -é **1.** воèнен, бра́нен: ~ý zákon закòн

за военната повинност; **všeobecná ~á výchova** всеобщо военно обучение; **~á výchova** военна подготовка; **~á pohotovost, ~á připravenost** боева готовност; **~á povinnost** военна повинност **2.** въоръжен: **~á moc, ~é síly** въоръжени сили; войска, армия

brány, bran ж. само мн. агрон. брана, грапа
branž|e, -e ж. разг. **1.** отрасъл, бранш **2. експр.** сган: **to je pěkná ~e!** ех, че сган! ах, каква сган!

brašň|a, -y ж. чанта, торбă: **školní ~a** ученическа чанта; **~a listonoše** чанта на пощенски раздавач; **lovecká ~a** ловджийска чанта; **nákupní ~a** пазарска чанта; **~a na léky** подръчна аптекка; **~a na mapy** планшет

brašnář, -e чантар; производител на чанти, на кожени изделия

brašnářství|í, -í ср. **1.** производство на чанти, на кожени изделия **2.** кожарски магазин; магазин за чанти

brát, беру несв. **1.** (koho, co) вземам (някого, нещо): **~ na sebe kabát** обличам си палтото; **~ do náruči** прегръщам, вземам в ръце; **~ na klín** вземам, поставям на скъта, на коленете си; **~ léky** вземам, пия лекарства; **~ koupele** правя бани; **~ schody po dvou** вземам по две стъпала наведнъж, изкачвам се през две стъпала; **~ zatačky** вземам завои; **~ si příklad** вземам за пример; **~ něco na vědomí** вземам предвид нещо, съгласявам се с нещо; **~ na sebe vinu** поемам върху себе си вина; **~ si na starost** поемам грижата за нещо; **~ na milost** прощавам; **~ ohled na někoho** съобразявам се с някого; **~ v ochranu někoho** поемам защитата, закрилата над някого; **~ na sebe úkol** поставям си задача; **~ na sebe něco a)** обличам нещо **б) прен.** поемам върху себе си вина; **~ na dluh** вземам на кредит; **kde na to bere čas?** откъде намира

време? **~** няма край, не му се вижда край; **~ někoho na hůl** измамвам, ошетявам някого; държа се безогледно с някого; **~ si na mušku** вземам на прицел, на мушка; **~ nohy na ramena, ~ do zaječích, ~ roha** плъзя си на петите; офейквам; **křičí, jako by ho na nože bral** крещи, като че ли го колят **2.** (koho, co) хващам (някого, нещо): **~ za ruku** хващам за

ръка **~** **pravý konec** подхождам правилно, върша нещо добре; **~ za slovo** ловя се за думата **3.** обикн. в съчет. **~ si za muže, za ženu** омъжвам се (за някого), оженвам се (за някого);

вземам за мъж, за жена: **brali se z lásky** те се взеха по любов **4.** кълва (за риба): **ryby**

момичетата се заглеждат в него, момите го харесват **5.** (co; co kоти) отнемам, вземам, крада (нещо от някого); лишавам (някого от нещо): **~ lidem výdělek** лишавам хората от работа; **~ odvahu** стресвам, уплашвам, обезкуражавам някого; **~ chuť** убивам желание; **~ slovo** отнемам думата; **to ti nikdo**

~ **nic není, ani smrt nebere** пословица вземам на босия цървулите **6.** (co z čeho) изваждам, изтеглям (нещо от нещо): **~ peníze z oběhu** изтеглям пари от обращение **7.** (co) вземам, получавам, дават ми (нещо): **~ penzi** получавам пенсия; **~ úplatky** вземам рушвет, подкуп; **~ spropitné** вземам бакшиш; **kdy bere-rete?** кога получавате заплатата? **~ hodiny** вземам уроци; **~ noviny** получавам вестник, абониран съм за вестник; **ten krejčí bere**

~ **dává, větší kdo nebere** пословица дават ли ти, еж, гонят ли те, бег! **8.** (koho, co jak, za co) вземам, схващам, разбирам, възприемам (някого, нещо някак, като някакъв, като нещо): **~ někoho vážně** сериозно се отнасям към някого, вярвам на някого; **neber ho vážně!** не му обръщай внимание! **~ doslova**

~ **odpověď** отдавам значението на нещо, подценявам нещо; **~ za bernou minci** вземам за чиста монета; **~ si k srdci** вземам при сърце; **neber to tak tragicky** не го приемай така трагично; **neber si to tak!** не се тревожи! не го вземай толкова сериозно! **~ zavděk** задоволявам се с нещо; **~ za své** изпявам си песента

brát se, беру se несв. **1.** (o koho, o co) разг. заемам се (с някого, с нещо), залавям се (за нещо): **bral se o to, aby ...** той се домогваше към ..., той полагаше усилия да ... **2.** обикн. третолич. **bere se** разг. взема се, появява се: **kde se tu bere tolik špíny?** откъде дойде, откъде се взе тоя боклук? **kde se tu bereš?** ти откъде се взе тук? как попадна тук? **3.** малко остар. вървя, насочвам се: **vývoj se bral různými cestami** развитието вървеше по различни пътища

bratran|ec, -ce м. братовчед

bratrovražedn|ý, -á, -é братоубийствен

bratrsky нар. братски, по братски

bratrsk|ý, -á, -é **1.** братски **2.** братски, приятелски: **~é styky** братски връзки; **~á pomoc** братска помощ **3.** който се отнася към религиоз-

ната сѣкта на чѣшките брѣтя: **~á víra** веро-
изповѣданіе на чѣшките брѣтя; **~á jednota**
църковна община на чѣшките брѣтя

bratrstv|í, -í *cp.* 1. братство 2. братство, приятелство: **připít si na ~í** пия за побратимяване, пия брудершафт; **~í ve zbrani** бойна дружба

bratrstv|o, -a *ср.* братство, дру́жество, організація, общество: **pohřební ~o** погребально дру́жество

bratř|it se, -ím se не^{св.} (*s kým*) по^{брат}имя^ювам
се, с^{дру}жа^ювам се, дру^жа, с^{бли}жа^ювам се (*s*
někoho): **s každým se ne-í** то^й не дру^{жит} с
все^{ми}

brav, -u *м.* дрѣбен добѣтъкъ: ~ **a skot** дрѣбен и ѣдър добѣтъкъ

bravo нар. бр̀аво

bravur[a [-u/-ú-], -y жс. 1. майсторство, виртуозност: **hrát na klavír s ~ou** свіря виртуозно на піано 2. показна храброст, прекалена смелість

bravurn|í, -í, -í 1. виртуòзен, майсторски **2.** дързък; прекалèно смèл, храбър: ~**í kousek** демонстрация на смèлост

brázd|a, -y ж. 1. браздà: vyorat ~u изорà браздà
2. браздà, следà 3. минно рязка, засèчка

brázd[ít, -ím несов. 1. (со) книж. **браздѣ, набраздѣвам** (нещо) 2. в съчет. **-ít si cestu** пробивам си път 3. минно **набраздѣвам** 4. (со; kudy; kde) **пѣра** (вода, въздух и под.): **lodi ~í oceány** кораби **пѣрат** океаните

brbl[at, -ám *несв. 1. разг. пейор.* мрънкам, мърморя, бърборя под носа си **2.** *(на коho, co) експр.* роптãя (срещу някого, срещу нещo), ругãя (някого, нещo)

brčál, -u *м. бот.* зеленіка (Vinca)

brčálov|ý, -á, -é тревистозелён, трёвнозелён

brčk|o, -a *ср.* сла́мка (за пиене)

həpɫnəzɔr ♦ **nəzɔr**
по едін тѣрк, по едін калъп **2. дуал.** бърдо,
хълм, байрче

brebent[it, -im] несов. разг. экспр. бърбѐря, бръ-
щолѐвя, дрѣнкам, дърдѐря

brebt|a, brept|a, -y *м. и ж. разг. експр.* дрън-
ка̀ло, плямпа̀ло, бърбòрко, дърдòрко

breb[ʲat, brep[ʲat, -ám *несв. разг. экстр.* 1. бър-
бòря, мрънкам, мърмòря под носà си, говò-
ря неразбòрано, пелтèча 2. бърбòря, бръ-
щолèвя, дрънкам, дърдòря, плямпам

brebt|nout, brept|nout, -nu св. разг. експр. 1. гѣк-
на, проговѣря, избѣрбѣря, изплѣмпам 2. жарг.
сгрешѣ, изпѣсна се при говѣрене

breč|et, -ím *несв. разг.* рева̀, пла̀ча

brejlat|ý, -á, -é *експр.* очилàт

brejl|e *вжс.* **brýle**

brej|l'it, -im *несв. 1. експр.* глѣдам с очилѣ; глѣдам втрѣнчено, пўля се, глѣдам отблизю (като кьсоглед човек), **2. (на коѣо)** пейор. зўпам (някого), пўля се (в някого)

brejlov|ec, -ce *м. зоол.* очилàрка, кòбра (Naja)

brek, -u *м. разг. експр.* цвирене, рев, плач: **dát se do ~u** разцвиря се, разрева се; **to je k ~u!** чак ми се реве! колко е досадно! да се пукне човек!

brept|a, breptat, breptnout *вм.* **brebta, brebtat, brebtpnout**

breviář, brevīř, -e *м. църк.* трѣбник, служѣбник,
МОЛІТВЕНИК

bridž, -e *м.* бридж (*игра на карти*)

brigáda, -y жс. **1.** воен. бригада: **velitel** ~y бригаден командир **2.** бригада (доброволна помощ): **žňová** ~a жътварска бригада; **nedělní** ~a неделна бригада; **sobotní** ~a съботник **3.** бригада, звено: **mládežnická** ~a младежка бригада; **vedoucí** ~y бригадир

brigádnic|e, -e ж. бригадирка, учáстничка в бригаáда, члѐнка на бригаáда

brigádnický, -á, -é бригадирски, бригаден: ~**á práce** бригадирски трūd; ~**é hodiny** часовє, отработєни на бригада

brigádník, -a м. 1. бригадир (участник в бригада) 2. воен. жарг. бригаден командир

brigadýrk|a, -y ж. воен. жарг. офицёрска шапка
(с козирка), фуражка

briket|a, -y жс. брикèт

brilant, brilantový *вж.* **briliant, brilantový**

brilantin|a [-ty-/tý-], -y ж. брилянтін (за
косою)

brilantn[í, -í, -í разг. брильянтен; прен. безупречѐн, знаменит, блестящ: **~í snímek** фотогр. висококонтрастна, силноконтрастна снѝмка

briliant *м.* брилянт, елмаз

briljantový, -á, -é брилянтен, елмазен: ~**ý prsten**
брилянтен, елмазен пръстен; пръстен с
брилянт, с елмаз

britsk|ý, -á, -é британски

ani ~u разг. нямам пукната пара **2.** па̀че перо
(за писане)

brkʲat, -ám *несв. експр.* 1. **препъвам се**, спъвам се: ~at o kameny спъвам се в камъни 2. **подкосявам се**, препъвам се (за крака) 3. *диал.* хълпам

brk|nout, -nu св. *експр.* 1. препъна се, спъна се 2. *прен.* сгреша; сгъзя лъка 3. подкося се (за крака) 4. *диал.* хлъцна, гъкна

brk|o, -a ср. 1. птиче перо: **husí ~o** гъше перо
♦ **brklení, -í** ср. перилà, парапёт

brloh, -u м. 1. бърлòга, легòвище: **medvědí ~** мечешка бърлòга 2. *експр.* бърлòга, свъртáлище, вертèп

brňavk|a, -y жс. *обикн. в съчет.* **uhodit se do ~y** удàря си лàкътя и ми изтръпне лàкътният нèрв

brněn|í I, -í ср. брòня, рìзница, доспèхи: **rytíř v ~í** рыцар с доспèхи

brněn|í II, -í ср. изтръпване: **mám v noze ~í** кракът ми е изтръпнал

brn|ět, -ím нескв. 1. *обикн. третол. безл. ~í (-; koho)* изтръпва (ми) (нещо): **~í mě ruka od psaní** ръката ми изтръпва от писане; **tolik mluvili, až ho hlava ~ěla** главата му се надъ от приказки 2. *диал.* бучà: **~í mi uši** бучи ми в ушите

brnk|at, -ám нескв. 1. дрънкам, подрънкавам, свîря (на китара и под.) 2. *пейор.* дрънкòтя, скърцам, скрибуцам (на муз. инструмент): **~at na kytaru** дрънкам на китара

brnk|nout, -nu св. 1. дрънна, удàря (струни и под.): **~nout do strun** удàря, дрънна струни 2. (кòти) *разг.* позвъня, дрънна, обàдя се по телефона (на някого): **zítra ti ~nu** ўтре ще ти позвъня, ще ти се обàдя (по телефона)

brod, -u м. 1. брод 2. водопòй, пойлò (за добитък)

brodišt|ě, -ě ср. 1. брод 2. плътък дèтски басèйн

brod|it se, -ím se нескв. 1. (*čím; přes co*) преминàвам, прегàзвам (нещо, през нещо): **~it se přes řeku** прегàзвам рекà, преминàвам през рекà 2. (*v čem*) *прен.* гàзя, къпя се (в нещо): **~it se v krvi** къпя се, потънал съм в кръв

broj|it, -ím se нескв. (*proti komu, proti čemu*) бунтúвам се, бòря се, вьстàвам (срещу някого, срещу нещо); противопостàвам се (на някого, на нещо)

brok, -u м. 1. сачмà, често **brok|y, -ů** мн. сачмий 2. *техн.* сачмà, дробинка

brokát, -u м. *текст.* брокàт

brokátov|ý, -á, -é *текст.* брокàтен, брокàтов

brokovnic|e, -e жс. ловджийска пúшка (със сачми)

bróm, brom [-ó-], -u м. *хим.* бром (Br)

bronchit|ida [-ty/-tý-], **bronchit|is, [-tys], -dy** жс. *мед.* бронхит

brontosaur|us, -a м. *зоол.* бронтòзàвър

bronz, -u м. 1. бронз (*сплав*) 2. бронз, брòнзова боя

bronzov|ý, -á, -é 1. брòнзов: **~á socha** брòнзова стàтуя 2. *прен.* брòнзов: **~á osmahlost** брòнзов тèн, цвът (на кожата) 3. *в съчет.* **doba ~á** археолòг. брòнзова èра

brosk|ev, -ve жс. 1. прàскова (*плод*) 2. прàскова (*дърво*)

broskvo|ň, -ně жс. *бот.* прàскова (*дърво*) (Prunus persica)

broskvov|ý, -á, -é прàсковен; кòйто е от прàскови: **~ý kompot** компòт от прàскови; **~é tváře** *прен.* бúзи като прàскови

brouč|ek, -ka м. 1. *умал.* брѐмбарче, буболèчка: **svatojánský ~ek** светúлка 2. *експр.* мýличко, дýшенце, душйчко (*нежно обръщение*): **ty můj ~ku!** пýленце мòе! чèдо мòе! гъльбче мòе!

brouk, -a м. 1. брѐмбар, буболèчка 2. *разг. експр.* чудàк, зòдия, особнѐк 3. **~u!** *експр.* мýличък! брàтко! гъльбче! пýле! (*нежно обръщение*) 4. *разг.* мухà (в главàта); тревòжна мýсль♦ **na chomrallbyja** на някого мухà в главàта; **má ~y v hlavě** всè се кахъри, всè се тревòжи, всè мъка го гòни; **dělat mrtvého ~a** *експр.* прàвя се на утрèпан

brouk|at, -ám нескв. 1. (*co; na koho, co*) мърмòря (нещо), роптàя (срещу някого, срещу нещо) 2. (*co*) тананйкам (си) (нещо): **~á si písničku** тòй/тѐ си тананйка пèсен 3. гукам (*за дете*): **dítě si spokojeně ~á** детèто доволно гýка

brouk|nout, -nu св. (*na koho*) сòпна се, подвйкна (*на някого*): **~nout si pro sebe** промърмòря под носà си

brouš|ek, -ku м. 1. *умал.* точйло, брус, брúсче: **chléb tvrdý jako ~ek** хлѐб, твѐрд като кàмък 2. клйсав хлѐб: **chléb má ~ek** хлѐбът е клйсав

brouš|it, -ím нескв. 1. (*co*) тòча, òстрия (нещо): **~it si na něco zuby** тòча си зьбйте за нèщо; **~it si na někoho zuby** закàнвам се на някого; гòтвя се да се разпрàвя с някого 2. (*co*) шлифòвам (нещо): **~it sklo** шлифòвам (кристàлно) стьклò 3. (*co*) *прен.* шлифòвам, изглàждам, облагородѐвам (нещо): **~it sloh** изглàждам, шлифòвам стил 4. *в съчет.* **~it si jazyk** (*o někoho, na někot*) *разг. експр.* дрънкам по адрès (*на някого*); **~it si vtíp** (*o někoho, na někot*) подигрàвам се (*с някого*) 5. (*co oč, ro čet; čím oč*) влàча (*пола и под. по нещо*): **~í sukní o zem** полàта ѝ се влàчи по

земята, мѣте земята **6.** *разг.* скѣтам се, брѣдя, шлѣя се: **~it po ulicích** шлѣя се, скѣтам се из ѹлиците; **~it za děvčaty** тѣчам подѣр момѣчета; влѣча се по момѣчета

broušen|ý, -á, -é натѣчен, наѣстрен: **~é sklo** кристално стѣклѣ, шлифѣвано стѣклѣ

brouzdališt|ě, -ě *ср.* плѣтък дѣтски басѣйн

brouzd|at, -ám *несв. (со)* топѣ (си) (*нещо*): **~at nohy, ruku ve vodě** топѣ си кракѣта, рѣкѣта вѣв водѣ

brouzd|at se, -ám se *несв. 1. (kde, kudy)* гѣзя, джѣпам (*в нещо, през нещо*): **~at se v řece** гѣзя, джѣпам из рекѣ; **~at se sněhem, trávou** гѣзя из снѣг, по трѣвѣ **2. (kde, kam, kudy)** *експр.* скѣтам се, брѣдя (*някъде, из нещо, по нещо*): **~ se lesem** скѣтам из горѣта

brož, -e *ж.* брѣшка

brož|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* брошѣрам, подшѣивам (*нещо*): **~ovaný výtisk** брошѣрана, неподвѣрзана кнѣга

brožur|a [-žu-/žú-], -ý *ж.* **1.** неподвѣрзана, брошѣрана кнѣга **2.** брошѣра: **politická ~a** политѣческа брошѣра

bruč|et, -ím *несв. 1.* рѣмжѣ (*за мечка*) **2.** брѣмчѣ, (*за пчѣли и под.*) **3. (nač)** *експр.* роптѣя, рѣмжѣ, мѣрмѣря (*срѣцу нещо, против нещо*) **4. (со)** тананѣкам (си) (*нещо*) **5.** мѣрмѣря, бѣрбѣря под носѣ си **6.** *разг. експр.* лежѣ, кѣсна в затвѣра: **~í v base** лежѣ в затвѣра, в драгѣлника, в пандѣза

bručiv|ý, -á, -é **1.** рѣмжѣщ **2.** брѣмчѣщ **3.** *експр.* мѣрмѣрѣщ, роптѣѣщ, недовѣлстващ (*за човек*)

bručoun, -a *м. експр.* мѣрмѣрко, мѣрморѣн

bruk|ev, -ve *ж.* **1.** гулѣя, алабѣш **2.** *в съчет.* **~ev zelná** *бот.* зѣле, нѣмско зѣле, гулѣя, цвѣтно зѣле (*Brassica*) **3.** *в съчет.* **~ev řepka** *бот.* рѣпица (*Brassica napus*)

bruml|at, -ám *несв. 1.* брѣмчѣ, бучѣ **2. (со)** *експр.* мѣрмѣря, бѣрбѣря под носѣ си (*нещо*) **3. (nač)** *разг. експр.* роптѣя, мѣрмѣря, рѣмжѣ (*срѣцу нещо, против нещо*)

brunátn|ý, -á, -é червендѣлест, тѣмночервѣн, кафѣвочервѣн: **~ý obličej** червендѣлесто лицѣ

brunet, -a *м.* брѣнѣт

brunet|a, -y *ж.* брѣнѣтка

brunetk|a, -y *ж.* *умал. често експр.* брѣнѣтка

brus, -u *м.* **1.** брус **2.** точѣло, точѣлѣрски кѣмѣк; острѣло: **~ na dřevo** машинѣ за шлифѣване на дѣрвѣ

brusič, -e *м.* **1.** точѣлѣр **2.** шлифовѣч, полировѣч (*на кристално стѣкло*) **3.** *обикн. пейор.* пурѣст: **~ jazyka** чѣстѣч на езѣка, пурѣст

brusičsk|ý, -á, -é **1.** точѣлѣрски, шлифовѣчен: **~ý**

kámen точѣлѣрски кѣмѣк, точѣло **2.** *обикн. пейор.* пурѣстѣчен (*в езѣково отношение*)

brusičstv|í, -í *ср.* **1.** точѣлѣрство **2.** занѣят на шлифовѣч, полировѣч на стѣклѣ **3.** *обикн. пейор.* пурѣзѣм: **diletantské ~í** некомпѣтѣнтен, дѣлетѣнтски пурѣзѣм

brusink|a, -y *ж.* **1.** червѣна боровѣнка **2.** *бот.* боровѣнков хрѣст (*Vaccinium vitisidala*)

brusinkov|ý, -á, -é кѣйто се отнѣся кѣм червѣна боровѣнка: **~ý kompot** компѣт от червѣни боровѣнки

brusírn|a, -y *ж.* **1.** точѣлѣрница **2.** цѣх, работѣлница за шлифѣване, за полиране на стѣклѣ

brusk|a, -y *ж.* *техн.* шлайфмашѣна, машѣна за шлайфѣне, шлифовѣчна машѣна: **hrotová ~a** цѣнтрѣва шлайфмашѣна; **bezhrotá ~a** безцѣнтрѣва шлайфмашѣна

bruslař, -e *м.* кѣнкѣѣр

bruslařk|a, -y *ж.* кѣнкѣѣрка

brusl|e, -e *ж.* *обикн. мн.* **brusl|e, -í** кѣнкѣ, кѣнкѣй: **hokejové ~e** хѣкеѣйни кѣнкѣй; **krasobruslařské ~e** кѣнкѣй за фѣгурно пѣрзѣляне; **rychlobruslařské ~e** кѣнкѣй за бѣгане; **kolečkové ~e, ~e na kolečkách** лѣтни кѣнкѣй, рѣлкови кѣнкѣй; **jezdit na ~ích** пѣрзѣлям се с кѣнкѣй, на кѣнкѣй; **připínat si ~e** врѣзвам си, слѣгам си кѣнкѣй

bruslen|í, -í *ср.* пѣрзѣляне с кѣнкѣй

buňmaštr|a, -y *ж.* **uní** **tom dobře ~it** умѣе да плѣва; добрѣ се спрѣва с положѣниѣто; **ted' v tom ~í** загѣзи с двѣта крака; затѣна до гѣша

brusn|ý, -á, -é **1.** точѣлѣрски, шлифовѣчен: **~ý kotouč** шлифовѣчен дѣск, шлифовѣчна шѣйба; **~ý kámen** точѣлѣрски, точѣлен кѣмѣк **2.** кѣйто мѣже да се тѣчи, да се шлифѣва

brutalit|a, -y *ж.* **1.** брутѣлност, грубѣст **2.** брутѣлна, груба постѣпка

brutáln|í, -í, -í брутѣлен, груб

brutto I [bruto] *неизм. прил. тѣрг. счетов.* брутѣн, брутѣ: **~ váha** брутѣно тѣглѣ; **~ příjmy** брутѣн дѣход, ѣбщ дѣход

brutt|o II [bruto], **-a** *ср. жарг.* брутѣно тѣглѣ, ѣбщ дѣход *и под.*

brýčkaštr|a, -y *ж.* **němčina** **ani ~ou nepohnul** тѣй дѣрѣ не мѣгна; **stáhnout ~y** смрѣщѣя вѣжди; намрѣщѣя се

bryčk|a, -y *ж.* брѣчка, кабриолѣт

brykul|e, -í *ж. мн. разг. експр.* **1.** прищѣвки, капрѣзи: **já mu vyženu ~e z hlavy** щѣ му избѣя тѣзи глѣпѣсти от главѣта **2.** церѣмѣнии, заѣбѣкѣлки, усѣквания, трѣднѣсти: **dělá ~e** разѣгрѣва теѣгѣр

brýl|e, разг. brejl|e, -í *ж. мн.* очѣлѣ: **~e se zlatými**

brzlík, -u м. 1. анат. тимусна жлезă (thymus)
2. готв. ядка (ястие от тимусна жлезă на животни)

brzo, brzy нар. 1. скôро, в скôро врѐме: ~ **bude jaro** скôро ще дôйде пролеттă **2.** рăно: ~ **răno** рăно сÛтрин(та); ~ **po poledni** веднăга след обяд; **dítě se narodilo nějak** ~ детѐто се роди нѐнаврѐме (много рăно след сватбата)

břečka, -у ж. 1. рядка кал, лапăвица **2.** разг. експр. помия, бълвôч, бôзă (за лошо питие)

břečťan, -u м. бот. бръшлян (Hedera helix)

břevno, -a ср. 1. ворка тihата водă е най-дълбôка **2.** скат, отвѐсен бряг **3.** рѣб: **na ~u propasti** на рѣбă на пропасттă и прен.

břemen|o, -a, книж. břímě, břemene ср. 1. брѐме, товăр, тѣжест: **vzpírání břemen спорт.** вдигане на тѣжести **2.** прен. брѐме, тѣжест, задължѐние: **břímě odpovědnosti** брѐме на отговорносттă

břeskn|ý, -á, -é рязък, ôстър, креслив, грôмък: ~ý **zvuk polnice** ôстър звук на воѐнна трѣбă

břevn|o, -a ср. 1. (напрѐчна) гредă **2.** техн. спорт. гредă

břez|en, -na м. март

břez|í, -í, -í заплôдѐна, брѐменна, стѣлна (крава); жрѐбна (кобила); прăсна (свиня); скÛчна (кучка) и под.

březivost, březnost, březost, -i ж. брѐменност (при животни)

březnov|ý, -á, -é мăртенски

březov|ý, -á, -é брѐзов: ~ý **háj** брѐзова горă

břídil, -a м. експр. мърляч, цапăч, драскăч; човѐк, кôйто изпôртва, развăля всѣчко; лôш майстор, лôш работник

břídilk|a, -у ж. експр. мърлячка; женă, кôятô изпôртва, развăля всѣчко; лôша работничка

břídilsk|ý, -á, -é експр. мърлячески, мърляшки

břídilstv|í, -í ср. мърлячество, мърлящина

břidlice, -e ж. 1. минер. аспид, шйста **2.** кăменна плôчка, шифер, шиферна плôчка, шйстовă плôчка (за покрив)

břidlicov|ý, -á, -é аспиден, шйстов: ~ă **tabulka** плôчка за писане (с калем); ~ă **střecha** пôкрив от кăменни, шйстови плôчи

břicháč, -e м. разг. експр. шйшко, шкѐмбо; шкембелия човѐк

břichat|ět, -ím, 3. мн. -ěji/-í несв. пÛскам шкембѐ, пÛскам корѐм

břichat|ý, -á, -é 1. шйшкăв, шкѐмбест, шкембелия, корѐмест **2.** експр. тÛмбест: ~ă **nádobă** тÛмбест сѣд

bud|it, -im *несв.* 1. (*кого*) бѹда, пробѹждам, събѹждам (*някого*) 2. (*кого ка щети*) подбѹждам, подтѹквам (*някого към нещо*): ~it lid бѹда, просвещавам народа 3. (*со*) бѹда, предизвѹквам, събѹждам (*нещо*): ~it dojem

крем); **tváře jako ~y** пълни, пухкави бузки
bujar|ý, -á, -é жизнерадостен, бодър, жив, буен, весел: **~á síla** кипяща сила; **~ý smích** буен, бърен, гръмък, жизнерадостен смях
bujet, -ím, 3. мн. -eji/-í несов. 1. раста буйно, избуявам (за трева и под.) 2. процъфтявам; развивам се, разраствам се, разпространявам се буйно, бърно
bujn|ý, -á, -é 1. буен: **~é vlasy** буйни коси; **~é tvary těla** едри, могъщи форми на тялото 2. жив, жизнерадостен необуздан, бърен: **~á krev** буйна, гореща кръв; **~ý kůň** буен кон; **~á síla** кипяща сила, голяма енергия; **~á fantazie** буйна, необуздана фантазия; **~ý život** бърен живот; **~ý zert** невъздържана, солена шега
bujón [-on/ón-], **-u** м. 1. бульон 2. биол. агар-агар, хранителна среда
buk, -u м. бот. бук (Fagus) ♦ **zdravý jako ~** здрав като кремък, като камък; **to je kluk jako ~** здравеняк е, праци от здраве
bukač, -e м. зоол. воден бик (нмуца) (Botaurus, Nycticorax)
bukov|ý, -á, -é бот. буюков
bukvice, -e ж. буюков жълтъд
bul|a, -y ж. истор. бұла (папска грамота)
buldok, -a м. булдог
buldozer, -u м. техн. булдозер
buldozerist|a, -y м. булдозерист
bulharizm|us, bulharism|us [-zm-], **-u** м. език. българизъм
bulharštín|a, -y ж. български език: **stará ~a** старобългарски език
bulík, -a м. 1. млад вол ♦ **co tu stojíš jako ~?** каквo стоиш като пѣн? каквo глѣдаш като телѣ? 2. разг. експр. глупак ♦ **věšet někomu ~y na nos** вода някого за носà, баламòсвам някого
bulík|ovat, -uji/разг. -uju експр. (koho) баламòсвам, лѣжа, мàмя (някого); вода (някого) за носà
buližník, -u м. минер. крошняк, лидит
bulk|a I, -y ж. бучка (под кожата)
bulk|a II, -y ж. „бўлка“ (игра на карти)
bulletin [byltén], **-u** м. бюлетин
bulv|a, -y ж. 1. бот. клубен 2. очна ябълка: **vyvalit ~y** разг. опѣля очи
bulvár, -u м. булевàрд
bulvárn|í, -í, -í 1. булевàрден, ѱличен 2. прен. пейор. булевàрден: **~í tisk** булевàрден печàт, жѣлта прѣса
bulý нескл. ср. спорт. вкарване на шайба в игра от рѣфера (в хоккея): **vhazovat, provádět ~** вкарвам шайба в игра

bum! междум. бум! бух! дум!
bumb|at, -ám несов. 1. (со) дет. пия (нещо) 2. експр. цòкам, къркам (за пияница)
bumbrlíček, -ka м. експр. лакомник, ненаситник
bumerang, -u м. бумеранг
bund|a, -y ж. спорт. яке: **tepláková ~** горнище на àнцуг; **kožená ~a** кожено яке
buněčn|ý, -á, -é биол. клѣтъчен: **~é jádro** клѣтъчно ядрò; **~á blána** клѣтъчна ципа; **~á teorie** клѣтъчна теория
buničín|a, -y ж. целулоза, дървесина
buničit|ý, -á, -é целулозен, дървесинен: **~á vata** лигнин
buňka, -y ж. буюк ♦ **buňka** разг. ймам способности, дàрба за нещò 2. килийка (на пчелна восьмàна пита) 3. полит. грўпа, ядка, клѣтка, основна единица: **stranická ~a** партийна ядка, партийна грўпа 4. в счѣт. **světelná ~a, fotoelektrická ~a** физ. фотоклѣтка
bunkr, -u м. воен. спец. бункер: **~ na uhli** бункер за вѣглища; **obilní ~** бункер зърнохранилище
bunt|ovat se, -uji se/разг. -uju se несов. (s kým) разг. съюзявам се (с някого), заговòрничà (с някого, против някого), прàвя комплòт (с някого)
burác|et, -ím, 3. мн. -eji/-í несов. 1. бучà, ечà, ревà, шумя, грохòтя, вилнѣя, бушўвам: **hrom ~í** ечи гръмотѣвица; **potlesk ~í** гърмят аплодисмèнти; **vichřice ~í** вихрўшката ревѣ, фъртўната свѣри, бўрята вилнѣе; **dav ~í** тълпàта шуми, вълнўва се, ревѣ 2. бушўвам, кипя, вълнўвам се: **vášně v něm ~í** в нѣго бушўват стрàсти
burák I, -u м. цвеклò: **řepa ~** бот. цвеклò (Beta)
burák II, -u м. разг. фѣстък
burc|ovat, -uji/разг. -uju несов. 1. (koho, co) шўмно, тревòжно бўдя, разбўждам (някого, нещò): **~ovat ze spánku** вnezàпно, неочàквано бўдя от сѣн 2. (koho, co) експр. подбўждам, подстрѣкавам (някого към нещò), бунтўвам (някого, нещò): **~ovat k boji** бунтўвам, подстрѣкавам към борбà 3. (co) събўждам, подбўждам (интерес и под.)
burel, -u м. минер. пиролузит, мангàнова рўда
burnus, -u м. 1. бурнўс, аràбско намѣтало 2. разг. експр. тѣжко зимно палтò
burz|a, burs|a [-rza], **-y** ж. бòрса: **peněžní ~a** парична бòрса; **~a práce** трўдова бòрса, брàнрўд ♦ **burzovní ~a**
burzovn|í, bursovn|í [-rzov-], **-í, -í** бòрсов: **~í spekulant** бòрсов спекулàнт

bursklý, -á, -é в съчет. **~ý oříšek** фъстѣк
buržo|a, -y м. често пейор. буржоа
buržoaz|e, -e ж. 1. буржоазия: **drobná, střed-ní, vyšší** ~e дребна, средна, едра буржоазия
 2. истор. градско население, гражданско съсловие, граждани
buržoazně нар. в съчет. ~ **demokratická re-voluce** буржоазнодемократична революция;
 ~ **parlamentní republika** буржоазнопарла-ментарна република
buržoazn|í, -í, -í буржоазен: **~í ideologie** бур-жоазна идеология
buržoust, -a, по-рядко buržuj, -e м. разг. пе-йор. буржоа, богаташ
buržoustk|a, -y ж. разг. пейор. буржоазка, бо-гаташка
buřič, -e м. бунтър, бунтовник, метежник, раз-мирник, подстрекател
buřičk|a, -y ж. бунтърка, бунтовничка, ме-тежничка, размирница, подстрекателка
buřičsk|ý, -á, -é бунтарски, бунтовнически, бун-товен, размирнен, неспокоен, метежнически:
 ~**á cháska** метежническа сган; бунтари, раз-мирници; **~ý duch** размирнен, неспокоен дѹх;
 ~**é řeči** бунтовни, подстрекателски приказки, дѹми
buřičstv|í, -í ср. бунтарство, бунтовничество,
 размирничество, подстрекателство
buřinka, -y ж. разг. шегов. бомбѣ (шапка)
buřt, -u/-a м. разг. вѹрстче, сарфалад, кѣса на-
 ми пѹка, всѣ ми е едно
bust|a, byst|a, -y ж. бюст: **sádrová ~a** гипсов
 бюст
busola вж. **buzola**
buš|it, -ím нескв. 1. (*čím do čeho, nač, na koho, do koho*) ѹдрям, бѹхам, трѹпам, хлѹпам, чѹкам
 (с нещо по нещо, на някого, по някого): **~it pěstí do stolu** ѹдрям с юмрѹк по масата; **~it na domovníka** трѹпам на портиѣра да ми от-вѹри 2. бия, туптя (за сърце и под.): **srdce ~í rozčilením** сърцѣто ми тупти развълнѹвано;
krev mi ~í ve spáncích кръвтѣ се качва, нах-лѹва в главѣта ми, бучи ми в ушите
butan, -u м. хим. бутан
butik [-tyk], boutique [butyk], -u м. бутѣк,
 магазин за модни дрѣхи и аксесоари
buvol, -a м. зоол. бѣвол (Syncerus)
buvol|í, -í, -í бѣволски: **~í síla** прен. бѣволска
 сѣла, голяма сѣла
buzol|a, busol|a [-z-], -y ж. геод. спец. бѹсола
bůž|ek, -ka м. 1. ѣдол, мѣлко божество: **~ek**

lásky амѹрче 2. ѣдол, кумѣр (статуетка)
buzír|ka, -y ж. техн. изолациѹнна обвивка на
 жици, кабѣли и под. (в превозни средства)
bužír|ovat, -uji/разг. -uju нескв. разг. експр. пи-рѹвам, похѹпвам си
by (bych, bys, by, bychom/разг. bysme, byste, by) 1. като съюз подч. изм. книж. че да; за да; да (направля нещо): **není tak zle, bys zoufal** не ѣ толкова лошо, че да се отчѣйваш; **přeji si, by ses rychle vrátil** ѣскам бѣрзо, скѹро да се вѣрнеш 2. като съставна част на усл. шѣх, шѣше, шѣше, шѣхмѣ, шѣхте, шѣха (да направля, направиш... нещо); бѣх, би, би, бѣхмѣ, бѣхте, бѣха (направил(а), (о), (и) нещо): **přišel ~** тѹй шѣше да дѹйде, тѹй би дошѣл; **byli by přišli** шѣха да дѹйдѣт, бѣха дошлѣ
býč|ek, -ka м. умал. бичѣ
býč|í, -í, -í бѣчи, бѣчешки, бѣков: **~í zápasy** борби с бѣкове; **~í síla** прен. бѣча, бѣчешка сѣла; голяма сѣла; **~í šíje** прен. бѣчи вѣрат, дебѣл вѣрат
bydlet вж. **bydlit**
bydlišt|ě, -ě ср. жилище, местожѣтелство: **stálé, trvalé ~ě** постоянно местожѣтелство
bydl|it, bydl|et, -ím, 3. мн. -í/-ejí нескв. живѣѣ, пре-бивѣвам (някъде), обѣтавам (нещо): **~it na vesnici** живѣѣ на сѣло; **~it v podnájmu** живѣѣ под наѣм; **~it s někým pod jednou střechou** живѣѣ с някого под едѣн пѹкрив
bydl|o, -a ср. прѣхрана, препѣтѣние ♦ **pálí ho, píchá ho dobré ~o** оѣл се е от охѹлство
bych I вж. **by**
bych II, -a м. в съчет. ♦ **pozdě ~a honit** по-говорка след дѣжд качѹлка; кѣсно е; **pozdě ~a honí** кѣсно се сѣща
bychom вж. **by**
býk, -a м. 1. бѣк, самѣц, мѣжкар (при крави и под.): **plemenný ~** породѣст бѣк 2. **Býk** астр. Тѣлѣц: **souhvězdí ~a** сѣзвѣздие Тѣлѣц; **na-rozený ve znamení ~a** родѣн в зѹдия Тѣлѣц, под знѣка на Тѣлѣц
býkov|ec, -ce м. плѣтен камшик от вѹлска кѹжа
býl|í, -í ср. плѣвели, бѹрени и прен.
bylin|a I, -y ж. 1. трѣвѣсто растѣние, трѣѣ 2. обикн. мн. **byliny, ~n** бѣлки: **sbírat léčivé ~ny** сѣбѣрам лековѣти, лечѣбни бѣлки
bylin|a II, -y ж. лит. бѣлина
bylinkář, -e м. бѣлкѣр
bylinkář|ka, -y ж. бѣлкѣрка
bylinkov|ý, -á, -é бѣлков: **~ý čaj** бѣлков чай
bylinn|ý, -á, -é растѣтелен, трѣвен: **~á strava** ра-стѣтелна хранѣ
býložrav|ec, -ce м. трѣвопѣсно живѹтно

býložravý, -á, -é тревопáсен

byr|o, -a, **byró** *нескл. ср.* 1. бюрò, кантòра, канцелярия: **advokátní ~o** адвокатска кантòра 2. *полит.* бюрò: **politické ~o** политбюрò

byrokracie, -e *жс.* 1. бюрокрация, администрация, чинòвничество: **vysoká ~** висша администрация 2. *нейор.* бюрокрация, бюрократи: **zkostnatělá ~e** голяма бюрокрация, за-костенял бюрократизъм

byrokrat, -a *м.* бюрократ *и нейор.*

byrokraticky [-ty-] *нар.* бюрократически, бюрократично

byrokratický, -á, -é *нейор.* бюрократичен: **~ý aparát** бюрократичен апарат

bys *вжс.* **by**

bysta *вжс.* **busta**

byste *вжс.* **by**

bystrozrak, -u *м.* прозорливост, проница̀теленост, далновидност

bystrozraký, -á, -é 1. който има зòрко, òстро зрèние 2. *прен.* прозорлив, проница̀телен, далновиден

bystrý, -á, -é 1. бърз, стремителен: **~ý potok** бърз потòк; бързей 2. остроумен, досетлив, съобразителен, интелигèнтен: **~ý žák** схватлив, даровит ученик; **má ~ý rozum** тòй/тя́ има òстер ум; умнен/умна е; интелигèнтен/интелигèтна е; надарèн/надарèна е; **má ~ou hlavu** тòй/тя́ е умна глава; умнен/умна е; надарèн/надарèна е; **má ~ý postřeh** тòй/тя́ е наблюдателен/наблюдателна; **má ~ý úsudek** тòй/тя́ е способен правилно да преценява; **~ý úst** тòй/тя́ е ца̀пнат/ца̀пната в устàта; хлевоу̀ст(а) е; има òстер език

bystrín|a, -y *жс.* бърз планински потòк; рùчей, бързей

bystřít, -ím *несв.* развивам, изòстриям (*внимание и под.*): **~it (si) rozum** изòстриям си, развивам си ума; **~it sluch** на̀прягам слùх, на̀острям уши

byt, -u *м.* жилище, квартѝра, апарта̀мент: **dvoupokojový ~** двустайно жилище; **~o třech pokojích a kuchyni** жилище от три ста̀и, с три ста̀и и кùхня; **~ s příslušenstvím** квартѝра, жилище с всички удо̀бства, със сервизни помещèния; **dvojúrovňový ~** мезонèт; **nadměrný ~** наднòрмено жилище; **~ pod jedním uzavřením** от̀дèлно, самостòйтелно жилище; **úřední, služební, naturální ~** служèбно, ведòмствено жилище; **~em v Praze** живùщ в Прага, с прàжко жителство (с̀м); **být na letním ~ě** на курòрт, на летùване, на лятна по-

чивка с̀м; **dekret na ~** разрешително за настаняване; **vzít si někoho na ~** взèма някого за квартѝрант; **mít někoho na ~ě** ймам квартѝрант/квартѝрантка

byť, **byťsi** *с̀юз* 1. àко и да, дорì и да, ма̀кар и да, в̀преки че, кòлкото и да: **~ měl úkol sebetěžší, vždycky ho zvládl** кòлкото и да му бèше тèжка задàчата, тòй винаги се справяше с нѐя; **nevěřil ničemu, ~ to byla i pravda** тòй не вярваше на нѝщо, дорì и да бèше йстина 2. ма̀кар, ма̀кар и, àко и: **zdravý, ~ slabý** здрав, ма̀кар и слàб; **je to dobré, ~ ne nejlepší** хùбаво е, ма̀кар и не най-добрòто, най-хùбавото; **vesele se vracel, byťsi hladov, domů** връщаше се у домà с вèсело настрòение, ма̀кар и глàден

byťák, -u *м.* разг. жилищен от̀дèл, жи́лищна настанителна слùжба

bytelný, -á, -é 1. солиден, здрав, тра̀ен: **~ý nábytek** тèжка мѐбел 2. *експр.* охрàнен, здрав, п̀лен, дебèл

bytí, -í *ср.* 1. битиè, съществùване, живòт: **jde o ~í a nebytí** в̀прòсът е на живòт и см̀рт 2. *филос.* битиè

být I (jsem, jsi, je, jsme, jste, jsou) *несв.* 1. с̀м, си, е, сме, сте, са; съществùвам; йма: **~ či ne~?** да б̀деш или да не б̀деш? **myslím, tedy jsem** мисля, следовàтелно съществùвам; **byl jednou jeden král** ймало едно врèме един ца̀р; **v jižních Čechách jsou krásné rybníky** в Южна Чèхия йма красиви рибни езерà; **už tu dlouho nebude** разг. н̀яма да го б̀де д̀лго на тòя свят; **ne~ mne, už by nežil** àко не б̀ях àз, тòй вèче н̀ямаше да е **жв̀**

никой не мòже да се мèри с нèго; **~ ořezávatko** *експр.* àутсàйдер с̀м, в̀н от играта с̀м; начинаещ с̀м, неòпитен с̀м (*за човек*); **~ stejné krevní skupiny** от еднà кр̀вна грùпа с̀м с някого; ймаме с някого еднàкви разб̀йрания, вкùсове *и под.*; **~ suchý** чист с̀м (от алкохòл), н̀ямам алкохòл в кр̀втà (*за човек*); **~ čistý** чист с̀м (от наркотìци), не взèмам наркотìци (*за човек*); **~ ve vatě** осигурèн с̀м финан̀сово (*за човек*); **~ za vodou** изм̀квам се (от финан̀сови затруднèния) (*за човек, за институция*); **bud' kdo bud'** който и да е 2. *само третòл.* **je** йма, е, състой се, провèжда се: **každý pátek je schůze** всèки пèтък йма събрàние; **celé léto byly deště** цяло лятò ймаше, валя̀ха д̀ждовè; **bylo to dávno** товà бèше от̀давна; **to bylo tak** такà (си) бèше; **je po mém** стàна такà, кактò йсках àз;

je s ním zle разг. спъкана му е работата, лоша му е работата; **co je s tebou?** а) каквò ти е? б) каквò става с тебе? в) къде се губиш? ♦ **z toho kluka nic nebude** от това момче човек не става, нищо няма да излезе; **bylo nebylo** имало едно време (в приказките); **bud' jak bud'** каквòто и да става, каквòто щè да става 3. съм, означавам, равнявам се на: **co je štěstí?** щò е щàстие? **dvě a dvě jsou čtyři** двè и двè е четири, прави четири; **vychovat lidi je umění** да възпитаваш хора е изкуство; **tak jest** така е, това е; **není-li pravda?** не е ли така? ♦ **krev není voda** кръвтà водà не става 4. (pro koho) съм, предназначен съм (за някого): **to není pro tebe a)** това не е за тебе б) това не те засяга в) това не ти подхожда 5. (pro koho) приличам (на някого), мètнал съм се (на някого): **dcera je po matce** дъщерята прилича на майка си, мètнала се е на майка си 6. (čí) съм, принадлежà (на някого): **ta kniha je má** книгата е моя ♦ **je svůj** той е осòбен, своенравен; **je celý nesvůj** той не è на сèбе си, извън сèбе си е (от вълнение) 7. съм, намирам се, има (ме): **klobouk je na věšáku** шапката е на закачалката; **kniha je na stole** книгата е на масата; **peníze v peněžence nebyly** в портмонето нямаше пари; **okna jsou na jih** прозòрците гледат на юг; **neměl u koho být** той нямаше при когò да живее; **v těch lesích jsou vlci** в тези гори има вълци; **nebyl ani na krok z domu** той въобще не è излизал от къщи; **byl jí naproti** той я посрещна; **byl bruslit** той бèше на кънки; **byli se tam podívat** тè отидоха да видят, да разгледат; **odkud jste?** откъде сте? от кой край сте? **všichni příběhli, kde kdo byl** къдетò и да бяха, всички дòйдоха, всички се стèкоха; **to jsou k nám hosti!** я гледай, каквà приятна изненада! добрè дошъл! добрè дòшла! добрè дошли! **je z města, z venkova** той е от градà, от провинцията; **je na dovolené** в òтпуск е; **je na vojně** войник е; в казàрмата е; **je na studiích** слèдва, учи ♦ **je tentam** няма го, изчèзнал е; **je na onom světě, je v Pánu** вèче е на òнзи свят, вèче е покòйник/покòйница; **není ve své kůži a)** не сè чувства добрè, не è добрè б) не сè чувства удòбно; **jsem v koncích, v úzkých** не зная каквò да правя пò-натàтък, в безизхòдица съм, в задънена ùлица съм; **jsou spolu už deset let** жèнени са вèче дèсет години 8. (čeho) имам (нещо), отлìчàвам се (с нещо), съм (някакъв): **je vysoké postavy** висòк(а) е на рìст;

byl pevného zdraví тòй имаше крèпко здраве; **jsem toho názoru, že ...** на мнèние съм, че ... 9. с предл. **k** и отглаголно същ. разг. мòже, възмòжно е; има/няма: **ta látka je k neroztrhání** тòзи плат е мнòго здрав, тòзи плат няма скъсване; **lístky nejsou k dostání** билèти няма, билèти не сè намират; **a to je k nevydržení** това не се понàся, не се траè, не се търпи; **bylo to k popukání** експр. щяхме да се прìснем от смях; бèше мнòго смèшно, да се пукнеш от смях; **to je k nevěře** това е прòсто невероятно, не è за вярване 10. безл. **je с инф.** а) мòже да... б) неòбходìмо е да...; в) с възвр. гл.: **je vidět Vitoša** вижда се Витòша; **bylo slyšet hudbu** чùваше се мýзика; **bylo mu špatně rozumět** не сè разбìраше каквò казва тòй; **není mu co věřit** не мòже да му се вярва; **všem nám jest zemřít** експр. всìчки сме смъртни 11. безл. **je (komu, jak)** (някак) ми е; чùствам се (някак): **je mi teplo** тòпло ми е; **bylo, byla mu zima** бèше му студèно; **bylo jí hanba** бèше я срам; **je mi úzko** притеснèно ми е, стрàх ме е; **je mi nevolno** лòшо ми е; **je mi do zpěvu** пèе ми се; **vám je to k smíchu** на вас ви е смèшно; **byla radost ho poslouchat** с удовòлствие го слýшахме; **je mi, jako bych se znovu narodil** като новородèн съм, чùствам голямо облèкчèние ♦ **je (komu, kolik)** (някой) ми вие! 12. безл. **je (komu kolik)** (някой) е (на няколко години): **je mu 20 let** тòй е на 20 години 13. безл. **je с дат.** на личното местоим. и лично собствено име диал. казва се: **bylo jí Jana** тя се казваше Яна; **je mu Josef** тòй се казва Йòзеф 14. безл. в съчет. **není (čeho)** няма (нещо): **není času** няма време; **není místa** няма място; **vypptávání nebylo konce** въпрòсите не сè свършваха, нямаха край 15. безл. в съчет. **je (na kom, aby ...)** книж. (някой) трябва, нýжно е (да направи нещо): **je na něm, aby napravil, zaplatil škodu** тòй трябва да плати обезщетèнието 16. безл. **je (komu, do koho, do čeho, pro čet, o koho, o co)** (някой, нещо) интересува (някого): **nic mi do něho není, nic mi po něm není** тòй не мè интересува, безразличен ми е; **nebylo mi o nějakou tu korunu** лèв пòвече, лèв пò-мàлко - бèше ми всè еднò 17. безл. **je (pro koho, pro čet)** (някой, нещо) (го) няма, свърши се: **už je po bouřce** бýрята премìна; **je po prázdninách** вакàнцията свърши; **už je po všem** всìчко свърши; **už je po něm** няма го вèче, умря 18. при елип-

са е, има; не е, няма: **četi by, ale není co** той би чёл, но няма каквò (да четè); **šel by někam, ale není kam** хòди му се някъде, би отишъл някъде, но няма къдè (да отиде); **ta polévka** ~~полъвка~~ **о** **bys rád?** каквò желàеш? каквò би желàл? **co je na tom?** каквò чòдно има (в товà)? **19. третол.** **je** има/няма (на *разположение*): **je cukr?** – **není** има ли захар? – няма; **to bylo hub!** кòлко г̀би имаше! **není co jíst** няма каквò да се ядè, няма нищо за ядене; **není čemu se divit** няма на каквò да се чòди човèк, няма нищо за чòдене; **není čeho litovat** няма за каквò да се съжальва; **není mu co věřit** не мòже да му се вярва; **zač to je?** кòлко стрúва?

být II (jsem, ...) *несв. като копула:* **a)** в *двучленни изр.* *с/не е:* **bratr je učitel** брат ми е учител; **chytrý je, ale líný** умен е, но мързелив; **jste velmi laskav** вие сте мнòго любèзен; мнòго сте любèзен; **chci, abys byl poslušný** йскам да си послушен, да слúшаш; **kdybych byl vámi, dal bych si pozor** на вàше мýсто щях да б̀да пò-предпазлив; **je živ a zdrav** жив и здрав е, добрè е; **je matkou** стàнала е мáйка; **ta dívka bude mou** тази девòйка ще б̀де мòя (женà); **být komu radou** давам съвèти на някого, съвèтвам някого; **je příčinou všeho neštěstí** той е причина за всяко нещàстие; **být středem pozornosti** цèнтър на внимàнието сьм; **snaží se být lepším** старàе се да стàне пò-доб̀р **б)** в *едночленни изр.:* **venku je tma** нав̀н е т̀мно; **venku je hezky** врèмето е х̀баво; **je ošklivo** врèмето е лòшо; **je zima** студèно е; **je to k pláči** рàботата е отчàйваща; да се отчàе човèк; **je to k smíchu** смèшно е; **je jisté, že ...** сйгурно е, че...

být III (jsem, ...) *несв. като спомаг. гл. в различни гл. форми:* *мин. време* **psal jsem** пиш-сах, пишех, писал сьм, писал бях; *страд. залог.* **je psán** писан е, пише се; **byl psán** б̀ше писан, пишеше се; **bude psán** ще б̀де писан, ще се пише; *усл.* **psal bych** бих писал; **byl bych psal** щях да пиша; *б̀д. време* **буду psát** ще пиша

bytn|á, -é *ж.* хазййка, наемодàтелка

bytn|ý, -ého *м.* хазйин, наемодàтел

bytosť, -i *ж.* 1. същество, творèние, твàр: **živá** ~ живо същество, жива твàр; **pohádková** ~ приказно същество, герòй от приказките 2. същество, човèшка същност: **celou** ~í с цялото си същество, с цялата си душà, всеотдàйно 3. в *сьчет.* **podstatná jména mužského rodu** ~i **živé a neživé** *език.* съществи-

телни именà от м̀жки род одушевèни и не-одушевèни

bytostně *нар. книж.* органично, органически: **my k sobě ~ patříme** ние си принадлежим органически, ние сме сьздàдени еднì за друг, *разг.* ние сме си лика-прилика

bytostn|ý, -á, -é *книж.* органичен, сьщèствен: **mít ~ý zájem na něčem** живò сьм заинте-ресуван от нещò; **~ý nepřítel** см̀ртен, яро-стен врàг

bytovk|a, -u *ж. стрòит. адм. жарг.* 1. жилище, жилищна единица: **snížit náklad na jednu ~u** намàля себестойността на еднò жилище 2. жилищна сг̀рада, жилищен блòк: **stavba panelových bytoven** стрòеж на панèлни блòкове, панèлни жйлища

bytov|ý, -á, -é жйлищен, квартирен: **~á otázka** жйлищен въпрòс; **~á výstavba** жйлищно стрòителство; **~á krize** жйлищна криза; **~á komise** жйлищна комйсия; **~é družstvo** жйлищна кооперàция; **~á jednotka** жйлищна единица; жилище, квартира; **~é zařízení** мебелирòвка на жилище; **~ý textil** декоративни т̀кани; **~ý úřad** жйлищен отдèл

býval|ý, -á, -é бивш, предйшен, някогашен: **můj ~ý spolužák** мòй някогашен сьученик

býv|at, -ám *несв. многокр.* 1. бивам, стàвам, слúчвам се: **jak už to tak ~á** кàкто стàва обикновèно; **jak ~á zvykem** кàкто му е ред̀т; **u nás to tak ~á** у нас такà е приèто; **kdy ~áš doma?** когà си си в к̀щи? 2. *диал.* живèя, на квартира сьм (*някъде*), обитàвам (*нещо*)

byzantinizm|us, byzantinism|us [-tynuz-], -u *м.* византийизм, византийство

byzantinsk|ý [-týn-], **byzantsk|ý, byzantick|ý** [-ty-], **byzantijský, -á, -é** византийски

byzantolog, -a *м.* византолòг

byzantolog|e, -e *ж.* византолòгия

byznys, -u *м.* бйзнес

byznyscentr|um, -a *м.* бйзнесцèнтър

bz *междум.* бр̀м, б̀з (*като бр̀мчене на мухи, пчели и под.*)

bzučák, -u *м.* електр. з̀мер

bzuč|et, -ím *несв.* 1. бр̀мчà, жу̀жà (*за мухи, пчели и под.*): **myšlenky mu ~ely v hlavě** *прен.* мйслите се въртèха в главàта му 2. тананйкам си, пèя тихичко (*сьс затворена уста*)

bzučiv|ý, -á, -é бр̀мчàщ, жу̀жàщ

bzukoť, -u *м.* бр̀мчèне, жу̀жèне

bžund|a, -u *ж. разг. експр.* 1. неприятна ситуйция, кàша: **dostat se z ~y** изм̀кна се от кàшата 2. позòр, несполука: **jít domů s ~ou** вр̀щам се в к̀щи посрàмен